

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

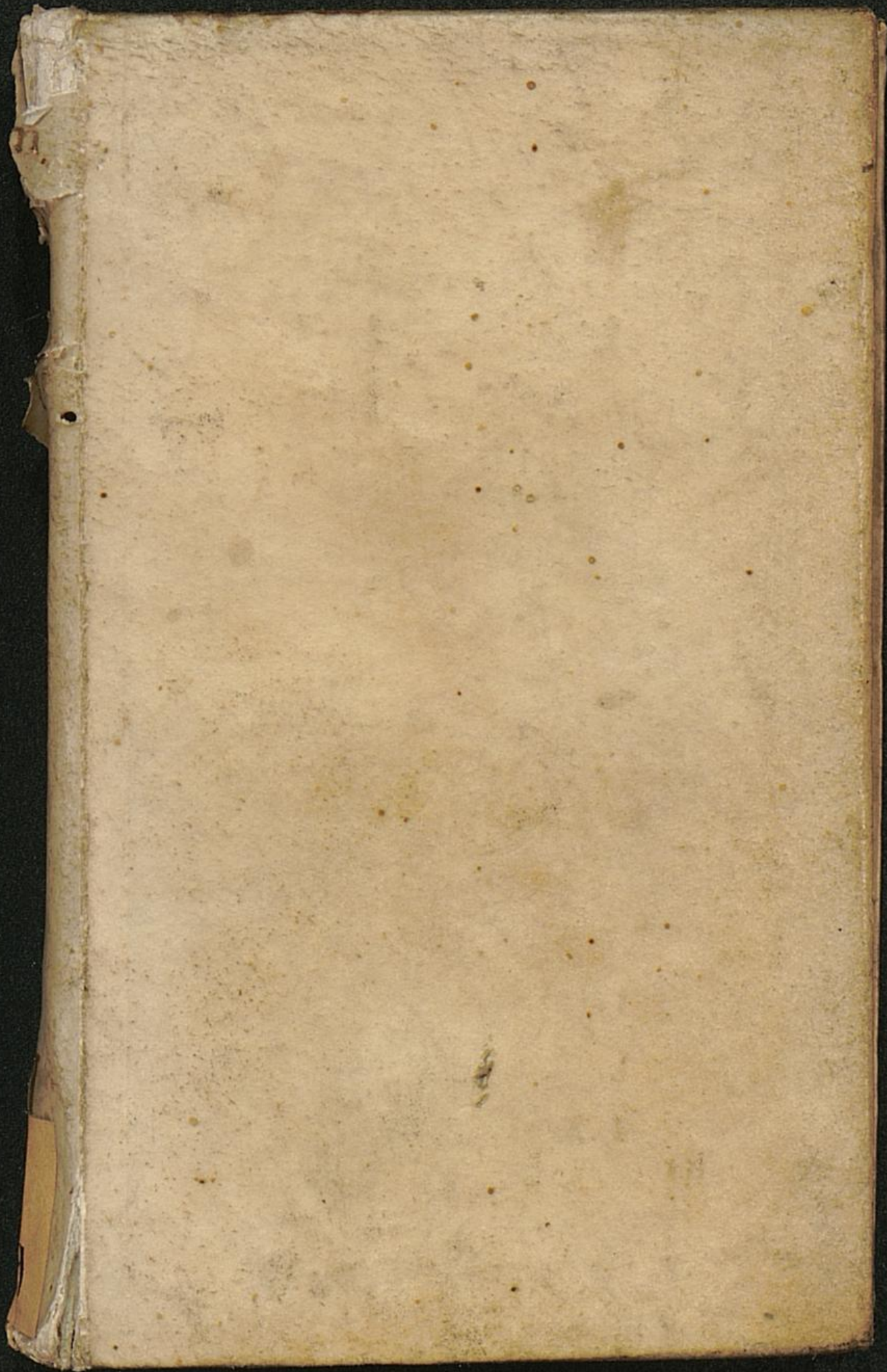
Universitätsbibliothek Paderborn

**Hexameron Mysteriologicvm in quo ex Gen. c. 1.
Cosmopoeja Hominis Lapsi Mystica id est Omnia omnium
à Creatione Mundi statuum propriè dicta Sacramenta
salutis perditae restaurativa nec non Hierarchia ...**

**Stummel, Friedrich
Sneps, Martin**

Herbipoli, 1663

urn:nbn:de:hbz:466:1-9468

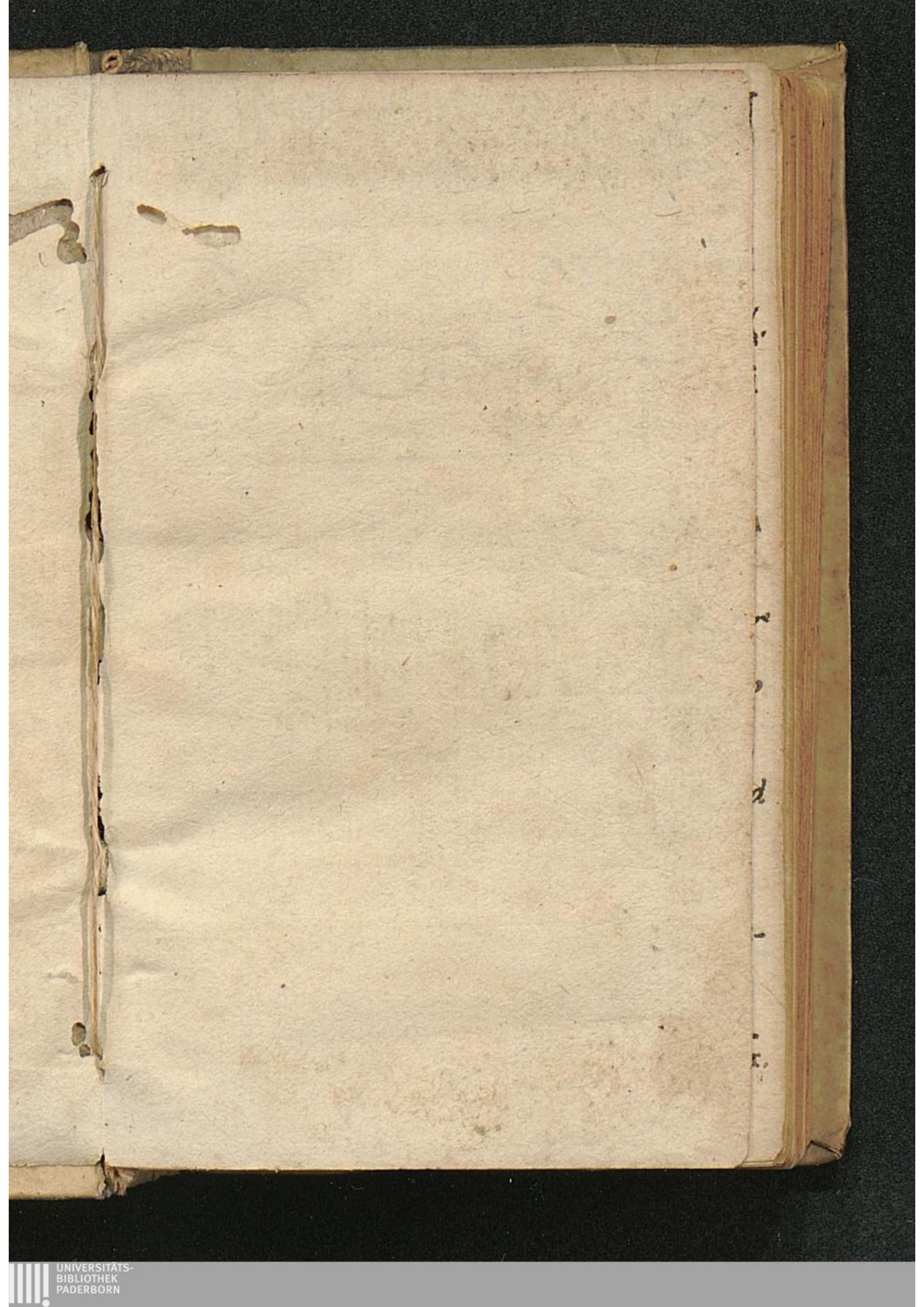

M. 429.

D. 1

N. 3.

HEXAMERON
MYSTICIS

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

H

C

E

O

H

F

D

Pr

H

HEXAMERON MYSTERIOLOGICVM

in quo ex Gen. 6. 1.

COSMOPOEJA HOMINIS

*Ex legato Celli m. id est Principis Ferdinandi
Episcopi Salsburg. et Monasterii*

Omnia omnium à Creatione Mundi
statuum propriè dicta Sacramenta salutis
perditæ restaurativa

nec non

Hierarchia Ecclesiastica restauratam salutem
& sanctitatem in fideles jugiter influens breui
ratiocinii clave referantur.

*Collegij Soci. Auctore IESU Paderbornae
1683.*

F. FRIDERICO STVMELIO,
Ord. Frat. Min. Strict. Obseru. SS. Theol.
Lectore ordinario & eodem Præside.

*Disquisitioni publicæ proponitur Lymphurgi ad
Lanam in Comitibus Prouincialibus Fratrum
Minorum Alma Prouincia Thuringia S. Elisabethæ.*

Propugnabit F. MARTINUS SNEPS, ejus-
dem Ord. SS. Theol. Studiosus.

Anno 1663. Mense Iunio die

HERBIPOLI, Typis Sylvestri Galsner, Typogr.
Aul. & Academici.

HERXAMERON
MYSTERIOLOGVM

COSMOPOLIA HOMINIS
LAPSI MYSTICA

Omnia omnia mundi
sacrum proprie de
proprietate

*Mundum tradidit disputatio-
ni eorum, Ecclesiastes 3.v.11.*

F. FRIDERICUS STUMMELIO

Ord. Prae. M. S. Theol. Obiit 22. Theol.
Lector ordinarius & codici Prae.

Disputationi publicae propositae Propaganda ad
Laurum in Comitibus Pontificiis Praeterea
Alma Mater Universitatis Thauri

Propugnabit F. MAR TINIUS STELZ, etc.
dem Ord. 22. Theol. studiosus.

Anno 1663. Mense Junio
die

HERSIPON, Typ. Universitatis Thauri

*Reuerendissimo in Chri-
sto Patri*

**P. F. IACOBO
DE RIDDERE,**

Ordinis Fratrum Min. tam stri-
ctoris, quàm Regularis obser-
vantia super Prouincias Ger-
mania, Belgii, Hybernica, An-
glia, Scotia Dania & annexas
cum plenitudine potestatis in
utroque foro Commissa-
rio Generali.

C*um sacra euul-
gantur, Reuerendissi-
me Pater, haud satis tu-
tum esse Theologo, praestantissimi li-
cet ingenii, propriis niti viribus,*
)?(2 cer-

certò illò declaratur exemplo, dum
ad mechanica etiam elaboranda,
Fabro, et si rerum diuini cultus opi-
fici, tanta hæc diuinitus esse imper-
rita, Moyses affirmat: ^a Impleuit,
^{35.} inquit, Beseleel Dominus Spiritu
Dei sapientiâ & intelligen-
tiâ, scientia & omni doctrinâ
ad excogitandum & facien-
dum opus in auro, argento &
ære, sculpendisque lapidibus &
opere carpentario: quidquid
fabrè adueniri potest dedit in
^{39.} ore eius. ^b Sed & adiecit, ut ita di-
uino spiritu benè confectum opus,
non ante sacro esset usui mancipan-
dum, quàm ab ipso Moyse fuisset co-
gnitum & benedictum. Quæ qui-
dem omnia cum ipsi, qui licet Deo
sacranda, fabrilia tamen tractabat,
diuinitus dari decuerit: quanto ea-
dem maiori cumulo ad rerum theo-
logicarum excogitandum & faci-
en-

endum opus in auro diuina chari-
tatis, argento igne cœlesti exami-
nato, veritate probato, purgato se-
ptuplum, & ære hierarchici firma-
menti, sculpendisque lapidibus
operi cœaptandis à Deo expetenda
erunt, ut spiritu veritatis semper
afflatus, veritate undiq; constans o-
pus absoluat, atq; illud demum ipsi,
qui præest Ecclesia ad cognoscendum
& benedicendum offerat: in hanc
itaq; ad perficiendum præsens opus-
culam assistentia diuina necessita-
tem, animi cogitatus enixius desi-
gens, meiq; adeo exiguam cogno-
scens ingeniandi sphaeram, dubius
& Deo supplex substiti, qua ratione,
totam, quam docui, scribere breui-
ter possem Ecclesie militantis Palin-
genesiam, id est alteram reparatio-
nis nostræ beatamq; post lapsum ge-
nesin, qua per hierarchicam Sacra-
mentorum sanctificationem in si-

ad Eph.
4.

militudinem Sanctorum, non my-
steriorum intelligentiã duntaxat,
sed virtutum & gratiæ inherentis
excellentiã exemplati, c. Occurra-
mus omnes in unitatem fidei &
agnitionem Filii Dei in virum
perfectum, in mensuram æta-
tis plenitudinis Christi. Hoc
rationali animi fluxu agitatus, tan-
dem ad admirandam Cosmopœiæ
architecturam diuino Gen. 1. Ve-
lociter scribentis exarata cala-
mo progredior & audio: Fiat lux:
& meo facta est lux in animo,
moxq; claritas diesque verborum,
fiat lux diei eructat verbum, fiant
luminaria, dies verborum litte-
ralis, diei intelligentiam indicat
mysticam, & nox profundorum
Dei, indicat nocti mysteriorum sci-
entiam scripturæ hinc allegoricam,
hinc anagogicam, sine etiam tropo-
logicam. Hac mystici sensus ab-

un-

unde serenata nocte, euacuatis inani-
tatis nostrae super faciem abyssus
peccatorum tenebris in lucem isthac
non uno tantum foetato mo prodit
microcosmopœia, quam de reo ver-
borum cortice Consularibus Almæ
Nostræ Provincia Thuringia S. E-
lisabethæ Fratrum Min. Patribus
(quos vocales dicimus) ad Comit-
alia venientibus scrutinia cordiali-
ter ac syncerè Colendis exhibeo le-
gendam; Tibi autem, Reveren-
dissime Pater, nostro reuera Moysi
eam unà mecum ex asse dico & con-
secro, nec non paterno benedictionis
sigillo consignandam offero. Enim-
verò, cui potiori jure ratiocinij sui
clauem, quâ bona filiorum profecti-
ti referantur, saluâ lege filius offe-
rat, præterquam Patri, ^d cuius illa
sunt & quò ad usum fructum & quò
ad proprietatem? Sub cœlestis Hie-
rarchiæ æconomiam, cui alteri nun-

d l. si
addi-
tio.
l. si fi-
nita.

cupem, nisi Viro Hierarchæ per u-
tramq; Germaniam in Seraphica
Hierarchia respectiue Maximo?
Patere ergò, Reuerendissimè Pa-
ter, ut hac opella literaria Tibi
omni jure obarratâ Tuam venere-
mur Paternitatem Filii, quos jugi-
ter hierarchico sanctitatis iu-
ad votorum obseruantiam, discipli-
na custodiam morumq; sanctita-
tem & Dei similitudinem per ple-
nissimam sacrarum actionum pote-
statem adducis, velisq; emulâ quasi
ad hierarchiam caelestem dispositio-
ne omnes subditos Tuos, quaqu-
versum illis principaris, ita consti-
tutos animis erga Deum, ut summo
eius cum Seraphin amore ardeant,
cum Cherubin cognitione fulge-
ant, cum Thronis Spiritus S. soli-
um persistant, tales autem ad seip-
sos; ut cum Dominationibus cor-
poris potentias in seruitutem redi-
gant,

gan
gn
&
Vi
vin
uin
om
tel
an
esse
pro
Da
ten
De
ma
an
gel
der
gu
tis
cas
ter

gant, stabiliendo in se & aliis re-
gnum Dei, quod quia vim patitur,
& violenti rapiunt illud cum
Virtutibus per ardua & aduersa
virili invictâq; fortitudine ad Di-
vinitatis imitationem contendant,
omnesque rebelles furias cum Po-
testatibus suppeditent & subjici-
ant; Tales denique ad proximum
esse procuras, ut cum Principatibus
pro dignitate suæ vocationis quasi
Duces se præbeant reducendo gen-
tem convulsam & laceratam ad
Deum suum Principium & ulti-
mum finem, ac proinde cum Arch-
angelis indefessè universis Evan-
geliū pacis annuncient, cū Angelis
deniq; pro viribus suis omnes & sin-
guli per exercitia pietatis, charita-
tis, & misericordie viscera, Angeli-
cas sedes instaurare non desistant.

Hæc sunt, Reuerendissime Pa-
ter, bona profectitia filiorum tuo-
rum,

Christus a-
pud
Marth,

rum, hac sunt pauperum diuitia,
quas velut Iliadem in nuce in breui
hoc hexamero propositas eò dignare
oculo, quo serenas omnia; eà fronte
qua tractam è calo modestiam re-
fers; eo vultu, quo mansuetudinem
Christi spiras & lenitatem. Ita
Te Deus Optimus Maximus ad
majorem sui Nominis gloriam, or-
dinis Seraphici fulcimen Prouinci-
arum Tibi creditarum, presertim
nouiter rediuiua Prouincia Thu-
ringia S. Elisabethæ incrementum
in plenitudine annorum saluum &
incolumem seruet. Ita vouet

Reuerendissimæ Pater-
nitatis Tuæ

Humillimè obediens filius

F. FRIDERICUS STUMELIUS,

BE
cu
Nosti
Script
compr
est ub
quam
tis ce
excog
nos f
menf
tam,
script
Me a
gladia
diè

Cura

Ad Lectorem.

Benevole Lector : lege me
cum intellectu & iudicio.
Nosti, sin minus; intellige:
Scriptura est sphaera disciplina in-
comprehensibilis, cujus centrum
est ubiqz, circumferentia nus-
quam, quam DEUS unò men-
tis cernit in ictu secundum
excogitabiles intelligentias,
nos secundum modulum &
mensuram cuius à DEO da-
tam, ex qua disputationem
scripsi, non Commentarium,
Me absente noli mecum di-
gladiare, sed prodi in arenam
diè, locò & horâ statis in
frontispicio.

Cum facultate superiorum.

ER.

❧❧❧❧❧

ERRATA.

Pag. 12. bap^timum lege Bap^tismum.
p. 30. lin. 7. virtute lege unitate. p. 42.
l. 1. præcesset, lege præcesser. p. 46. l. 7.
hominum, leg. hominem. p. 55. l. 4.
Jurisdictiones leg. Jurisdictionis. p. 61.
l. 12. fide l. fide. p. 65 l. 10. exocit. l. ex-
orcistatus. l. 13. osteriat. l. ostiariatus.
p. 67. l. 13. describas, l. describes. p. 69.
l. 3. sicut, l. sicut. p. 72. l. 17. Areopapi-
gita. l. Areopagita. p. 78. l. 6. subjectus,
l. subjectio. p. 87. l. 9. ratihibitio, l. ra-
tihabitio. p. 90. l. 12. ingungi, l. injun-
gi. p. 95. l. 3. probabilbus. lege proba-
bilis. p. 208. l. 8. matrimoni l. matrimo-
nii item l. 13. nequea l. nequeat.
p. 216. l. 11. adimplere l. adimplere.
p. 239. l. 2. remorior l. remotior. item
l. 8. addenditur l. attenditur. item l. 12.
pradus l. gradus. item l. 22. consanguine-
ps. l. consanguineos. pag. 240. l. 9.
Capula. l. copula. item l. 10. inolpsivè
dxntaxat. l. inclusivè dumtaxat. item
l. 11. consanguinifatis l. consanguini-
tatis. p. 248. septinarius leg. septena-
rius.

Cœtera, si quæ irreperint errata,
Lector corrigat & ignoscat typo-
thetarum incuriæ ac inscitia,

RE-

RESERATIO PRIMA.

Mysticè ostenditur hominis creatio, prevaricatio & à DEO separatio, ejusq; miseratio ex Gen. 1. cap. vers. 1. 2. 3. & 4.

In principio creavit ^{versu 1} *Deus Cælum & Terram. Angelum videlicet & hominem: illum; Spiritum fecit incorruptibilem: hunc; corporeum & corruptioni subditum, vtrumq; justitiâ originali conspicuum: tulit autem Dominus* ^{Gen. 2.} *Deus hominem & posuit eum in* ^{v. 15.} *paradiso voluptatis, ut operaretur, & custodiret illum, non principando duntaxat piscibus maris, volatilibus cœli & bestiis*

A

ter-

terræ, sed primordiale exercendo ingenuitatem in cognitione Creatoris sui, ipsum ut solum summum Bonum (non ponium) & velut vltimum finem amaret, amando posteritatem salvaret. Ast terra spiritui conferta adhuc in infantiâ suâ per prævaricationem *versu 2. erat inanis & vacua & peccatorum tenebræ erant superfaciem abyssi* humanæ ruinæ, dividentes hominem à DEO quem nemo filiorum Adæ, nullus peccati servus in umbrâ mortis constitutus facialiter speculari potis erat. Igitur *Spiritus Dei*, ob infinitam sui perfectionem nesciens amoris metâ ad complacendum in iis, quæ fecerat, subjectivè quodammodo necessitatus *ferebatur super aquas hu-*

hum
 cum
 tio c

RE

Opu

G

sig

tr

na

ru

E

sple

ejus

natu

inte

prin

supe

lumi

nien

Chr

humanæ submersionis : hinc
cum miseratione cœpit opera-
tio divina : *dixitq; Dēus: fiat lux.* versu 3.

RESERATIO SECUNDA.

Opus primæ diei 4. 5. & 6. versu.

*Gen. 1. expressum, mysticè de-
signat primam medicinam con-
tra lapsum, Remedium scilicet
natura, idq; fuisse Sacramen-
tum propriè dictum.*

ET facta est lux, in hemisphæ-
rio mundi rationalis, suo
splendore Adam & succedaneos
ejus plenissimè illuminans: or-
natus ergo mundi (microcosmū
intellige) ad sui reparationem
primordia sumpsit à luce fidei
supernaturalis in eum, qui *it-
luminat omnem hominem, ve- Joan. 1.
nientem, in hunc mundum, v. 9.*

Christum videlicet verum

v. 4.

Messiam in carne venturum,
 Non potuit esse dies prima sine
 istâ luce, in qua sibi complacu-
 it DEUS, nam *vidit quod esse bo-
 na, & divisit lucem à tenebris* in
 hemisphærio intellectuali, se-
 cundum utramq; superiorem
 portionem mentis & volunta-
 tis, quam alioqui caligo noctis
 peccati, salvô, in facultate ani-
 mæ alterâ, lumine fidei, occu-
 pare nihil prohibet, etenim fi-
 dei claritatem in Messiam nul-
 latenus expaverunt tenebræ
 peccati Originalis: lux ista to-
 tum itaq; hominem fidei & gra-
 tiæ sanctificantis irradiavit ful-
 goribus, meritoq; *Deus appella-
 vit lucem diem & tenebras no-
 ctem*, quæ in justis secundum
 ullam portionem simul stare
 nequit cum luce sanctificante,
 cujus

v. 5.

cujus
 ex o
 omni
 vel
 vultu
 ritua
 natu
 quid
 fidei
 signi
 nobi
 prot
 divi
 signi
 vim
 cred
 lute
 ræ à
 R
 Com
 b

5.

cujus splendore in lege naturæ
ex opere operato venustantur
omnes, non solum adulti, viri
vel mulieres, sed & eorum par-
vuli, præsertim cum essent mo-
rituri mediante Remedió legis
naturæ, quod proinde vanè
quidam asserunt fuisse solum
fidem interiorem, quin potius
signum aliquod externum (et si
nobis secretum) fidei internæ
protestativum ac gratiæ, quam
dividebat Deus à tenebris tum
significandæ, tum efficiendæ
vim habens, proprieq; dictum
credimus Sacramentum ad sa-
lutem viatorum in statu natu-
ræ à DEO designatum.

RESERATIO TERTIA.

*Completur dies prima. Malitia
hominum morte mulctatur*

A 3

per

per diluuium. Inchoatur dies mundi altera.

Discretione tenebrarum peractâ, factû est vesperè & manè dies unus. Oberrantes huius diei horæ, quas volubiles hominum omnium ab Adam ad Noë vitas nuncupo, in horologio liberi arbitrii à Syndereseos gnomone supra modum

Gen. 7.
v. 5.

dissonabant ; *Vidit Deus quod malitia multa esset in terra, & cuncta cogitatio cordis esset ad malum omni tempore & c. delebo, malorum vindex Deus, hominem, quem creavi à facie terre; Terra, dixit, hanc nimirum ruptis cæli cataractis notus ille cataclysmus universim decircinans, jubente Deo, ita exanimavit, ut revera factum sit propter macularum nigredinem*

ve.

vesp
nè d
Noë
gnat
man
jam
cant
sper
case
die
ad
orfa
firm
sem
dix
sum
dat
us
qua
qua
jan

vesperè univèrsæ carnis, & *manè*
dies unus ab Adamo usq; ad
 Noëmum. Per *vesperè* defi-
 gnatur principium noctis, per
manè principium diei, ergo,
 iamjam *aquarum* lingua de-
 cantat: quod si inter aquas *Ve-*
esperè mundi infantiam necat,
 easdem inter aquas *manè* mun-
 di effert adolescentiam à Noë
 ad Abrahamum, imò mundi
 orsam juventutem in Abraham
 firmamentò Deus obfigillat
 sempiternò; lege & intellige:
dixit quoq; Deus: fiat firmamen-
sum in medio aquarum & divi-
dat aquas ab aquis. Et fecit De-
us firmamentum, divisitq; aquas,
que erant sub firmamēto, ab his,
que erant super firmamentum:
 iam sit

RE.

RESERATIO QUARTA.

Opus secundæ diei Symbolicè demonstrat circumcissionem, eamq; esse Sacramentum propriè dictum, definitur.

Dictum; factum: factum? O Pagane! ergo non est Deus, hic enim per esse à se constituitur, sed firmamentum secernens inferna à supernis, quod in mysticâ intelligentiâ congruenter indigitat Circumcisionis mysterium, quæ dividebat in lege scriptâ sordes à munditiâ, Religionem veram à falsâ, aquas peccati originalis sub firmamento, ab aquis gratiæ supernaturalis, que erant supra firmamentum. Quid ergo amplius Judæo est? aut que utilitas circumcissionis? multum per omnem modum, profectò, non enim

ad
Rom.
3. 1.

enim fuit circumcisio infirmū
 & egenum elementum, uti
 cœteri Judæorum ritus & my-
 steria, sed *firmamentum* quasi
 ære sempiterni fœderis fufum
 solidissimô: *boc est pactum me-* Gen. 17
um quod observabitis inter vos v. 10.
Et me, Et semen tuum post te cir-
cumcidetur ex vobis omne ma-
sculinum Et c. ut sit in signum fœ- v. 11.
deris inter me Et vos; quid est,
ut sit in signum fœderis? ut sit
 stabilis ac solemnis ad cultum
 Dei religiosum, hominumque
 sanctitatem à Deo ordinata ce-
 remonia, per quam in uno no-
 mine Religionis conveniens
 stirps Abrahæ sanctificaretur,
 & Deum suæ Religionis Au-
 thorem profiteretur. Fuit pro-
 inde circumcisio verum ac
 propriè dictum Sacramentum

deleat originale peccatum,
causansque ex opere operato
gratiam sanctificantem, quin
Scriptura, Concilia & Patres
nobis adversentur, sed lege re-
fer. seq.

RESERATIO QUINTA.

*Circumcisionis obligatio. Stat re-
spectivè Remedium legis na-
tura. Utrumq; extinguitur in
Christo, & fit Vespere & ma-
nè dies secundus.*

Circumcisio masculis He-
bræorum, quibus licitè &
commodè adhiberi poterat, ne-
cessaria fuit necessitate mediij,
*Masculus enim cuius preputij ca-
ro circumcisa non fuerit, delebi-
tur anima illa de populo suo, quia
pactum meum irritum fecit. Re-
sponde, si potes, cur ipse Isaac,
ait, S. Augustinus l. 3. contra*
Ju-

v. 14.
cod.

Julia
pecc
tis C
vo d
de p
cur
ab b
retu
min
qua
gen
ciat
circ
diu
pro
run
vur
fu,
ber
fer
tius
Vic

II.

Julia. 18. & l. 5. c. 9. de gratiâ & peccato originali, nisi baptis-
 tis Christi signo circumcissus octa-
 vo die fuisset, periisset anima eius
 de populo suo? explica, si potes;
 cur tantâ poenâ plecteretur, nisi
 ab hoc tanto Sacramento libera-
 retur. DEUS vult omnes ho-^{1. Tim.}
 mines salvos fieri, nec ullo un-^{2. V. 4.}
 quam post lapsum statu, resur-
 gendi destituit hominem sau-
 ciatum remediô; quare post
 circumcisionem durabat reme-
 dium legis naturæ, non solum
 pro parvulis masculis Judæo-
 rum agonizantibus ante octa-
 vum diem, & generaliter in ca-
 su, quo circumcisio licitè adhi-
 beri non poterat, sed etiam pro
 fœminis, imò & masculis Gen-
 tium, ut partâ contra diabolum
 Victoriâ & chyrographô pec-
 cati

cati originalis deletō, Deo Sa-
 cramentorum unico Authori
 (nam alius esse non potuit)
 consecrarentur. Tandem ver-
 gente ad proveciorem mun-
 dō ætatem & baptismō institu-
 tō evacuata fuit circumcisio-
 nis obligatio, ac paulo pōst ex-
 tincta; & sic *factum est vespere*
& manē dies secundus.

RESERATIO SEXTA.

*Aquarum in unum locum Con-
 gregatio &c. designat Bap-
 tismum, ejus materiam remo-
 tam, Mystrium SS. Trinitatis,
 & Ecclesie Unitatem.*

MYsticē Baptismum Christi
tertia diei demōstrat opera.

Gen. I.
v. 9.

*Dixit vero Deus: congregentur
 aqua quae sub caelo sunt in locum
 unum & appareat arida. Coo-
 perta*

pert
 qual
 que i
 gere
 ita, ip
 rium
 cyus
 na, fl
 ta se
 fe aq
 tur,
 pus,
 non
 fed u
 loco
 cong
 unu
 vit m
 mar
 Spiri
 nis, i
 est V

perta latebat terra & abyſſo
 quaſi Inferis tradita, quoadus-
 que in cavatiorem aquæ colli-
 gerentur ſinum, *Et factum eſt*
ita, ipſa ergo aqua ſenſit impe-
 rium Factoris ſui, & quanto-
 cyùs fontes labuntur in flumi-
 na, flumina coëunt in freta, fre-
 ta ſe exonerat in maria, ipſa ſe-
 ſe aqua præcedit, urget & ſequi-
 tur, unus eſt ductus, unum cor-
 pus, unus illi locus; igitur jam
 non multæ *congregationes*
 ſed una in uno, ut Deus juſſit,
 loco: quid ergo in plurali, vox
congregationes? quas loci unius
 unum locatum Deus appella-
 vit *maria*? diſce myſterium:
mare Pater, *mare* Filius, *mare*
 Spiritus ſanctus, Tres in perſo-
 nis, in naturâ Unus; plurali, qui
 eſt *Unitas*, *numero Deus imparc*
 gau-

gau-

gaudet, scitè ait Virgilius; in so-
lâ Vnitate cum Trinitate per-
fectio: Vnitas *Apollo*, binarius
lis & audacia, ternarius *justitia*,
eccè *aquarum congregationes*,
non tamen multæ, sed una, sci-
licet elementaris ista & natura-
lis, contactu Christi in Jordane
pro materiâ dedicata baptizan-
dis, sub hac mysteriosè Symbo-
lizata vel æquivalenti formâ:
Ego te baptizo in nomine Pa-
tris & Filij, & Spiritus S., He-
bræis & Gentilibus non utique
plures, sed unam Sanctam, Ca-
tholicam, & Apostolicam, per
hoc lavacrum ingredientibus
Ecclesiam sub uno summo Ca-
pite, quod est hodiè Alexander
VII. Pontifex Romanus, Christi

ad Eph. in terris Vicarius. *Unum cor-*
pus & unus Spiritus, una fides,

unum

*unum baptisma. Et vocavit De-^{v. 10.}
 us aridam terram. O gratio-
 sum oraculum! Ecclesiam à sæ-
 culi fluctibus aridam, vocat
 Symbolicè terram (terra nam-
 q; stabilitatis hieroglyphicum
 est) de suà firmitate nunquam
 naufragantem sed melle & la-
 cte cœlesti jugiter manantem:
 congregationesque aquarum
 quas Christus infinità regene-
 randi virtute fœcundavit, ap-
 pellavit maria, nimirum gratiæ
 & meritorum JESU CHRISTI Sal-
 vatoris nostri: Unde tanta vir-^{S. Aug.}
 tus aque? tangit corpus, lavat
 animam. Quid dicis hæretice?
 aqua est, lavat, non radit; mun-
 dat, non tantum non imputat,
*Ezech 36. ad Tit. 3. ad Rom 8. ad
 Ephes. 5. Act. 2. Trid. Sess. 5. in
 decreto de peccato Origin. 5. Sess.
 14. c. 2. nescit gratia larvas.**

RESERATIO SEPTIMA.

Assignatur Materia proxima Baptismi & cœtera ad ejus substantialem integritatem requisita.

v. 10. **E**T vidit Deus quod esset bonum: Bonum inquit JC: est ex integrâ causâ, malum ex quovis defectu; *bonum* ut cognovit, certè integritatem laudavit: ea, quò ad hoc Sacramentum Baptismi, consistit in conjunctione materiæ remotæ ad proximam, quæ est ablutio unius, vel etiam plurium, baptismi capacium, per formam enuncianda cum expressione Unitatis Divinæ Naturæ ac cum explicitâ & distinctâ Invocatione Trium Personarum Sanctissimæ Trinitatis facta à legitimo

timo ministro, qualis esse po-
 test omnis homo viator, com-
 pos rationis; Ordinarius tamē
 est solus Sacerdos, ex commif-
 sione Diaconus. Existente ne-
 cessitate in eo conferendo hic,
 est ordo servandus: Sacerdos
 præferatur Diacono, Diaconus
 Subdiacono, hic cæteris Cleri-
 cis, Clerici Laicis, Vir fœmi-
 næ, fidelis infideli, horum nec
 fides nec sanctitas requiritur;
 secus de intentione concludas,
 quæ aut actualis, aut virtualis
 sit, necesse est, relata objectivè
 ad Christum, cui minister fun-
 ctionem suam subordinans, etsi
 sub inficialibus contrariè in-
 tentionibus ludatur errore,
 Sacramentum validè conficit.
 voluntas in causâ etiam directè
 intenta insufficientis est: inten-
 tio

tio actualis optima, quæ ut plu-
 rimum suppletur per virtua-
 lem, sive illa sit virtus Spiritua-
 lis consistens in confusioribus
 & subordinatis ad talem finem
 quibusdam actibus intelligen-
 di & volendi, loco priorum
 magis expressorum substituti
 pergendo facultatem motri-
 cem movere, & determinando
 potentias inferiores ad tales a-
 ctus, qui necessario ad sacra-
 menti confectionem subordi-
 nantur; sive sit impressio qua-
 dam & dispositio in appetitu
 sensitivo & phantasiâ, secun-
 dum quam movet, cessante actu
 voluntatis imperantis eis per
 subordinationem, dummodo
 homo sibi compos maneat, &
 sequentes actiones continuatâ
 serie, priori intentioni subser-
 viant.

RE-

RESERATIO OCTAVA.

*Efficacia Baptismi, aliorumq; Sa-
cramentorum ex opere operato
moralitèr gratiam conferen-
tium. Indivus contrariè vel ne-
gativè nihil accipit. Sublatà fi-
ctiōe Baptismus reviviscit.*

ET ait: germinet terra herbam
virentem & lignum pomife-
rum faciens fructum suum &c.
D. Thomas in I. Q. 47. art. I. c.
producit, inquit, res Deus in esse
propter suam bonitatem commu-
nicandam & per eas represen-
tandam, benè S. Doctor, nam, ego
sum vitis vera, inquit Media-
tor Dei & hominum Jesus Chri-
stus, & vos palmites qui manet Joan.
in me & ego in eo, hic fert fru-^{15. v. 5.}
ctum multum. O quam magnifi-
cata sunt opera tua Domine,
nimis profunda facta sunt co-^{Plal.}
gi-^{91. v. 6.}

gitationes tuae ! unius naturæ
 sunt vitis & palmites, in quo er-
 go delicatius intima tuæ boni-
 tatis ad finem nostrum super-
 naturalem Symbolizatur com-
 municatio, quàm in *germine*
terra? verè protulit terra her-
bam virentem & lignum pomi-
ferum, non per quod servi pec-
 cati facti sumus ad mortem, sed
 redempti ad salutem : de hoc
 ligno concinit Ecclesia : *arbor*
decora & fulgida, ornata Regis
purpurâ, nulla Sylva talem pro-
fert fronde, flore, germine : de
hujus ligni semine justorum
 opera in divinâ acceptione
 ad vitam æternam promeren-
 dam frondent & florent, hujus
 pomorum fructibus (quod ex
 opere operato dicimus) Omnia
 omnium statuum Sacramenta
 gra-

inFesto
 Exalt.
 Invent
 S. Cru-
 cis.

gra-
 et
 in
 sci
 co
 re
 Ba
 fer
 cit
 in
 in
 va
 pe
 me
 pti
 ctio
 ro
 pæ
 ma
 cu
 tur
 lis
 Ba

gratiam Deificam infallibili,
 et si morali causant efficientiâ
 in non ponentibus obicem; sus-
 cipiens enim negativè vel
 contrariè involuntarius, nec
 rem nec characterem, quem
 Baptismus initerabiliter con-
 fert, suscipit Sacramenti, suffi-
 cit tamen si adultus habeat
 intentionem habitualementem, imò
 in uno vel altero interpretati-
 vatantum, in parvulis & per-
 petuo amentibus, nulla. Sacra-
 mentum cum obice, V, G, Ba-
 ptismus, positivâ susceptus fi-
 ctione caret gratiâ, fictione ve-
 rò sublatâ per Sacramentum
 pœnitentiæ, cujus illa fictio
 materia est, vel per contritionem
 cum voto illius, reviviscit, quâ-
 tum ad remissionem origina-
 lis & omnium actualium, quæ
 Baptismum præcesserunt.

RESERATIO NONA.

Baptismi necessitas. Infantes Judaeorum licitè baptizantur in vitis parentibus.

BENè optimè, & non ad infipientiam mundo Numen Æternum in hac *tertia diei* operâ penitus sibi complacuisse noster divinus testatur hystoricographus repetitò dicens :
Et vidit DEUS quod esset bonum quidni, substantiæ integritatem paulò ante, hic usus approbat necessitatem? quod in oculis Divinæ Majestatis *bonum*, ejus privatio certè pessima : *Nisi quis renatus fuerit ex aquâ & Spiritu Sancto non potest intrare in Regnum Dei.* Sequitur ex asse: omnibus hominibus in re vel in voto, extrinsecum casum martyrij, baptis-
 mus

V. 12.

Joan. 3.
v. 5.

fm
 Me
 hac
 Ch
 cè
 Eu
 bib
 le,
 jus
 tio
 sine
 trin
 edu
 run
 tio
 five
 ve
 nar
 cha
 gis
 tius
 x, q

finis est necessarius necessitate
 Medij (adultis etiam præcepti)
 hac pressi infantes Infidelium,
 Christianis Principibus politi-
 cè subditorum, clamant illud
 Eunuchi: *Ecce aqua, quis pro-* A. Quæ
bibet me baptizari? jus natura- 8. v. 36.
 le, ais, & pietas in quâ fundatur
 jus Parentis ratione propaga-
 tionis: ergone obligat contra
 finem ipsius propagationis Ma-
 trimonialis, qui est cultus Dei,
 educatio & procuratio medio-
 rum ad salutem? de fide est, ra-
 tio convincit, matrimonium
 sive ut contractus civilis est, si-
 ve ut Sacramentum, subordi-
 nari ad finem supernaturalem
 charitati, quæ est plenitudo le-
 gis: anne servitus politica po-
 tius præjudicet potestati patri-
 æ, quam præceptum naturale
 di-

divinum? illa invitis parentibus licitè facit baptizari infantes; jus divinum non? jus introductum jure politico aut Gentium surget supra naturale divinum, quod est fundamentum reliquorum? absit. Vestro ergo consensu Imperatores, Reges, Principes Innocentia & legum Dei Defensores Supremi, vestro, inquam, consensu hujusmodi parvuli, spectatò jure naturæ, licitè (de valore nemo dubitat) baptizantur, Vobis subduntur, non matri Ecclesiæ, quæ ad evitanda mala per accidens inde hic & nunc oritura, quibus caveri saltem ut plurimum posset, sustinet, abstinet, necesse est enim, ut multorum respectivè damnationis & salutis *fias vespere & mane dies tertius,*

RESERATIO DECIMA.

Ex quaternario dierum numero arte mysticâ ostenditur Christus in carne. Sol est typus Mysterij Eucharistia, quam clarè docent Scriptura.

Quaternarium numerum Antiquitas sacra ignem appellabat, & fontem æternæ vitæ, indeq; Pythagoricum juramentum suum mutuabat vigorem:

Juro ego per sanctum purâ tibi mente quaternum

Æterna fontem naturæ, animiq; Parentem.

Scitè magis perspicax Christianæ Theologiæ sagacitas Ignem agnoscit in quaternario, quem attigimus, dierum numero, Ignem profectò, qui non comburit, & fontem æ-

B

ternæ

terna vitæ CHRISTUM JESUM :
 numerus Quaternarius enim
 1. 2. 3. 4. perfectissimè conti-
 net denarium, denarius verò
 indigitat Christum, qui nobi-
 scum in carne conversans pro
 denario, operarios vineæ con-
 duxit; igitur quartò die, quia
 quaternarius denarium im-
 plet, id est, Christum prius in
 esse naturæ & simpliciter, de-
 inde esse sacramentali signifi-
 cat, *fecit Deus Luminaria, ut
 essent in signa & tempora & dies
 & annos: Luminare majus fe-
 cit, quod omni fuit tempore
 in signum & hieroglyphicum
 Filij DEI, (Plato solem visibi-
 lem Dei filium vocavit; Pytha-
 goræi simulacrum Creatoris;
 Scriptura: resplicuit facies ejus
 sicut sol:) in signum, inquam,*
 Ino

Matth.
20. v 2.

v. 14.

Teste
Bon-
go de
termo
fol. 88.
Paul.
Scalig.

Ino
sua
ver
ptic
bisc
in E
Dec
fun
bilit
ni A
cum
scol
Qui
mur
pani
vini
tem
rio
jam
CO
TA
que

Incarnationis, *tempus* divinae
 suae nobiscum in carne con-
 versationis, in *diem* Redem-
 ptionis, in *annos* gratiosae no-
 biscum usq; ad finem Mundi
 in Eucharistia permansionis;
 Decumanum testem Diony-
 sium Areopagitam audi: visi-
 biliter in *Caelo* tempore *Octaviae*
ni Augusti apparuit, inquit, *Sol*
cum corona tritici spicis & ver-
ficoloribus exornatâ circulis.
 Quid hoc prodigiorum maxi-
 mum, nisi circulares triticeae
 panis hostias & versicoloris
 vini species, Archetypum *so-*
lem in SS. Eucharistiae myste-
 rio continentes portendit?
 jam nullum ænigma: HAC
 CONSCIA NVMINIS Æ-
 TAS, *Indisibilia ipsius, per ea*
qua facta sunt, & per ea, quæ

1.4.E-
 pistem.
 Matth.
 17.v.20

ad Rō.
 1.20.

B 2

ab

ab ipso Christo Domino Joann.
 6. à v. 51. ad 58. Matth. 26. v. 26.
 & 27. Mar. 14. v. 22. & 23. pra-
 dicata sunt, & ab Apostolo 1. ad
 Corinth. 10. v. 16. & c. 11. v. 23.
 & seq. explicata sunt, intellecta
 conspiciuntur, sempiterna quoque
 ejus virtus & Divinitas, ita ut
 inexcusabiles sint antiqui & hu-
 jus temporis Sacramentarij,
 quia cum cognovissent in vera
 Ecclesia, quæ est columna & fir-
 mamentum veritatis, Deum &
 hominem in Sacramentali &
 mirabili modo sub speciebus
 panis & vini consecratis, non
 sicut Deum glorificaverunt aut
 gratias egerunt, sed evanuerunt
 in cogitationibus suis, & obscu-
 ratum est insipiens cor eorum,
 & mutaverunt gloriam Incor-
 ruptibilis Dei in similitudinem
 puræ

1. ad Ti.
 moth.
 3. 15.

pura & pura figura & parabol-
 larum umbram & tenebras
 in ipso sole fingentes, a sinô
 nostri S. Antonij de Padua he-
 betiores. Sed abi hæretice cum
 Core & Cain, aut crede *quid-*
quid dixit Dei Filius, nihil hõc
Verbò Veritatis verius.

RESERATIO VNDECIMA.

SOL Eucharisticus in hoc Sa-
cramento adorandus Vnita-
tem simul & Trinitatem an-
nunciat presentem, esto per
impossibile non esset ubiq.

Tantum ergo Sacramentum
 veneremur cernui, & anti-
 quum documentum Platonis &
 Pythagoræorum, qui visibilem
 Mundi solem adorabant, no-
 po cedat ritui, in quo non figu-
 ratè, sed ita verè, realiter &

Substantialiter Divinus SOL
 Ecclesie Christus JESVS con-
 tinetur cum corpore & san-
 guine sub speciebus panis &
 vini consecratis, quæ solum
 sunt in recto Sacramentum
 hoc, unum specie atomâ vir-
 tute integritatis, ut sub mor-
 tali, toties quoties omisio a-
 dorationis censerî posset qua-
 dam irreverentia aut virtualis
 contemptus, cultu latriæ ado-
 rari debeat. Corpus ponitur
 sub specie panis quacunq, mi-
 nimâ sensibili, etiam ante divi-
 sionem, & sanguis sub specie
 vini quavis etiam minimâ, ex
 vi verborum tantum, per con-
 comitantiam tamen & ipsum
 corpus sub specie vini, & san-
 guis sub specie panis, anima
 cum omni scientia gratia &
 glo-

glo
 nis
 sti
 pr
 ibi
 ali
 sta
 an
 Sa
 Fi
 de
 ma
 tit
 sel
 qu
 set
 cr
 ni
 &
 ta
 be
 qu

gloria vi naturalis connexio-
 nis ad partes substanciales Chri-
 sti, qui amplius non moritur,
 propter eandem vnionem est
 ibi quoq; humanitas, propter
 aliam supernaturalem hypo-
 staticam vnionem ad corpus &
 animam Divinitas, imò tota
 Sanctissima Trinitas, Pater,
 Filius & Spiritus S. adsunt ibi-
 dem per concomitantiam, etsi
 magis mediatam ratione iden-
 titatis in natura & circumin-
 sessionis cum Filio, adeò, vt
 quanquam Divinitas non es-
 set vbiq; adesset tamen in Sa-
 cramento Eucharistiæ Divi-
 nitas ob vnionem cum anima,
 & consequenter ratione Dei-
 tatis tota Sacrosancta & super-
 benedicta Trinitas. Corpus,
 quod per formam hic signifi-
 catur

catur, est compositum ex materia primâ & formâ corporeitatis substantiali, ex partialibus formis heterogeneis integrata.

RESERATIO DUODECIMA,
SOL Eucharisticus ex pane & vino in verbis consecratis efficitur; Actione transsubstantiativa.

Postquam Gen. 1. v. 1. creavit DEUS Cœlum & terram dixit die primò v. 4. fiat; die secundò v. 6. fiat; die quarto v. 14. fiant: & facta sunt lux, firmamentum ac luminaria in firmamento: quid videtur, an in præjacente materia? dico quod sic: Dixit VERBUM CARO: hoc est corpus meum; dixit: hic est sanguis meus: quid videtur, an corpus & sanguis
 in

in præjacente materia panis & vini? practicè dubitas? practicè respondeo & dico, quod nō, (speculativè loquendo contradictoria tenet) tantus est enim inter substantiam panis & corpus Christi conflictus, ut repugnet manere panem hic vel etiam alibi extra species cum transubstantiationis Eucharisticæ termino ad quem, qui non est Christi corpus secundum essendi modum simpliciter in toto ambitu entis, id quod si per impossibile non esset in rerum natura, tanta nimirum inest efficacia formæ, nihil implicaret. Forma consecrativa panis, *hoc est corpus meum*; Calicis; *hic est sanguis meus* nunquā secundum Dialecticæ leges, ut vera, sed

neque ut falsa enunciatur, o
 pauper Aristoteles! tantum
 vera est in sola logica Verbi
 Divini; *bis* & *boc* in formis de-
 monstrant, nequaquam mate-
 riam, quæ est panis & vinum,
 ille; triticeus, hoc; de vite, al-
 bum, rubrum ex utroq; mixtū
 cuiuscunq; Regionis & Natio-
 nis, etsi vinum ab alio foret
 specie distinctum, in alia au-
 tem diversa aut substantialiter
 alterata materia velle confice-
 re corpus & sanguinem Do-
 mini nostri IESU Christi, infan-
 dum scelus est, & nefandum
 sacrilegium. Ipsa modica a-
 qua non Sacramenti, sed præ-
 cepti necessitate, latici sacro
 affusa, in vinum conversa, seu
 mediata transit in sanguinem.

RE.

RESERATIO DECIMA
TERTIA.

SOL Eucharisticus fit hostia & sacrificium novæ legis. Et an si miraculosè species Christi appareat, videatur ipse Christus?

CORPUS & sanguis Christi consecratione taliter immutantur, ut nõ quidem physicè & absolutè Christus in sua destruatur entitate, sed moraliter & humano modo, eatenus enim corpus Christi & sanguis constituuntur sub speciebus panis & vini, ut amittant omnes vsus activos & passivos humani corporis, id est, accipiant modum sacramentalem & admirabilem (quæ est præsentia ad species non unio ad illas) neq; ad aliter serviant,
B 6 quàm

quàm ad quod fervire solent
 panis & vinum, quorum acci-
 dentia absoluta, in Sacramen-
 to sine subjecto remanentia,
 possunt exercere easdē actio-
 nes tam reales quàm intentio-
 nales, quas poterant, dum
 adhuc erant in subjecto ;
 quare etsi substantiam suam
 illasam retineant, ideoq; non
 pereant absolutè, nobis tamē
 quodammodo imò multò ma-
 gis, quàm vinū in terram pro-
 fusum, aut res in mare proje-
 cta, pereunt, cum Christus in
 hoc Sacramento neq; possit se
 ipsum organicè movere, nec
 moveri ab alio, ne Angelo
 etiam, non per accidens qui-
 dem ; neq; oculo corporeo
 potest videre se vel circum-
 stantes, nec videri ab illis, quin

&
 —

& ly
 vide
 Pot
 visio
 est i
 nos
 fe,
 Inte
 allig
 par
 pot
 hoc
 met
 ctus
 Am
 lum
 ritu
 mn
 fi C
 lom
 cier
 alia

& Lynceus è libycanâ speculâ
 videns tremefit & cœcutit, de
 Potentiâ tamen absolutâ DEI
 visionem corporis Christi, ut
 est in hoc Sacramento in oculo
 nostro cœcigeno, causari pos-
 se, mihi omninò certum est.
 Intellectus intelligendo non
 alligatus sè sibus, ut animæ se-
 paratæ beatæ, Angelicus &c.
 potest videre Christum sub
 hoc Sacramento, atq; ipse-
 met Christus potest elicere a-
 ctus merè intellectuales, loqui
 Angelis, eosq; spiritualiter il-
 luminare, similiter oculo spi-
 rituali intellectus videt o-
 mnia, quæ circa se fiunt. Quid
 si Christus Ministro vel popu-
 lo miraculosè secundum spe-
 ciem appareat humanam vel
 aliam, quæ non importat cor-
 rupti-

ruptibilitatem contra naturam corporis gloriosi? probabile quidem facit Alensis & alij re ipsâ videri Dominum, & certè possibile est ita fieri, sed credimus probabilius non videri ipsum Christum Dominum: factâ item, vi miraculi, substantiali specierum mutatione (idem est si fieret naturaliter) ut non maneret sub illis, si adessent, panis, vinum, neq; manebit amplius corpus & sanguis Christi.

RESERATIO DECIMA
QVARTA.

SOL Eucharisticus præest dici gratia, illuminat in instanti & conjunctos sibi mirificis illustrat benedictionum radijs.

Sacramentum Eucharistiæ non confert per se primam
gra

grati
tum
testa
mor
sion
ctita
risin
per
lenc
dien
luci
qua
ti c
ergo
nar
age
cist
pri
cie
stel
Pla
mu

gratiam, seu non est ordina-
 tum ex fine institutionis in po-
 testatem *noctis* peccatorum
 mortalium, cōferendo remis-
 sionem eorum & primam san-
 ctitatem, censemus tamen ve-
 risimile esse, quod interdum
 per accidens, mortales dispel-
 lendo tenebras, primæ gratiæ
diem inducat & probabiliter
 lucidiorem sub utraq; specie,
 quam sub vna & hoc in instan-
 ti completæ manducationis.
 ergone vis ab hoc *Sole* illumi-
 nari, vel ut melius dicam, ab
 agente DEO pro ratâ capacita-
 tis humanæ Deificari? suspice
 primò syderum luminosas a-
 cies, nunquid stella differt à
 stella in claritate? conspice
 Planetarū orbes, nonne plus
 mutuunt luminis ob imme-
 dia.

dia.

diatorem cum fonte luminis
 conjunctionem *Venus* quàm
Mercurius, *Mars* quàm *Jupiter*,
 ipse quàm *Saturnus*, qui nem-
 pe remotissimus luce perfun-
 ditur hebetissimâ ? ita anima
 quæ per amoris ardorem, fre-
 quentior Sacramenti pa-
 stum, ac innocentia custodiã
 divino huic Soli arctius colli-
 gatur, ô quàm largis eam Chri-
 stus cumulat spiritualium do-
 norum benedictionibus ! *nec*
lingua valet dicere, nec litera
exprimere, quid sit Sacramen-
talem hunc pastum diligere,
 qui ex fine suæ institutionis
 non duntaxat gratiam auget,
 roboratq; sævientem legem
 atq; æstum membrorum se-
 cundum inferiorem portio-
 nem, vtpote peccati originalis
 ine.

ine
 gera
 lia d
 de 8
 igne
 ince
 Chri
 stræ
 glor
 etio
 sis fr
 tes n
 fecu
 cium
 stum
 min
 thol
 epub
 sine
 bore.
 Ec.
 rum

inevitabilem sobolem, refrigerat, mortalia cavet, venialia diluit; sed etiam majori fide & devotius masticantem igneis inflammat desideriorum incendiis *ad dissolvi & esse cum Christo*, & tandem carnis nostrae unionem cum Christo & gloriosam operatur resurrectionem, tantis & tam gratiosis fructibus indignè accedentes non solum privantur, sed secundum Apostolum: *judicium mortis incurrentes reperiuntur* 1. Cor. 2. v. 27. *stunt corporis & sanguinis Domini*, de his id Judæ in sua Catholica dici potest: *hi sunt in epulis suis macula, convivantes sine timore, nubes sine aqua, arbores autumnales, bis mortua* Judæ v. 12. & 18. *&c. quibus procella tenebrarum reservata est in æternum.*

Ni-

Nihilominus indigno quando indignitas est occulta, publicè petenti administrari debet &c.

RESERATIO DECIMA QVINTA.

DEUS nocti fidelium, id est, fidei essentialiter obscura præfecit Principatum Lucis hierarchicum Luminare minus, quod sine periculo errandi illuminat Ecclesiam, ut in nocte fidei omnia in luce clarescant.

ET luminare minus ut præces-
set nocti, & stellas & posuit
in firmamento Cœli, quod est
Ecclesia, non illa superna &
Triumphans Sanctorum, luce
& luminis claritate indefecti-
biliter plena, nesciens vicissi-
tudinem noctis: sed altera,
quæ

quæ
tum
& vi
rum
fiar
port
pan
huic
nar
prof
nen
re m
fulg
juba
tem
hon
fion
(de
gina
habe
spec
esse

quæ est *columna & firmamen-* 1. ad
Tim. 4.
tum veritatis, militans scilicet
 & visibilis, cui nulla reprobo-
 rum perduellio, nullus hære-
 siarcharum furor, nec ipsæ
 portæ infernales cum totâ suâ
 panopliâ prævalere possunt:
 huic Christus Syderum Mo-
 narcha à fine usque in finem
 prospiciens, suaviterq; dispo-
 nens omnia, præfecit *Lumina-*
re minus divinum nimirum ac
 fulgentissimum Hierarcharū
 jubar, *ut præset nocti* præsentis
 temporis, in quo nulli vnquã
 hominum licuit per *diem* vi-
 sionis intuitivæ videre Deum,
 (de Virgine sine peccato ori-
 ginali concepta nullam volo
 habere *Quæstionem*) sed in
 speculo & ænigmate per fidem
 essentialiter obscuram abstru-
 sissima

fiffima Myfteriorum abdita,
 quali per *noctem* respectu vi-
 fionis beatificæ prorfus um-
 brofam, nullo tamen modo
 terrificam contemplatur, in
nocte ista *stella*, quas posuit in
firmamento Ecclesiæ suæ Re-
 demptor noster Christus, luci-
 dissimis micant fulgoribus, de
 quibus dicitur: *Beati* pauperes
 spiritu; quoniam vestrum est
 Regnum Cœlorum. *Beati* mi-
 tes, quoniam vos possidebitis
 terram. *Beati*, qui esuritis & si-
 titis iustitiam, quoniam satu-
 rabimini, cum apparuerit glo-
 ria eius. *Beati* mundo corde,
 quoniam vos Deum, post cen-
 tricas fidei rimulas, videbitis
 sicuti est, facie ad faciem;
 post hanc *noctem*, *Beati* pacifi-
 ci, quoniam filii DEI vocabi-
 mini

min
 runi
 tem
 dum
 sang
 carn
 sede
 lice
 den
 in o
 bon
 ranc
 gum
 erge
 scur
 hab
 resca
 inf
 in su
 châ,
 jugi
 Hie
 illi

mini, quotquot autem recepe-
 runt eum, dedit eis potesta-
 tem filios Dei fieri, his qui cre-
 dunt in nomine ejus, qui non ex
 sanguinibus, neq; ex voluntate
 carnis, neq; ex voluntate viri;
 sed ex Deo nati sunt. Beati, fe-
 licesq; qui Primæ Veritati cre-
 dendo, intellectum captivant
 in obsequium fidei futurorum
 bonorum, quia fides est spe-
 randarum substantia rerum ar-
 gumentum non apparentium,
 ergo obscura quidem, ast ob-
 scurum spei & charitatis non
 habet, sed omnia in luce cla-
 rescunt Spiritus S. immobilem
 infallibilitatis sedem figentis
 in supremo Ecclesiæ Hierar-
 châ, qui citra erroris periculû
 jugi Spiritus S. Assistentiâ in
 Hierarchiam influuit, eâq; me-
 di-

Joh. 5.

v. 12.

& seq.

Heb. 11.

v. 1.

diante, amulâ illuminationis
ad cœlestes hierarchias clari-
tate, cœteros cunctos fideles
illuminat, purgat, & ad Divi-
nitatis similitudinem pro ratâ
& proportionaliter adducit,

RESERATIO DECIMA
SEXTA.

*Hierarchicum Ecclesie Jubar
plenius describitur, & in suos
secatur radios seu species.*

Hierarchiam Ecclesiasticâ
Magnus Dionysius Arcopag.
delineat c. 3. Cœl. Hierach. Hier-
archia, inquit, est ordo sacer &
scientia & actio Divinitatis simi-
tudinem, quantum potest, ef-
fingens, & ad illustrationes divi-
nas sibi inditas pro ratâ & pro-
portionaliter in Dei similitudi-
nem ascendens: accipe sequen-
tem

tem
chia
archi
tia &
sto in
nem
vanti
cens &
action
milit
portio
finio
scas t
videl
bus I
impro
archi
divid
3. fun
vem
rituu
quæ f

tem nostræ à Cælesti hierar-
 chia mage distinctivam; Hier-
 archia, est ordo sacer & scien-
 tia & actio in lege nova à Chri-
 sto instituta, per ejus imitatio-
 nem, & preceptorum obser-
 vantiam, ad charitatem addu-
 cens & secundum hierarchicas
 actiones sibi inditas ad DEI si-
 militudinem pro ratâ & pro-
 portionaliter ascendens. De-
 finio Ecclesiasticam, ut agno-
 scas triplicem esse hierarchiâ,
 videlicet *Divinam* quæ in tri-
 bus Personis constituitur &
 impropiè nuncupatur hier-
 archia; *Angelicam*, quæ in tres
 dividitur, in quarum singulis
 3. sunt Ordines, adeoq; ex no-
 vem conflatur Ordinibus Spi-
 rituum Cælestiû, & *Humanam*,
 quæ similiter in tres dividitur,

naturalem, Mosaicam atque
 Evangelicam, de hac vltima,
 cuius lumen participamus,
 nobis in proposito, & in tres se
 effert species: *prima*, latè sum-
 pto hierarchiæ nomine, hier-
 archia chrismatum dicta, re-
 peritur in illis, qui se virtuti-
 bus ac propriâ sanctificatione
 perficiunt, scientiâ & actioni-
 bus sacris salutem animarum,
 Deiq; honorem & gloriam ar-
 denter procurant, aut saltem
 procurare intendunt. *Secun-
 da*, & propriè dicta Hierarchia,
Jurisdictionis appellata, re-
 peritur inter Personas Eccle-
 siasticas, habentes subditos in-
 cipiendo à Vicariis perpetuis,
 Curatis & aliis Ministris Ec-
 clesie vsq; ad Papam primum
 Hierarcham, in omnes alios

Hier

Hier
 dictio
 in spe
 sacer
 sacra
 man
 & D
 cens.
 hiera
 veni
 Ord
 dend
 Ord
 sunt
 pos.
 talis
 spect
 Sup
 tur,
 in al
 aliqu
 pien

Hierarchias supremam Jurisdictionem possidentem; hæc in specie definitur esse: *Ordo sacer in Ecclesia, per actionis sacre potestatem subditos ad mandatorum, observationem, & DEI similitudinem adducens.* Tertia & propriè dicta hierarchia est *Ordinis*, quæ invenitur inter illos, qui sacris Ordinibus sunt decorati, ascendendo per gradus diversorum Ordinum ab ijs, qui tonsurâ sunt insigniti vsq; ad Episcopos. *Prima*, quæ est impropriè talis, non nominatur per respectum ad inferiora, sed ad Superiora & divina, quæ patitur, respectu autem actionis in alios non exigit potestatem aliquam; sed tantum ad accipiendam eam apta est & ido-

C

nea

nea. *Secunda* prædita est potestate, sed tantum in actu primo. *Tertia* Hierarchizantes in actu secundo complectitur.

RESERATIO DECIMA
SEPTIMA.

Vnus est Supremus Hierarcha Alexander VII. cæteri Hierarchæ de secundâ & primâ, necessariò prius collocantur in primâ.

VNus omnium semper fuit in Ecclesia, supremus Hierarcha, duo simul nunquã fuerunt, ac proinde hæc propositio: S. Petrus & S. Paulus sunt duo Ecclesiæ Principes, qui vnũ efficiunt: vel, sunt duo Ecclesiæ Catholicæ Coriphæi, ac Supremi Duces, summâ inter se unitate conjuncti: vel, sunt geminus Vniuersalis Ecclesiæ

Ver-

Verte
simè c
duo E
fides,
stituu
nant
temit
lum
subje
Petru
& Re
clesiæ
mnay
Decr
Jan. A
tener
Supre
Sacro
tum,
Ipse,
tate f
panti

Vertex, qui in vnum diuinis-
 sine coaluerunt : vel, sunt
 duo Ecclesie Pastores ac Præ-
 fides, qui vnicum caput con-
 stituunt, ita explicata, vt po-
 nant omnimodam æqualita-
 tem inter S. Petrum & S. Pau-
 lum sine subordinatione &
 subiectione S. Pauli ad Sanctū
 Petrum in potestate suprema
 & Regimine Vniuersalis Ec-
 clesie hæretica est, eamq; da-
 mnauit Innocentius X. per
 Decretum emanatum die 24.
 Jan. Aō. 1647. De fide ergo
 tenendum, hodie omnium
 Supremum Hierarcham, qui
 Sacrorum gubernat Principa-
 tum, esse Alexandrum VII,
 Ipse, & alij Episcopali digni-
 tate fulgentes propriè nuncu-
 pantur. Hierarchæ seu sac-

crorum Principes, Cœteri, qui
 Parochiali aut Sacerdotali, aut
 aliquo jure in Hierarchiam po-
 tiuntur, cum careant potesta-
 te cum imperio, & obedire
 magis debeant, quam præcipe-
 re, actionesq; hierarchicas ex
 alieno potius imperio, quam
 suo exercent, à sacrificando,
 consecrando & sanctificando
 sacra dantes & sacris mini-
 strantes vocari possunt, &
 hierarchæ tantum secundum
 participationē, sicut & actio,
 quæ ab istis procedit, nisi cum
 subordinatione & auctoritate
 alicujus hierarchæ fiat. Sic e-
 leemosynam in Jubilæo ex
 mandato Pontificis elargitam,
 quia est ad finem publicum &
 mandato Principis, hierarchi-
 cam dixeris, ecôtra baptismus
 ab

ab o
 chic
 cho
 to h
 qua
 Nu
 Deu
 A
 hier
 præ
 præ
 aut
 tan
 pot
 rist
 cha
 inf
 lie
 cu
 ex
 O
 pr

ab obstetrice collatus hierar-
chicus non est, sed qui à Paro-
cho, preces à laico conjuga-
to hierarchicæ non sunt, sed
quæ à sacerdote vt publico
Nuncio & Mediatore inter
Deum & hominum fiunt. i

Actio igitur hierarchica &
hierarchizandi jus primario &
præcipuè de Papa & Episcopo
prædicatur, de inferioribus
autem per participationem
tantum & minus perfectè, à
potiori, qui sunt in primâ cha-
rismatum hierarchiâ, hierar-
chæ non sunt, cum sint in ea
infiniti viri sæculares & mu-
lieres, nemo tamen, qui in se-
cunda & tertia sunt à prima
excludi debent; imò Sacros
Ordines suscepturus in illam
prius per aliquam sanctitatem

collocandus venit, saltem ca-
 stitatis, tanquam dispositio-
 nem ad SS. Ordines suscipien-
 dos, quod autem de plebe quis
 sit major in illa hierarchia
 charismatum, quàm plurimi
 in hierarchiis Ordinis & Ju-
 risdictionis sublimiores, dun-
 taxat arguit efficaciam cœle-
 stis auxilii, quo minimi inter
 mortales, primi in donis cœle-
 stibus adhuc viventes existunt
 & in cœlis primas sedes ascen-
 dunt, cum à Deo gratiæ Aucto-
 re, non Ordo & Jurisdictio
 Pontificum, sed virtus & me-
 rita inspiciantur & remune-
 rentur. Hierarchiam Ordinis
 in sequentibus penitius intel-
 liges; audi, vide, lege, fit

RE-

RE-

Irrefe-
bie

Sa-

nis

ple

IN
na

cti sa

risdi

Ord

plex

pug

quo

ra v

tiur

tem

& c

quo

ergo

Sac

RESERATIO DECIMA
OCTAVA.

*Irrefragabiliter ostenditur ex
hierarchico Ecclesie Luminari
Sacramentum Confirmatio-
nis & Ordinis, item quotu-
plex sit, quis Minister.*

IN primo hierarchici *Lumi-
naris* radio *Charismatum* di-
cti *sanctitas* fulget, In 2do Ju-
risdictiones, *missio*, in tertio
Ordinis, *consecratio* eaq̄ du-
plex, vna militum Christi ad
pugnandum fortiter pro fide,
quod fit Confirmatione, alte-
ra virorum canonicè intran-
tium ad accipiendam potesta-
tem in corpus Christi verum,
& corpus Christi mysticum,
quod fit ordinatione, Ordinis
ergo, sicut & Confirmationis
Sacramentum isthæc hierar-

Deseri-
ptio
Hier-
chia
Ordi-
nis.

S. S. 13.
de Sac.
Ord.
can. 6

chia designat consecratio, e-
jus fundamētum, ipsam nimi-
rum Ordinis Hierarchiam
hinc benè describes, Quod sit:
*Ordo sacer ad Divini cultus mi-
nisterium hierarchicā consecra-
tione destinatus per sanctifica-
tionem ad Divinitatis similitu-
dinem adducens, & ad eam pro-
rata & proportionaliter ascen-
dens*; differt à Sacramento or-
dinis, sine Ordinis tamen po-
testate nec esse, nec concipi
potest; contrarium sentientes
S. Synodus Tridentina ferit
anathemate dicens: *Siquis di-
xerit in Ecclesia Catholica non
esse hierarchiam divina ordina-
tione institutam, que constet ex
Episcopis, Presbyteris, & mini-
stris, anathema sit.* In lucidis-
simo hoc Ordine præfulget cæ-
teris

teris
ratus
con
dicu
Sacr
nore
nini
cista
tus.
dini
ritua
te,
ditu
strat
tem
tè ac
rum
cert
tion
unt
stri
stas

teris Episcopatus & Presbyteratus, quibus famulantur Diaconatus, Subdiaconatus, qui dicuntur Ordines majores & Sacri, & horum famuli 4. minores, qui dicuntur non sacri, nimirum Acolythatus, Exorcistatus, Lectoratus, & Osteriatus. Hi gradus hierarchici ordinis sumuntur vsitatè pro spirituali & permanente potestate, quæ ministris Ecclesiæ traditur ad conficienda & ministranda Sacramenta, vel saltem ea, quæ proximè vel remotè ad eadem Sacramenta referuntur, intelligendo enim pro certo hierarchicæ consecrationis ritu externo & transeunte ordinatione, quâ Ministri consecrantur, eisq; potestas præfata confertur est propriè

priè Sacramentum Ordinis, &
 tot in specie, quot Ordines, E-
 piscopatum à Sacerdotio sim-
 plici distinctum minimè ex-
 cludendo. Episcopi sunt in
 Ecclesia, quod in Synagoga
 Moyse & Aaron, Principes
 Sacerdotum, jure divinò Pres-
 byteris simplicibus superiores,
 & ipsis solis jure hierarchicò
 Ordinis ordinariò convenit
 administrare Sacramentum,
 ejus materiam seu chrisma
 nemo præter ipsum conficere
 potis est, ita ut quidquid atten-
 tassent non Episcopi sive Sa-
 cerdotes simplices (nisi com-
 missio Supremi subveniat
 Hierarchæ) circa Confirma-
 tionem, irritum semper fuerit
 & inane habitum. Consecra-
 tio item hierarchica, quâ con-
 fer-

fer
 po
 ru
 ter
 Ch
 Ep
 ut
 ret
 cat
 lid
 qu
 ste
 ex
 arc
 co
 co
 Su
 tu
 ba
 ba
 O
 ap

fertur ipsemet Episcopatus, potestasq; in corpus Christi verum seu sacerdotium (non item est de potestate in corpus Christi mysticum) characteri Episcopali adeo propria est, ut quantumvis Episcopus foret hæreticus, excommunicatus, degradatus, adhuc validè ordinet; universim loquendo de Ordine, ejus minister ordinarius est Episcopus, ex commissione Summi Hierarchy potest simplex Sacerdos conferre Minores (de facto conceditur Abbatibus) imò Subdiaconatum & Diaconatum, (de facto concessum Abbati Cisterciensi & aliis 4 Abbatibus Principalibus ejusdem Ordinis, & Prælati FF. Min. apud Indos. Episcopus ex com-

missione Supremi Hierarchæ
ordinatus ab vno solo Episco-
po, verus est Episcopus, ast cū
de lege ordinaria ad Episcopi
ordinationem tres distincti re-
quirātur Episcopi, dico, si quis
fuisset ab vno solo, vel etiam à
duobus sine speciali cōmissio-
ne Summi Hierarchæ conse-
cratus in Episcopum, debere i-
terum sub conditione à tribus
consecrari pro majori securi-
tate, idemq; consequenter di-
ctum pronuncio de Presbyte-
ris, ab huiusmodi Episcopo
dubiè consecrato, ordinatis.

RESERATIO DECIMA

NONA.

*Ostenditur, quæ in consecratio-
ne hierarchica ad Sacramen-
tum Confirmationis & ordi-
nis conficiendum requiratur
forma & materia.*

S
otio,
mat
ver
ana
neg
tā v
fert
ope
dur
hol
por
ver
que
qua
tut
ad
on
chu
fan
ber
sto

S. Concilium Oecumenicū
 Trid. *si quis dixerit, inquit,*
otiosam ceremoniā esse (confir-
 mationē subaudi) *Et non potius*
verū Et proprium Sacramentum
anathema sit, anathema, qui
 negat esse vñctionem cum cer-
 tā verborum formulā, quā cō-
 fertur homini gratia ex opere
 operato in ordine ad pugnan-
 dum fortiter & strenuē contra
 hostes fidei pro fide; quo tem-
 pore instituta sit, non constat,
 verosimiliter in ultimā cānā
 quō ad materiam & formam,
 quāvis consummata ejus insti-
 tutio ad ministrū sit referenda
 ad tēpus subsequēs resurrecti-
 onē; Materia ejus remota est
 chrisma ex oleo olivarū & bal-
 samo confectū, & ab Episcopo
 benedictum. Si dixeris ab Apo-
 stolis absq; chrismatione pec-

Ses. 7.
 de Sa-
 cram.
 in gene
 can. 1.
 & can.
 1. de
 con-
 firm.

solam manuum impositionē
 Sacramentum confirmationis
 collatum esse, vt *Actorum 8. &
 19.* datur intelligi, non nega-
 mus, (sicut enim Christus nul-
 lis signis sensibilibus alligatus
 contulit effectum huius Sacra-
 menti sine chrismate Apосто-
 lis *Act. 10.* sic potuit cum Apo-
 stolis dispensare, & probabili-
 us dispensavit, vt illud per nu-
 dam manuum impositionem
 conferre potuerint:) Materia
 proxima huius Sacramenti est
 vntio chrismate facta per
 modum crucis pollice dextro
 Episcopi in fronte confirman-
 di; forma: *signo vel consigno
 te signo Crucis, & confirmo te
 chrismate salutis In nomine Pa-
 tris & Filij & Spiritus S. Chri-
 stus non determinavit mate-
 riam & formam Ordinis in in-
 di-*

divi
 quo
 liqu
 clef
 Ma
 est
 cap
 qua
 qua
 pot
 tud
Et
 teri
 & t
 scoj
 pra
 qua
 ceri
 adh
 ceri
 stat
 est

dividuo, sed solum voluit,
 quod conferretur Ordo per a-
 liquod signum sensibile ab Ec-
 clesia ponendum. De facto
 Materia Ordinis Episcopalis
 est impositio manuum super
 caput Ordinandi; forma verò,
 qua tunc confertur specialis
 quædam abundantia gratiæ &
 potestatis in Episcopo pleni-
 tudo, est: *Accipe Spiritum san-*
ctum. Sintne autem ista ma-
 teria & forma proportionata
 & totalis consecrationis Epi-
 scopalis, sub iudice lis est; in
 praxi curiosè curandum, ut
 quælibet eorum, de quibus de-
 certant Theologi, exactissimè
 adhibeatur. Consecratio Sa-
 cerdotis materiâ duplici con-
 stat & formâ duplici; prima
 est porrectio panis cum vi-
 no,

no,

no, patenæ cum hostiâ sub hac
 forma: *accipe potestatem offer-
 re sacrificium Deo, missasque ce-
 lebrare tam pro vivis quam
 pro defunctis.* Secunda est im-
 positio manuum suprâ caput
 Ordinandi cum hac forma:
*accipe spiritum sanctum, quo-
 rum remiseris peccata, remit-
 tuntur eis, & quorum retinue-
 ris, retenta sunt.* Materia Dia-
 conatus partialis, est porrectio
 libri Evangeliorum cum hac
 formâ: *accipe potestatem legen-
 di Evangelium.* Altera est im-
 positio manuum, cum hac for-
 ma: *accipe Spiritum S. & robur
 ad resistendum diabolo & ten-
 tationibus ejus.* Materia Subdi-
 aconatus est traditio Calicis
 vacui cum patenâ, formâ vi-
 dentur esse verba Pontificalis:

vi-

vid
 tra
 nen
 par
 for
 rum
 gen
 tus
 ceo
 tri
 bri
 tus
 Ost
 Ecc
 pra
 pro
 tio
 cor
 pto
 me
 rali

videte cuius ministerium vobis traditur &c. addunt traditionem libri Epistolarum velut partem integrantem cum hac forma : *accipe librum Epistolarum, & habeatis potestatem legendi* &c. Materia Acolythatus est traditio ceroferarii & vrceoli vacui vel saltem alterutrius : Exorcistatus, traditio libri Exorcismorum : Lectoriatus traditio libri lectionum : Osteriatus traditio clavium Ecclesie ; forma ordinationis predictorum sunt verba, quae profert Episcopus in applicatione predictorum, quorum contactus physicus ex precepto requiritur, probabilius tamen ad valorem sufficit moralis.

RE-

RESERATIO VIGESIMA.

Declaratur qualiter Luminare minus sit in signa & tempora & dies & annos.

Gen. 1. **E**T sint, in signa & tempora,
v. 14. & dies & annos, ut luceant
in firmamento Cœli, & illumi-
nent terram, & factum est ita.

Visibilia Cœli signa evidenter
ferè & palam loquuntur, quod
Psalmista mysteriosè decantat:

Psal. 18. *dies diei eructat verbum & nox*
29. *nocti indicat scientiam, ut ne-*
mo non quasi in codice vide-
at, quàm lucidè *Luminare Cœ-*
li & Luminare Ecclesie, majus
cum majori, minus cum mino-
re subsymbolizent sua signa
tempora, dies & annos; sint,
inquit Deus, *in signa non ob-*
jectivè tantum per inanem &

va-

vacua
fides
subje
atque
rem,
Hispa
Angl
est qu
lis,
cogn
famil
non,
scriba
cend
quod
Sakra
indel
signa
const
mune
tualia
passi

vacuam reminiscenciam quã
 fides excitetur ; sed realiter &
 subjectivè per verũ & realem
 atque indelebilem caracte-
 rem, Vellere aureo Regum
 Hispaniæ & Periscelide Regũ
 Angliæ longè præstantiorem,
 estque qualitas aliqua spiritua-
 lis, quam Angeli intuentes
 cognoscunt, qui & quales de
 familia Christi sunt, & qui
 non, seu foris sunt, unde de-
 scribas benè characterem di-
 cendo: *Character est signum*
quoddam spirituale mediante
Sacramentò anima impressum
indelebiliter, quò homines con-
signati distinguuntur ab aliis, &
constituuntur in certo gradu ac
munere in Ecclesia Dei ad spiri-
tualia quedam munia activè aut
passivè obeunda. Baptismus,
 Con-

Confirmatio & Ordo tria hæc
 characterem imprimunt; siue
 ergo per hierarchicam conse-
 crationem militari Confirma-
 tionis baltheo ad propugnandam
 fidem indutus clarescas,
 siue velut Aaron ad regenda
 Dei Castra indelebili præfe-
 cturæ sigillô adoptatus exi-
 stas, agnoscis certè Hierar-
 chiam *in signa* Ecclesiæ posi-
 tam, *in signa*, inquam, *Et tem-
 pora, dies Et annos; in tempora*
 quidem *primò* vt certa in con-
 secrationibus hierarchicis ob-
 seruentur anni *tempora*; qua
 ratione Episcopatus conferri
 debet in die Dominico, aut
 Apostolorum Natalitio; Sacri,
 siue Majores Ordines Sabba-
 this quatuor temporum, sab-
 batho Sancto, vel sabbatho an-
 te

te D
 cuna
 poru
 duo
 Reg
 exp
 de re
 prom
 nisi
 judi
 stiti
 con
 Mer
 tribi
 festi
 quo
 Por
 ann
 ordi
 Sub
 requ
 23, S

te Dominicam Passionis. *Secundò* vt debita seruentur *temporum* interstitia, sicut nemo duos Ordines sacros, etiamsi Regularis sit, suscipere possit, expressè Trident. *sess. 23. c. 13. de reform.* vt Subdiaconus non promoveatur ad Diaconatum nisi post annum relinquatur iudicio Episcopi, sicut & interstitium vnius anni inter Diaconatum & Sacerdotium. Mendicantes ordinari possunt tribus diebus Dominicis seu festiuis sibi succedentibus, vti quoq; extra statuta tempora. Porro *in dies 5 annos*, primo *in annos*, vt canonica seruetur in ordinandis ætas annorum; ad Subdiaconatum scilicet anni requiruntur 22, Diaconatum 23, Sacerdotium 25, ad Episco-
 pa-

patum 30. completè. *secundo in*
dies congruæ scientiæ, ita vt ad
 primam tonsuram initiandus
 sit fidei rudimenta edoctus, &
 sciat legere & scribere, ad Mi-
 nores, saltem vt linguam lati-
 nam intelligat, ad Subdiaco-
 natum & Diaconatum Trid.
 sup. exigit, vt ordinandi sint
 instructi in literis & iis, quæ ad
 Ordinem exercendum perti-
 nent, ad Sacerdotio conse-
 crandos requirit, *c. 14.* vt sci-
 ant docere populum necessa-
 ria ad salutem, & ministrare
 Sacramenta, Ad Episcopatum
 ab Apostolo requiritur, *ut sic*
potens exhortari in doctrina sa-
na & eos qui contradicunt ar-
guere. Sequitur: vt luceant in
firmamento Cali, intellige ut
 Ordinandi obtentis à proprio
 Epi-

ad Tit.
 1.

Episc
 à Præ
 loq;
 aut
 quæ
 nulli
 etiam
 scatus

RES

Decla
 reat
 tene
 min
 Ord

Sic
 Squ
 sores
 sancto
 sol non
 nocter

Episcopo, vel si Regulares sint
à Prælato dimissorialibus, titu-
loq; congruæ sustentationis,
aut paupertatis voluntariæ,
quæ Regum præstat opibus,
nullis criminum, censura vel
etiam irregularitatis sit offu-
scatus caligine, sed sit de hoc

RESERATIO VIGESIMA
PRIMA.

*Declaratur quod Hierarchæ sub
reatu peccati mortalis prius
teneantur lucere, quam illu-
minare, ubi de continentia
Ordini annexa.*

*Sic nos existimet homo tan- 1. Cor.
quam Ministros & dispensa- 4. V. 10.
tores mysteriorum Dei, utpote
sanctos & justos, quos per diem
sol non urat, sed neq; luna per
noctem, dispensas itaq; corpus
&*

Psal.
120. v.
6.

& sanguinem Christi *per diem*
sol non uret te; sanctus sis, &
 fructu corporis & sanguinis
 Christi ipse plenus existas, o-
 portet, sed *neq; luna per noctem*,
 vt nimirum ante internâ splē-
 deas sanctitate, quam corpus
 Christi mysticum sanctifican-
 do illumines, id quod hierar-
 chica Ordinis exquirat sancti-
 ficatio, quæ eatenus exterius
 prodit in alterum, vt tamen
 interiorem sanctitatem postu-
 let, quâ sine, nec licitè nec de-
 bitè exercetur, omnium quip-
 pe divinorum divinissimum,
 teste *Dionysio Areopapita*, est
 coöperari Deo in animarum
 salutem, ad quod per Spiritum
 S. consecrantur Ministri, ut,
 quando per Sacramentorum
 administrationem alios illu-
 mi-

mine
 cant
 tudin
 ipsi
 ant;
 Hier
 cat,
 vileg
 ptiza
 ptiza
 prob
 ad ist
 ctior
 orna
 dinu
 citia
 um f
 nis a
 ans
 spica
 & fe
 cum

minant, illuminando sanctifi-
 cant, sanctificando ad simili-
 tudinem Dei adducunt, prius
 ipsi gratiâ & sanctitate luce-
 ant; quare omnis Minister
 Hierarchicus mortaliter pec-
 cat, qui extra necessitatis pri-
 vilegium, telum dixerim, ba-
 ptizat, consecrat, (laicus ba-
 ptizans nequaquam, saltem
 probabiliter, quia ille, non hic
 ad istam sanctificatus est fun-
 ctionem.) Specialissimum
 ornamentum sacrorum Or-
 dinum est Continentia pudici-
 tiæ custos propter ministeri-
 um sacrum quod superbiâ car-
 nis attritâ in solius delicio-
 ans fœcunditate mentis per-
 spicacitatem amat intellectus,
 & feruorem affectûs, ad quæ
 cum vehementer disponat

D.

Con.

Continentia, ad eam arctè & stricte SS. Ordinibus est conjuncta, ut iis initiati nec valide nec licite matrimonium contrahere possint, eoque antecedenter contracto in Ecclesiâ Latinâ abstinere sub sacrilegio teneantur; sancti ergo Ministri Domini oportet sint Spiritu & corpore. Sunt qui putant, & haud pauci Classicorum jure divinò obligationem continentia SS. Ordinibus annexam, nos præferimus doctrinam, quod solò præcepto Ecclesiastico, nequaquam ex voto ex ipsa susceptione Ordinis sacri, ne quidem tacito, proinde atque eodem jure ordo dirimit matrimonium.

RE

Fie p
em
qu
ch
for
ra

PL
ri
ea est
chiis
nem
tum
scrib
Eccle
state
obser
nem
dis,
ni &
tior

RESERATIO VIGESIMA
SECUNDA.

Fit progressus ad alteram speciem Luminaris Hierarchici, qua est jurisdictionis Hierarchia, ejusque duplex potestas fori interni & externi declaratur.

Plus ultra: Hierarchiam jurisdictionis aggrediamur, ea est distincta ab aliis Hierarchiis, & potissimum per actionem hierarchicam in subditum concipi debet: rectè describitur esse: *Ordo sacer in Ecclesia per actionis sacra potestatem subditos ad mandatorum observantiam & Dei similitudinem adducens.* Duobus modis, juxta duplicem fori interni & externi operatur jurisdictionem, videlicet per pote-

D 2 statem

statem cöactivam & potesta-
 tem illuminativam docendo,
 Sacramenta administrando,
 indulgentias dando &c.
 De jurisdictione fori externi,
 quæ est potestas cöactiva alte-
 rius etiam inviti haud surda
 aure Magnus ille Gerson
 Cancellarius Parisiensis au-
 diendus, exponens illud
 Matth. -- -- -- *die Ecclesie,*
quod si Ecclesiam non audierit
fit tibi sicut Ethnicus & Publica-
nus, quo in loco fundatur, in-
quit, juridica potestas excom-
municandi rebelles & inobedien-
tes Ecclesie ut est potestas diffi-
niendi, determinandi, consti-
tuendi, decernendi præcepta, le-
ges & canones. Hac potesta-
te utriusque sexûs fideles, pro
 ut ex

de po-
 testate
 Eccle-
 siast.
 confid.
 4. & 5.
 Matth.
 18.

ut expedit, pœnâ spirituali
 & medicinali, quam censuram
 dicimus, coguntur, castigantur,
 emendantur; eaq; dividitur
 communiter in excommunicationem,
 suspensionem & interdictum &c. de quibus,
 quod heri & hodie concluderunt
 Doctores Clasfici, concludimus sicuti
 heri ita & hodie. Jurisdictionem
 fori interni Gerson eodem loco
 definit esse: *potestatem Ecclesiasticam
 super corpus Christi mysticū, illuminando
 & perficiendo ipsum per doctrinam,
 sacramentorum administrationem,
 & purgando per baptismi & pœnitentiæ
 Sacramenta.* Hæc spontaneos per
 voluntariam subjectionem non tantum
 cōactos Subditos potest habere,

Gerson
 ibidem
 confid.
 6.

cum ad Sacramenti necessitate
 subjectio voluntaria Suscipientis sufficiat ab illo, qui conferre potest, si tamen peccati Sacramentum excipias, in quo stricta subjectio, requiritur, quâ sine materia deficit, qui est peccator subditus, Subditus, inquam, nedum per voluntariam subjectio- nem, sed aliena Superioris auctoritate, adeo, ut peccator ultrô & voluntariè se subjiciens non det illi in se jurisdictionem fori interioris, sed ab aliquo Hierarcharum conferri debet, subaudi, propriè dicto, vel saltem Parocho, nam hoc, inquit, Gerson sup. primus statuit Legislator Christus, hoc Ecclesia sic elucidavit & tradidit, ne confunderetur cœli-

CHIC

cum Regimen, neq; hierarchicus ordo turbaretur, quem tradit Dionysius talem esse, ut infima reducantur ad summa per media.

RESERATIO VIGESIMA TERTIA.

Jurisdictio hierarchica, quæ cum subjectione correlativa reducitur in utroq; foro ad summa per media, & quibus competat.

ESto; imò nullus dubito, Sacerdotes ex sua ordinatione verè & propriè recipere potestatem quâ constituentur in actu primo Judices & Ministri in foro interno, & ab hac potestate in ordinatione recepta procedere in actu secundo sententiam judiciale[m] & remissionem peccatorum tan-

quam à principio & clave referante, quâ directè peccatorum relaxentur vincula, quia fit virtute Sacramenti & per absolutionem, quæ est usus clavium, & per ministrum ex Divina institutione non per aliquam institutionem humanâ Ecclesiæ, quæ nullâ habet potestatem instituendi Sacramenta, aut eis efficaciam ullam tribuere, aut variare substantiam, quæ efficaciam habeat, secundum quod sunt instituta à Christo; nihilominus in benè ordinata Castorum Dei acie, id est Ecclesia, jure divino semper stetit & stat paritè impariumq; dispositio, quo circa potestas clavium Sacerdotibus in sua ordinatione collata, reduci debet per media ad summam,

ma
san
qu
ad
sur
ch
sub
di
tur
tia
ros
&
pe
ref
ta
qu
E
sem
per
fui
ba
ab

ma, per auctoritatem concessam, ab Ecclesiæ Hierarchis quæ est potestas Jurisdictionis, ad ipsos Hierarchas usque ad summum, à quorum hierarchica dependentia potestas subordinata ligandi & solvendi pro re nata solvitur & ligatur, cum ex ratione sua essentiali dicat ordinem ad subditos, quos Ecclesia determinat & concedit quando vult & expedit, vel in parte vel in toto respectivè ad peccata reservata, undè S. Synodus Trident. *quoniam igitur, inquit, natura* Sess. 14.
Et ratio judicii id exposcit, ut c. 7.
sententia in subditos feratur, persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, Et verissimum esse Synodus hac confirmat, nullius momenti absolutionem esse debere, in
D 5 quem

St.

quem ordinariam aut subdelegatam non habet jurisdictionem. Audisti, ordinariam aut subdelegatam jurisdictionem? non audire non potuisti; vtramque proinde potestatem tam Ordinis, aliàs clavium dicta, quàm jurisdictionis inter se dispares esse & distinctas, quis inficias ibit? qui patientiori scrutinio jurisdictionis potestatem, seu qua cum subjectione correlativa non est, ponderare volet, conclusum teneat, Ecclesiam nullatenus alicujus actus nullitatem ab hac potestate sic considerata profecti præstare posse, sic namque potestas sacerdotis in consecrando, baptizando, Episcopi in Confirmando aut Ordinando habet materiam

in

in se ipsa independentè ab
 Ecclesiastica Jurisdictionis
 Hierarchia & consensu. Ju-
 risdictio dividitur in ordinari-
 am & delegatam, universalem
 & restrictam, certam, probabi-
 lem, dubiam. Ordinaria dici-
 tur, quæ alicui competit vir-
 tute hierarchici muneris vel
 beneficii, ad quod assumitur.
 Quare summo Pontifici, vi su-
 premi Pontificatus, in utroq;
 foro competit universalis ju-
 risdictio in Universam Eccle-
 siam tanquam Ordinario &
 Universali Hierarchæ & Vica-
 rio Generali Christi. Papâ in-
 ferioribus Hierarchis, videlicet
 Episcopis potestas restricta in
 suas Diœceses, Parochis in suas
 Parœcias. Ordinariorum au-
 ctoritate potiuntur, qui vi be-
 neficii

neficii eorum vices gerunt, ut
 sunt Vicarii Generales Papæ,
 Legati de latere, supremus Pœ-
 nitentiarius, Vicarii Genera-
 les Episcoporum in utroque
 foro & Pœnitentiarius Eccle-
 siæ Cathedralis, ubi pœniten-
 tiaria in officium est erecta;
 idem sub eadem ratione asse-
 rendum de Vicariis Parochia-
 libus & SS. Ordinum S. Bene-
 dicti, Cisterciensis, Præmon-
 stratensis, Ecclesiarum Cathe-
 dralium, Collegiatarum, Ca-
 pitulorum, qui omnes jurisdic-
 tionem capeffunt ordinari-
 am; ubi similiter vicariæ eo-
 rum parochiales in officium
 sunt erectæ. Ordinariam in-
 super sortiuntur Jurisdictio-
 nem ac quasi Episcopalem Ab-
 bates respectu suorum Mona-
 sterio-

steriorum, Prioratum, Præ-
 positurarum, Generales &
 Ordinum capita respectu Or-
 dinum suorum, Provinciales
 respectu Provinciæ, Superio-
 res locales respectu suorum
 subditorū, in articulo mortis
 de jure humano quivis Sacer-
 dos. Præter hujusmodi titu-
 los Jurisdictio confertur con-
 suetudine, scientibus hierar-
 chis, sicut & electione pœni-
 tentis, cui de jure, consuetudi-
 ne aut privilegio datum eli-
 gendi confessorem, idq; præ-
 cipuè & jure divino compete-
 re Summo Pontifici est extra
 controversiam; Episcopi jure
 divino non habent proprium
 nisi Papam, nequaquam Ar-
 chiepiscopum & hi Patriar-
 cham, jure tamen humano fa-
 cul-

cultatem habet confessorium eligendi, hoc eodem privilegio gaudent omnes Prælati, præsertim Generales, Abbates, Provinciales, Præpositi Guardiani, Priores, à potiori Cardinales, Legati &c. Commensales summi Pontificis habent pro proprio sacerdote Pœnitentiarium Summi Pontificis, Jurisdictio delegata, quæ est ex commissione ordinariam habentis, tribus potissimum originatur titulis, videlicet à jure vel privilegio, ut quando per aliquem canonem, legem scriptam sive etiam privilegium sit, & ad hunc modum pertinent celebres illæ delegationes Fratrum Minorum & aliorum Mendicantium, tum in jure & in *cap. dudum de sepul-*
turis

tur
 lis
 ru
 diu
 ad
 cur
 cor
 ho
 pte
 del
 int
 du
 lon
 Au
 et
 val
 cer
 cor
 rer
 ris
 ris
 ne

turis, tam in privilegiis & Bul-
 lis Pontificum scriptæ, in qua-
 rum virtute confessiones au-
 diunt & pœnitentes undique
 ad se venientes absolvunt. *Se-
 cundò*, delegatio fit à probata
 consuetudine. *Tertiò*, fit ab
 homine sive verbo, sive scri-
 pto, sive alio signo. Ratihibitio
 delegantis nullatenus sufficit,
 interpretativa facultas inter-
 dum. Qui habet titulum co-
 loratum errore communi te-
 ctum, et si verè careat jurisdic-
 ctione habituali, ut sic dicam,
 validè absolvit, cum Ecclesia
 censeatur ob gravissima in-
 commoda, quæ aliàs emerge-
 rent, pro singulis actibus ju-
 risdictionem concedere. Ju-
 risdictione delegatâ dubiâ si-
 ne dubio nunquam licet uti
 extra

extra

extra casum necessitatis, tunc autē: non nisi sub conditione, Probabili in tribus ferè casibus: *Primò*, si bonum pœnitentis, causa petendi consilii, solatii vel ob secretum, id rationabiliter exigat. *Secundò*, ut damnum evitetur, ut, ne complex in cognitionem veniat, pœnitens in aliquam aversionem vel damnosam suspicionem confessorii. *Tertiò*, in congruâ necessitate v. g. quando præceptum aliquod implendum, indulgentia lucranda &c.

RESERATIO VIGESIMA QUARTA.

Hierarchia Jurisdictionis Christi fideles in obscuro purgatorii carcere detentos, aut post hanc vitam detinendos clarissime

*risimè illustrat, plenè, pleni-
us ac respectivè plenissimè
purgat, purgatos carceri e-
mancipat per solutionem pre-
tii pro debito pœna temporalis
sive indulgentias ex thesauro
Ecclesie concessas.*

EXtat in Ecclesia Dei The-
saurus satisfactionū Chri-
sti & Sanctorum ejus, in quo
abyssus abyssum invocat inter-
minabilem, earum satisfactio-
num applicatione Fidelibus
conceditur indulgentia & re-
missio temporalis pœnæ pro
peccatis alioquin ad ultimum
quadrantem expiandæ, per
potestatem à Christo Hierar-
chis Ecclesiæ datum, quæ de
jure divino plenissimè & pri-
mariò residet in supremo Hie-
rarcharum Capite Alexandro
VII.

VII. Et sub eius directione in
 Episcopis aliisque Hierarchis
 inferioribus, quibus per dele-
 gationem vel commissionem
 papalem competit indulgen-
 tias concedere, aut per Pon-
 tificem concessas Fidelibus
 annunciare. Indulgentiæ jax-
 ta varias concessionum for-
 mas aliæ dicuntur *de injunctis
 pœnitentiis*, subaudi à jure vel
 canonibus olim iungungi con-
 suetis, nequaquam iis, quæ in
 foro conscientia à sacerdoti-
 bus injunctæ. Hujusmodi de
 injunctis pœnitentiis sunt Se-
 ptena, quadragena, Carena
 &c. Septena dicitur 7. anno-
 rum vel dierum pœnitentia,
 quarena autem sive quadrage-
 na 40. quæ si pro demeriti gra-
 vitate acrior erat ob carenti-

am lecti cibi & similibus pri-
 vationem carena dicebatur.
 Aliæ indulgentiæ simpliciter
 dantur; aliæ sub nomine ple-
 nariæ, plenioris, plenissimæ,
 & ad instar Jubilæi ita dictæ
 propter extraordinariam à
 censuris, casibus reservatis,
 votis &c. absolvendi licen-
 tiam, virtute harum tota re-
 mittitur pœna ut per se omni-
 nò cesset obligatio explendæ
 pœnitentiæ Sacramentalis, quæ
 satisfactoria est. Aliæ deniq;
 sunt temporales sub titulo re-
 missionis tertiæ vel quartæ par-
 tis peccatorum. Valor in-
 dulgentiarum 40. 100. 1000.
 annorum, qui de injunctis pœ-
 nitentiis conceduntur est re-
 laxatio pœnæ æquivalenter
 correspondentis in judicio
 Dei

Dei

Dei pœnitentiis illis expressis, ut à canone imponuntur, si fierent in hoc mundo; curiosius autem investigare, quæ & qualis illa sit, est os suum in cœlum ponere, nec quidquam nisi humanam divinando generat opinandi incertitudinem. Dato, quod non sit incompossibilis absolutio, cum solutione, de facto tamen conceduntur indulgentiæ per solam solutionem pretii æqualis ex thesauro Ecclesiæ mutuatam, immediatè quidem pro vivis, pro defunctis, qui extra jurisdictionem hierarchicam soli Deo subditi sunt, mediatè tantum ac quasi secundariò per viam communicationis & suffragii, quatenus Pontifex vivis concedit indulgentiam.

ge
ia
fe
ci
de
ce
in
te
ef
pe
te
m
ca
qu
ge
lo
m
re
p
n
ri
q

gentias cum potestate aut etiam sub conditione eas transferendi in defunctos. Ad licitè imò & ad validè concedendum indulgentias in concedente requiritur auctoritas, in causa pietas, in suscipiente sanctitas, unde necessum est causam indulgentiis proportionari proportionem saltem geometricam, haud lenim minus dissonum pro parva causa concedere magnam, quam pro nulla parvam indulgentiam. Si suscipiens pro illo instanti, quo ponitur ultima conditio ad indulgentiam requisita, sit in gratia, sufficit; pro defunctis in statu peccati mortalis indulgentias lucrari, nil impedit. Clausula, quod lucraturi indulgentias

des

Debeant esse *contriti & confessi*
 etiam iustis legem ponit faci-
 endæ ex omologesis Sacramen-
 talis, aliis vero toties, quoties
 ante ultimam conditionem
 mortali peccato intabescunt,
 peccatum inculpabili obli-
 vione in cōfessione omissum,
 etiam si recordetur ante tem-
 pus lucrandæ indulgentiæ, ef-
 fectum remissionis non impe-
 dit. Implicat plenariam vno
 die bis lucrari; an qui portat
 diversa numismata, quorum
 singulis non per modum vni-
 us, unum v.g. *Pater & Ave* pro
 indulgentia consequenda an-
 nexum est, dicendo istud *Pater*
 & *Ave* simul & semel valeat
 lucrari indulgentias, decer-
 tant Theologi, nobis pars ne-
 gans utpote longè probabili-

or, arridet. Indulgentiæ in die ordinariè non nisi semel obri-
nentur, & hoc probabilib9, et si
sint in perpetuum, quæ tamen
pendent ab intentione conce-
dentis. Indulgentiæ pro alte-
ro applicari nequeunt ad arbi-
triũ lucrantis, neq; opera per-
sonalia per tertium expleri, be-
nè tamen realia. Si quis acqui-
rit pro alio bullam Cruciatæ,
esto istius alter favoris nesci-
tus sit vel a mentriâ captus, nihi-
lominùs indulgentiarum in
ea contentarum particeps
existit.

RESERATIO VIGESIMA
QVINTA.

*De Jubileo, ejus amplitudine &
vi suspensiva Jubilei respectu
aliarum indulgentiarum.*

Ope

Opera Jubilei sunt hierar-
 chica, & favor in eo con-
 cessus de plenitudine potesta-
 tis hierarchicæ, præter indul-
 gentiam plenissimam addit
 amplissimã facultatem com-
 mutandi vota, eligendi cõfes-
 sarium, absolvendi à casibus
 reservatis &c. quales, si quis in-
 culpabiliter omitteret, à quo-
 libet approbato absolvi potest,
 licet non faciat ea, quæ requir-
 untur ad Jubilæi effectum,
 sicut & qui bonâ fide præstare
 intendit opera, suaq; confite-
 atur reservata, etsi culpâ con-
 sequenti mutet animum, in
 eadem recidivam non facit.
 Tempus Jubilæi suffragatur ad
 relaxanda reservata toties,
 quoties recidivat peccator,
 quamdiu per executionem o-
 mnium

mmi
 dum
 post
 expl
 pera
 da h
 quac
 esto
 mel
 post
 quoc
 colli
 biler
 poris
 oper
 nece
 post
 ficier
 te jul
 Regu
 vide
 nari
 mmi

erar. mniū operum jubileum nō-
 con- dum est assecutus, imò etiam
 testa- post opera primā hebdomadā
 idul- expleta, si duntaxāt omnia o-
 addit- pera jubileo annexa in secun-
 com- da hebdomada resumat, ne-
 ōfes- quaquam verò post jubileum,
 sibus esto nondum exspiraverit, se-
 is in- mel lucratum, nisi tale sit, ut
 quo- possit quis ipsum bis lucrari,
 uest, quod ex natura & sensu Jubilei
 qui- colligendum. Qui differt ju-
 rum, bileum ad ultimum diem tem-
 stare poris præfixi cum non possit
 fite- opera præscripta facere, sive
 con- necessariò habet iter, antequā
 in- possit opera consummare, per-
 acit- ficiendum, adhuc potest virtua-
 tr ad te jubilei à reservatis absolvi.
 ies, Regularis per jubileum absol-
 tor, vi debet ab approbato & ordi-
 nario loci, ab eo autem potest
 n o-
 ium

E

sine

sine consensu superiorum, se-
 cus virtute Bullæ Cruciatæ,
 ut expressè Clemens VIII. &
 Urbanus VIII. aliique Pontifi-
 ces, ad quos sine dubio spectat
 potius cognoscere mentem
 suam, quam ad ullos alios,
 Annò jubilei suspenduntur
 per Universam Ecclesiam in-
 dulgentiæ extra Urbem Ro-
 manam; excipe *primò*, Indul-
 gentiam plenariam & jubile-
 um Compostellanum. *Secun-
 dò* Amplissimas istas & toti
 Christiano Orbi notissimas in-
 dulgentias ab ipso Christo
 Domino immediatè conces-
 sas Ecclesiæ S. Mariæ Angelo-
 rum, sive Portiunculæ pro-
 pè Assisium, quæ est Caput &
 Princeps omnium Ecclesiarum
 Totius Ordinis Fratrum Mi-
 norum

non
 gen
 mæ
 mir
 isto
 nea
 me
 ind
 cor
 ant
 def
 tise
 test
 læ
 cip
 de
 pro
 val
 pro
 cla
 fue
 no

norum. *Tertio* excipe indulgentias pro defunctis, ita Roma 1625. declaratum, ut nimirum Altaria privilegiata isto anno suum vigorem retineant, idem est de crucibus, medallis &c. Consequentè indulgentiæ concessæ Archiconfratriæ Chordæ valent eò anno per modum suffragii pro defunctis, quas omnes, Pontifex ad nutum revocare potest; de indulgentiis Portiunculæ nihil statuimus. *Quarto* excipe Episcopales indulgentias, de quibus in bulla jubilei nihil prorsus dicitur. *Ultimò* in suo valore manent indulgentiæ pro articulo mortis, pro ut declaratum ab Urbano VIII. in suo jubileo 1625. Facultates non occasione indulgentia-

rum sed ad alios fines concessæ eo anno non revocantur.

RESERATIO VIGESIMA SEXTA.

Tandem in fine & cessatione indulgentiarum fit vesperè & manè dies quartus.

Eàdem voluntate, quâ indulgentiæ manè oriuntur, ad vesperam revocationis occidunt & destruuntur, a deo ut nulla prorsus ultra intentione cõcedentis extendiqueat, proinde sive tacite, sive expresse pro certo tempore concessæ, simul cum eo tempore exspierent, quod credimus esse tam firmæ veritatis, ut Summus Pontifex validè & sine causa, & per solum dissensum seu actum interiorem revocare valeat,

leat, attamen de facto, cum
 ex communi Doctorum inter-
 pretatione constet de mente
 Pontificis, indulgentiæ tantum
 cessant quando revocatio Ro-
 mæ facta, sufficienter promul-
 gata in notitiam eorum, et si
 non ad omnes omnino in par-
 ticulari, veniat, quibus con-
 cessæ erant. Pereunt & aliis
 modis indulgentiæ per inconti-
 possibilitatem cum aliis, ut si
 Episcopus in die Dedicationis
 Ecclesiæ concessit unum an-
 num indulgentiæ, ea cessat per
 plenariam Jubilæi, supra quâ
 nō est possibilis major, si tamē
 plenariâ obtentâ forte venia-
 liter peccaret, posset rursus
 eadem die alteram lucrari, per
 destructionem subjecti vel
 perditionem rei, cui erat con-
 cessæ

cessæ

cessa omnino perit, cui si alia
 substitui potest, retinebit in-
 dulgentiam priore etiam re-
 pertâ, nisi substituta in absen-
 tia alterius per modum vica-
 riæ solum valere sciatur. Ces-
 sante causa, ob quam indul-
 gentia data est, modò suffici-
 ens & proportionata erat, ut
 hæc daretur ad tempus, aut in
 in perpetuum, non cessat in-
 dulgentia; econtrâ si causa e-
 rat improportionata ad tam
 longum tempus, etiamsi de-
 inceps semper duret, indul-
 gentia non durabit nisi ad il-
 lud tempus, pro quo causa
 fuit sufficiens. Per nudam re-
 nunciationem potest quis non
 lucrari indulgentias, aut lu-
 crandi potentiam, quæ pro-
 venit à liberali Hierarchæ ali-
 cujus

cujus
 nem
 Por
 om
 An
 bus
 nia
 rev
 qua
 in
 del
 tes
 ple
 stia
 pro
 me
 co
 ne
 ge
 fit
 m
 Q

cujus voluntate, resignare nemo potest, Paulus V. 1606. Pontificatus sui anno primo omnes indulgentias per suos Antecessores concessas quibuslibet Regularibus ac Monialibus cujuslibet Ordinis, revocavit atque annullavit, quarum loco indulgentias in eadem Bulla contentas designavit; & sunt sequentes: *Primo*, Indulgentia plenaria cuique fidei Christiano suscipienti habitum approbatæ Religionis cum animo profitenti, si suscipiat confessus & sacrâ communione refectus. *Secundo*, Indulgentia plenaria Novitio profitenti, si confessus & communione refectus. *Tertio*, Quivis religiosus degens intra

clausuram in festo Principali
 sui Ordinis, confessus & com-
 munionem refectus, vel Missam
 celebrans, rogans devotè pro
 concordia Principum Chri-
 stianorum, extirpatione hæ-
 reseon, exaltatione Ecclesie
 & salute Summi Pontificis, lu-
 cratur indulgentiam plenari-
 am. *Quarto*, Quivis Religio-
 sus in articulo mortis verè pœ-
 nitens & communicatus, vel,
 si hoc fieri nequeat, contritus
 pronuncians & invocans ore,
 quod si non possit, mente no-
 men JESU, lucratur indul-
 gentiam plenariam. *Quinto*,
 Indulgentia plenaria cuius
 Sacerdoti confessus & dicenti
 primam Missam, & eadem da-
 tur cuius Religioso illam au-
 dienti, si sit confessus & Eu-
 cha-

cha
 Sex
 cui
 die
 ter
 dit
 be
 no
 sti
 cit
 gen
 us
 rit
 rit
 Qu
 cla
 am
 sup
 tia
 tia
 cle
 Ro

charistiã sanctissimã refectus.
Sextò, plenaria indulgentia
 cuivis Religioso, qui per decē
 dies segregatus à negotiis in-
 tenderit recollectioni & me-
 ditationi mysteriorum fidei,
 beneficiorum Dei, quatuor
 novissimorū, passionis Chri-
 sti & similia Spiritualia exer-
 citia, ac tandem confessionem
 generalem totius vitæ, vel uni-
 us anni vel ordinariam fece-
 rit, Sanctissimamque accepe-
 rit Eucharistiam. *Septimò*,
 Quivis Religiosus vivens in
 clausura, visitans suam propri-
 am Ecclesiam, orans in illa pro
 supradictis, in tertia indulgen-
 tia, lucratur omnes indulgen-
 tias concessas visitantibus Ec-
 clesias intra & extra muros
 Romæ in die stationum, ac si
 ipse

E s

ipse

ipse illas visitaret, & hæc est
 major & facilior inter ibi con-
 tentas. *Octavo*, Quivis Reli-
 giosus vivens in clausura di-
 cens quinquies *Pater & Ave* co-
 ram Altari suæ Ecclesiæ singu-
 lis diebus, lucratur quinque
 annos indulgentiæ & quinque
 quarantenas seu carenas. *No-
 no*, Eandem indulgentiam lu-
 cratur, qui de licentiâ Supe-
 riorum iter facit, vel est extra
 clausuram, si proximè dictum
 faciant coram altari alicujus
 Ecclesiæ. *Decimo*, Religiosi,
 qui per spacium mensis unius
 singulis diebus mediam ho-
 ram orationis mentalis ha-
 buerint, & confessi recepe-
 rint Eucharistiam in ultima
 dominica ejusdem mensis, lu-
 crantur sexaginta sex annos,
 &

& t
 dec
 fav
 ctio
 mu
 tia
 an
 rid
 Re
 Ley
 inf
 pra
 cer
 hæ
 Si
 cor
 luc
 ria
 dit
 ad
 tio
 tat

& totidem quarantenas. *Undecimo*, Qui in Capitulis accusaverint suas culpas, imperfectiones &c. Contriti & communicati & habuerint exercitia virtutum, lucrantur tres annos indulgentiarum & totidem carenas. *Duodecimo*, Religiosus missus à Papa vel Legitimo Superiore ad terras infidelium vel hæreticorum prædicandi gratiâ, vel ad docendum ibi Catholicos, vel hæreticos convertendos &c. Si ad prædictum finem fuerit confessus & communicaverit, lucratur indulgentiam plenariam, sicut & quando ingreditur prædictam Provinciam, ad quam mittitur. *Decimo tertio*, Quando Superior in Visitatione Generali pro meliori

E 6

suc-

successu visitationis voluerit
 instituere solitas 40. horas o-
 rationis, singuli Religiosi, qui
 durante spatiô orationis, di-
 versis etiam temporibus per
 intervalla duas horas oratio-
 nis habuerint, rogando devo-
 tē pro supradictis in tertia &
 septima indulgentia, item
 augmento regularis discipli-
 næ, confessi & sacrâ commu-
 nione refecti, lucrantur ple-
 nariam indulgentiam & re-
 missionem peccatorum. Post
 hanc generalem revocatio-
 nem & concessiones prædi-
 ctas idem Pontifex Maximus
 Paulus V. concessit nobis Mi-
 noritis indulgentiam plenari-
 am dicentibus coronam B. M.
 Virginis ad instantiam Orato-
 ris Hispaniæ in Curia Romana
 agen-

age
 den
 nen
 cor
 tia
 Re
 vas
 no
 tur
 Re
 ter
 tan
 Sar
 trib
 dæ
 Pro
 me
 præ
 in
 Pa
 co
 Mi

agentis & Commissarii in eadem Curia. Porro in hac generali Pauli V. revocatione comprehenduntur indulgentiæ olim concessæ ipsi directè Religiosis, quibus idcirco novas concessit in eadem Bulla, non autem comprehenduntur concessæ intuitu quidem Religionis, tamen indifferenter Christi Fidelibus, & visitantibus Ecclesias in festis Sanctorum Ordinis, confratribus confraternitatum chorde, zone, scapularis &c. Prout Paulus V. ipsemet postmodum declaravit. An autem prædicta revocatio manserit in suo vigore, postquam idem Paulus V. Bul. *Injuncti nobis* confirmans privilegia Ordinis Minorum dicendo se *confr-*

mare

*mare gratias, concessionem,
indulta spiritualia, proinde
censendus sit renovasse anti-
quas indulgentias ab ipso an-
tea revocatas nolumus dispu-
tare, quod lubet tene, nihil
obtinebit qui minus benè Pon-
tificis mentem interpretatus
fuerit, manum sistit proble-
ma thesis, & factum est vespere
& mane dies quartus.*

RESERATIO VIGESIMA
SEXTA.

*Deus ter O. M. maxima Sacra-
menta pro salute humani ge-
neris in aquarum substantia
condidit, signanter autem
quinto sui operis die vivifica-
tionis indidit eis gratiam,
quâ mysticè designant vivi-
ficum poenitentia Sacramen-
tum.*

Dixit

Dixit autem Deus producant
 aqua reptile animæ viven-
 tis & volatile super terram sub
 firmamento Cæli &c. Brevis ser-
 mo sed vehemens communem
 minimis & maximis naturam
 infudit, aqua proindè blanda
 quædam est effecta mater ani-
 mantium, quæ cœlitus ani-
 mat, mysteriosè creat, mor-
 tuos divinitus vivificat, ita
 ut per solam aquarum sub-
 stantiam interpretari debeat-
 mus Sacramenta mortuorum
 Baptismum videlicet & Pœni-
 tentiæ Lavacrum, quod ante
 Divinum Christi Tribunal ad
 abluendas humanæ vitæ ma-
 culas Clementissimus Judex
 diu noctuque patere & fluere
 voluit, hoc est lavacrum,
 quod Symbolicè per aquam,
 mysti-

mysticè per vivificandi virtu-
 tem quinto die originis natu-
 ratæ Naturæ aquis impressam,
 præsignatum intelligimus, &
 processu ætatis Mundi per ma-
 re illud vitreum coram Divini
 Numinis Throno Joanni E-
 vangelistæ in Pathmo osten-
 sum, haud obscure apud Eccle-
 siasticos Interpretes Divinis-
 sima nostra referat Apocali-
 psis; per vitreum certè mare,
 quod, sicut & vitrum ipsum
 lib. 36. Auctore Pliniô & magistrâ ex-
 c. 2. perientiâ ex vili & sordida ni-
 tri arenæque materia permix-
 ta cõalescit, sic ex sordidis
 scelerum fecibus congluti-
 nante & fovente divinæ cha-
 ritatis igne conficitur, mare
 hoc non simile, sed idem pla-
 nè ac illud, quod aneum an-
 tea

tea à Salomone constructum
 fuerat, non ut Sacerdotes bi-
 berent, sed ut abluerentur,
 neque ut solum semel ablu-
 erentur, sed ad frequentem &
 quotidianam planè sordium
 ablutionem. Hòc unò mare
 alterum alteri dissimile fuit,
 ut, quod veteribus æneū erat,
 fieret nobis vitreum, quia ab-
 lutionis Sacramenta, quæ il-
 lis ænea erant & obscura, nec
 nisi lynceis oculis perspici po-
 terant, pellucida nobis fiunt,
 & clarissimis Sacerdotis absol-
 ventis vocibus manifesta red-
 duntur & perspecta. Ecce ab
 aquis, quas Deus in unum lo-
 cum congregavit & *appellavit*
Maria, squalida & horrida
 pœnitentiæ facies velut splen-
 didissimo pelluciditatis pela-

go pulchritudinem, & candidam sui mutuatur notitiam, quod velut alter & iterabilis Baptismus à peccatis post Baptismum primum abluendi
 Genes. *vinifcaturit æviternam. Dixit*
 1. v. 20. *ergo Deus producant aqua reptile animæ viventis & volatile super terram, creavitq; Deus cete grandia & animam viventem atq; motabilem &c. Prægnantes aquæ squamatos pisces parturiunt innumeros: quo vergit illud Salvatoris parabolici Sermonis proloquium: Regnum Cælorum sagena est, que ex omni genere piscium congregatur, quâ impletâ secus littus sedentes Angeli eligunt optimos, malos autem mittunt in caminum ignis infernalis; ibi erit fletus*
 Matth. *um: Regnum Cælorum sagena est, que ex omni genere piscium congregatur, quâ impletâ secus littus sedentes Angeli eligunt optimos, malos autem mittunt in caminum ignis infernalis; ibi erit fletus*
 13. v. 47.
 48.

tus
 stis
 ita
 R

Ag

tus & stridor dentium intellexi-
stis hæc omnia? etiam: perge
itaque ad ea, quæ sequuntur.

RESERATIO VIGESIMA
SEPTIMA.

De
POENITENTIA
VIRTUTE.

*Aqua poenitentia quæ virtus est
seu contritionis, cujus natura
substantialiter hic explicatur,
sicut & attritionis, producitur
tam expedita Cœli volatilia,
ut ad Thronum Dei, quò alti-
us creatura volare nequit, de-
spectis cunctis terrenis & de-
structis peccatis sese inimpedi-
biliter ac evestigio attollant.*

Proo

PROfundè de profundis claman-
 mans ad Dominum ingeminat Psalmista : *Quis mihi dabit pennas sicut columba? & volabo, non corpore; sed animo, non mole vel ventre; sed mente in Deum: sine pennis, ait Job, semitam ignoravit avis. Dixit ergo Deus: producant aquae (aquas pœnitentiæ subaudi in acroasi mystica) volatile super Terram, Alitum Viatorum mansionē, sub firmamento Cœli, Civitatis Beatorum promotorio quò longè altiùs transcendens Christus Alitum Princeps & Prædestinatorum Aquila volavit super Cherubim: volavit super pennas ventorum, eoque continuis ad Salutem incitamentis provocat ad volandum pullos suos id est fideles suos*

Psal.
 130. v.
 3.

Job. 28.
 v. 7.

Ps. 17.
 v. 12.
 Deut.
 32. v.
 11.

suos à bono commutabili ad
 desideria æternorum, juxta id
 Ambrosii: *in Cælo sedet, qui*
nos de conversione admonet, in-
vitando Ecclesiam, ut sit velut
avis fugiens & pulli de nido avo-
lantes, quâ ratione incun-
ctanter secundum Prophetam
Ephraim, quasi avis avolavit
de nido peccatorum; David
autem instar Columbæ avo-
lando de nido Mundi hujus ad
æterna Tabernacula incom-
mutabilium bonorum con-
scendere gestiens, atque ex-
tra se cum Deo in altissimis
deambulans, in hanc psallendi
necessitatem suaviter illectus
cecinit: ecce elongavi, fugiens:
elongavi me à memetipso, fugi-
ens, à quo, & quorsum? à pec-
catis ad Deum: quâ ratione?
 de-

Hom. 5.
 Evang.

Esa. 16.
 v. 2.

Osee 9.
 II.

Psal.
 130. v.
 4.

detestando peccata commissa,
 adulterium, homicidium &c.
 Propter Deum super omnia
 desiderabilia summè amatum.
 Itaque Deus Pater, & Creator
 omnium viventium de fonte
 Spiritûs S. profluentem pœni-
 tentiæ aquam fecit fœcundam
 quandam Matrem volatilium
 Cœli, id est, fidelium, *quæ sur-
 sum sunt sapientium non quæ
 super terram.* *Sitivit*, inquit,
 Rex opulentissimus, *anima
 mea arida & implumis ad De-
 um fortem vivum: quando ve-
 niam adjutus gratiæ alis (ne-
 scit tarda molimina Spiritus S.
 gratia) & apparebo ante faciem
 Dei?* mox subjungit anhelans
 anima felix aquarum profluvi-
 um, quibus sitim temperat di-
 cens: *fuerunt mihi lacrima
 mea*

Pf. 41.
 v. 2.

Pf. eod.
 v. 3. &
 seq.

meæ panes die ac nocte, ecce ab
aquis ad astra, ad Superos, &
ultra: effudi, inquit, qui Spi-
ritum suum jugiter scopebat,
in me animam meam, scilicet
 contritionis aquâ absque nau-
 fragio redundantem, in Mare
 Divinæ Misericordiæ exone-
 ravi, *quoniam transibo intelle-*
ctu & affectu duabus animæ a-
lis in locum Tabernaculi admi-
rabilis usq; ad Domum Dei, ni-
 mirum ibi fixus amantis ani-
 mus, & absorptus ab omni-
 bus terrenis, peccatisque de-
 structis deliciatur, ac diligit
 Deum super omnia amore a-
 micitiæ detestando peccatum,
 quatenus est summum malū,
 & offensa Summi Boni supra
 omnia amabilis, vel, ut alii, di-
 lecti, perfecta proinde contri-
 tio,

nilla,
 &c.
 nnia
 tum.
 eator
 onto
 ceni-
 idam
 lium
 e sur-
 e qua
 quit,
 nima
 d De-
 to ve-
 (ne-
 tus S.
 aciem
 elans
 fluvio
 at di-
 rima
 meæ

tio, peccatiq; extra Sacramen-
tum cū voto ejus, deletiva in-
telligitur esse dolor animi, ac
detestatio peccati commissi ex
motivo charitatis. Dolor au-
tem vel detestatio, quæ à pœ-
nitentia, speciali virtute, pro-
ficiscitur, ex fine, seu actus est
imperatus imperiò, pertinen-
te ad irascibilem, proprius au-
tem ejus & elicitus actus est
velle vindicare tendens in ma-
lum culpæ & pœnæ secundum
affectum irascibilis. Pœnitentia hæc Specialis optimè ad jus-
titiam punitivam reducitur
à Doctore Subtili, est Theolo-
gicis inferior, ab iisdem & aliis
quæ sequuntur affectum
concupiscentiæ, quin & à jus-
titia commutativa, amicitia,
Religione atque obedientia om-
nino

Scotus
4. d. 1.
q. 2. n.
4. 5. &
seq.

mininò distincta, habens ho-
 nestatem specie diversam. Ast
 quomodo, si charitas sit supe-
 rior, ut revera est, inferior im-
 perat actum superioris? dico;
 Non pœnitentiæ perfectioni,
 ejusque motivo deferendum,
 sed summæ voluntatis liberta-
 ti, quæ potest uti se ipsâ & suis
 habitibus reciprocè, aut quasi
 circulariter imperando actum
 unius ex motivo alterius. For-
 midolosè loquuntur, & trepi-
 dant, ubi non est timor, qui
 putant non sufficere contri-
 tionem sine formali amore
 Dei, neque amorem Dei sine
 contritione formali ad justifi-
 cationem; nam dic, ubi est qui
 habet seorsim alterutrum eo-
 rum cum virtuali continentia
 alterius, si non in Deo, &

F

Deus

Deus in eo? Sive quis per so-
lam contritionem, sive per so-
lam dilectionem Dei super o-
mnia in vite Christo manserit,
palmes aridus esse non potest:
*qui in corde suo charitatem in-
venerit securus sit, quia transit
de morte ad vitam.* Formatus
dolor seu contritio perfecta,
per se loquendo, conjungi de-
bet cum expresso proposito nō
peccandi de cetero, ad omnia
& singula peccata secundum
individualement & numericam
rationem nequaquam extendi
necesse, secundum appretia-
tionem, non intensionem,
neque durationem necesario
summa est; comparatio ad ap-
pretiationis conceptum mali
culpæ ad singula, quæ non
sunt peccata, nec est necessa-
ria,

Aug.
tract. 5.
In Joan
epist.
tom. 9.

ria, nec utilis; implicita, quæ
 consistit in ipsomet actu abso-
 luto, quo vult objectum su-
 premò gradu adhæſionis fir-
 mæ & immobilis, sufficit. *Bone*
vir, comparare vis, librare vis
 peccatum ad peccatum, tru-
 tina bilancem, cujus sarcinam
 in statera graviolem compe-
 ris, magis abominari debes,
 immò præelectio alicujus (qui
 inter perplexitates velut rui-
 nosas animi macerías conclu-
 sus) conditionalis ista: *si alter-*
utrum faciendum, potius vel-
lem sacrilegium, quàm furtum,
 mortalis est. Actus Contritio-
 nis non est forma justificans,
 repugnat illum effectivè pro-
 cedere ab habitu charitatis,
 ad quem infallibili legè dispo-
 nit, *infallibili* inquam, ea ni-

mirum est contritionis cum
 justificatione syntaxis, ut pro
 comperto habeamus, eodem
 instanti, in quo est contritio,
 etiam sine actuali receptione
 Sacramenti animam **VERBO**
DIVINO maritali, anima,
 quæ diligit, nupfit Altissimo,
 Vidistin, *que volatilia Cæli,*
qualesve Alites producant &
que contritionis ac Dilectio-
 nis Dei super omnia? Supra
 Cælos Cælorum in Elyseo
 Beatorum Campo, quasi in a-
 rundineto discurrentes ad
 cellissimum sese attollunt y-
 nionis divinæ volatum, quem
 non attingit sola attritio, seu
 contritio imperfecta, esto ali-
 às sit actus bonus, honestus,
 supernaturalis, quo pœnitens
 detestatur peccatum ex alio
 mo-

motivo, quàm charitatis & dilectionis Dei super omnia, puta v.g. ex motivo gehennæ &c. Nolumus tamen attritionem illam ultimatè sistere in fuga gehennæ, aut retentione boni naturalis, quod per hanc tolleretur, cum hæc ut sic, utpote ad charitatem, *quæ est plenitudo legis*, inordinata, in mentem Tridentini venisse nullatenus videatur; sed sensu Christi Fidelium obviò, ulterius (quantumvis metu gehennæ, non charitatis motivo promoveatur) in Deum Ultimum Finem & Supremum hominis bonum tendere sub actibus fidei, timoris & spei per concupiscentiæ amorem concomitantibus, & concomitanter illam perficientibus, sic

ut illa sub his hominem ad
perfectam charitatem dispo-
nat & præparet.

RESERATIO VIGESIMA
OCTAVA.

*Agua penitentiae virtutis ad
procreanda ex peccatoribus
terra volatilia Cœli, tam est
necessaria, ut sit aut peniten-
dum aut ardendum: adeo est
efficax, ut animans propter
peccata mortalia in Æthiopiis
sani, propter venialium mul-
titudinem & varietatem in
pardum seu chameleonte
versam super nivem dealbet;
ita potens est, ut amissam gra-
tiã post liminiõ redire jubeat,
& gloriam eternam nostri ju-
ris esse faciat.*

Pœnitentiæ virtus in re vel
in voto omni adulto, quæ
vel

vel unicum premit peccatum
 mortale, ad justitiæ resuscita-
 tionem simpliciter necessaria
 est necessitate medii & præce-
 pti, quod est juris naturæ ab
 ipso Deo indispensabilis; quã-
 do tamen obliget cum timore
 speculamur, etenim tenemus
 non obligare statim post com-
 missum peccatum, neq; quo-
 ties per reminiscenciam lanci-
 nat peccatoris conscientiam,
 etsi etiam non solum in arti-
 culo mortis, sed & antea ex
 debito Reverentiæ ad Deum,
 toties, quoties item tenetur
 Deum amare super omnia,
 immo & intrâ brevius sæpè
 tempus tenet obligatio, tum
 videlicet, quando peccator
 habet debitum ordinandi mo-
 res juxta regulas honestatis,

& servandi alia præcepta secundum diversitatem personarum, locorum, tentationum & similibus, occurrentia; doctrina vel opinio eorum, quod contritionis præceptum in termino vitæ adeo urgeat, ut sine illa ne quidem Sacramentum cum attritione mortalia delere valeat, casu quo occurrat pœnitenti incertitudo aut fallibilitas intentionis & jurisdictionis Confessarii, non caret probabilitate atque in praxi secura. Ecce, arcta quidem, at dulcis pœnitentiæ necessitas, nesciens quippe miseriæ telum rectâ tranare facit ad Cœlum, nam *quantum distat ortus ab occasu, longè, longissimè fecit à nobis iniquitates nostras, nequè ullus scele-*

Pf. 102
v. 12.

scelerum etfi gravissimorum
 numerus, cumulus,
 unò verbò, nullus scelerum
puteus tam profundè *ursit os*
suum super caput peccatoris,
 quæ pœnitentialis aquæ asper-
 sio, plus quam *Nehemiæ*, non
 consumat atque in nihilum re-
 digat. Temerarium dogma est,
 & Caininæ sobolis placitum,
 quod Deus universali lege
 magnis peccatoribus neget
 concursum ad concipiendum
 dolorem, omnique destituat
 auxiliò sufficienti vel efficaci
 ad pœnitendum, ut talibus sit
 impossibile consequi vitam æ-
 ternam. Vos ergò *Cacologi*
Theologi sentite de Domino in
bonitate, quia nemo homi-
 num, quando de peccatorum
 retractatione seriò & plenâ ad-

Mach.

2. c. 1.

v. 21.

F S

VER-

vertentiâ deliberat, quasi potentiâ solùm physicâ præditus, caret necessariò *potentiâ morali* etiam *mediatâ* ad impediendam impœnitentiam finalem, quæ malitiam habet specie distinctam ab aliis peccatis mortalibus. Aqua pœnitentiæ perfectæ seu contritionis omnem prorsus abluunt culpam, & prætereà reatum pœnæ æternæ in & extra Sacramentum, immò contritio aliqua valdè excellens ac in gradu heroico omnem pœnam temporalem, quam quilibet per opera satisfactoria, indulgentias, suffragia &c. valet extinguere. Efficax remedium & satisfactio pro peccato veniali est actus quicumque bonus ab operante ad hoc

re-

relatus; à priori contritio perfecta etiam extra Sacramentum ad remissionem venialium, quæ de se non exigit infusionem gratiæ sanctificantis, sufficit, de congruo, non de condigno; attritionis actus nequaquam, nisi in finem satisfactionis per modum meriti impetratorii adhuc applicatus fuerit. Porro, quævis peccatilia & venialiter commissa absterguntur per dignam Sacramentorum susceptionem, imò & sacramentalia, etsi non semper infallibiliter; constanter asserendum aliqua remitti post hanc vitam, in instanti Separationis animæ, non quidem intuitu gratiæ inhærentis, nec propter actus ab anima separata elicitos; sed intuitu o-

perum in statu viæ factorum. Peccata semel dimissa post recidivam nunquam repullulant, quo ad culpam aut debitum pœnæ, merita econtrà per peccatum mortale mortificata in pœnitentiæ viribus integrè, completè ac perfectè reviviscunt in ordine ad præmium substantiale gratiæ &

Pf. 106.
v. 1. 2

gloriæ; quare peccatores, *confitemini Domino, quoniam bonus, quoniam in seculum misericordie ejus; dicant qui redempti sunt à Domino, dicant, quoniam misericordie Domini super omnia opera ejus, verùm quis sapiens & custodiet hæc, & intelliget misericordias Domini in tempore suo.*

Pf. 108
v. ult.

RESERATIO VIGESIMA
NONA.

De

POENITENTIA UT
SACRAMENTUM
EST.

*Elucidatur, quando Sacramen-
tum poenitentiae, quod Chri-
stus Joannis 20. instituit, my-
sticè producat non duntaxat
volatile super Terram, uti
poenitentia virtus, sed & re-
ptile & omnem animam vi-
ventem & motabilem. Par-
tes Sacramenti poenitentiae as-
signantur, item an intrinsecè
componant cum forma, pra-
xis deniq; in executione sen-
tentiae seu usu clavium servan-
da declaratur.*

Gen. 1.
7, 21.

Creavitq; Deus cete grandia
 & omnem animam viven-
 tem atq; motabilem, quam pro-
 duxerant aqua in species suas &c.
 audiyisti? legisti? putasne in-
 telligis, quæ legis? quid est cre-
 avit Deus &c. quæ jam tum
 produxerant aquæ? illa, quæ
 antecedenter ab aquis perfe-
 ctè & secundum species suas
 producta fuerant, nihiloteci-
 us creavit, id est, non *de*, *in*
 vel *ex* subjecto & præjacente
 materia, sed nihilo sui,
 tam essentiæ, quàm exi-
 stentiæ produxit? dic, a-
 mabo, dic, intelligis? & quo-
 modo possum, ais, quia Eunu-
 chum sapias, si non aliquis osten-
 derit mihi? rectè respondisti,
 ibi quippe cæcutit Pythago-
 ras, cespitat Plato, filet &
 cau-

ex Act.
9, v. 18.

causarum frangi catenam auream miratur Aristoteles, ubi loquitur Moyses, *creavit*, inquit, *Deus cete grandia & omnem animam &c. quam quasi ex utero produxerant aquae* tali fatu divinitus gravidæ, quem Naturâ naturantè id est Deo Naturæ Auctore imperante in quinto Genesis die quasi ex infinita virtutis scatebra parturire jubentur, *ipse dixit, Deus, & facta sunt, ipse mandavit & creata sunt.* Ad mystica deduco, porrige manum: *creavit Deus cete grandia, &c. quae produxerant aquae*, intellige, grandia peccatorum monstra & squamata reptilia, quibus in abstrusa cordis humani latebra, quasi in utero atque immenso iniquitatum

Pf. 148.
v. 5.

ba-

andia
rven-
r pro-
as & c.
ne in-
t cre-
tum
quæ
perfe-
suas
bleci-
le, in
cente
sui,
exi-
c, a-
quo-
unu-
osten-
disti,
nagoa
et &
cau-

barathro delitescencia, per a-
 quam Sacramenti Pœnitentiæ
 funditus detectâ e mentiri vul-
 tus larvâ aperiri, & omnium
 in specie apocalypsin ex ipis
 abditissimis conscientia ruder-
 ribus, ruderumque implexis
 bus fieri ac produci mandavit;
creavit, inquit Nomotheta
 Divinus, non ut peccatum es-
 set? absit hoc; sed quod laten-
 tererat, patenter in iudicio
 appareret: *creavit* dixit, quod
 intus productum latebat, foris
 coram Iudice improductum
 non maneret: *creavit* dixit,
omnem animam viventem atq;
motabilem, videlicet omnem
 animam, quæ letho peccati
 extincta, omnibus orbata vi-
 talibus ad salutem functioni-
 bus, observantiam mandato-

rum

rum pertaxa, imminentis rui-
næ & præsentissimæ jacturæ, sa-
lutis æternæ immemor, ut di-
citur:

Sic vivunt homines, tanquam mors
nulla sequatur

Et velut infernus fabula vana
foret.

S. Bru-
no

Carth.
Funda-
tor.

Hujusmodi, inquam, ani-
mam quam produxerant aquæ
Sacramenti pœnitentiæ, *viven-
tem* fecit per gratiam Sanctifi-
cantem, mortuos vivificantē;
aq. motabilem, id est, salutis
suz studiosam ad opera bona
excitando & per vivam fidem,
frequentationem hujus Sacra-
menti pœnitentiæ, quod Chri-
stus Dominus in discipulos
insufflans potestativè instituit
dicens Joan. 20. Accipite Spi-
ritum Sanctum: *quorum re-
mise-*

mise-

Joan.
20. v.
23.

*miseritis peccata remittuntur
eis, & quorum retinueritis re-
tenta sunt*: video, capis scri-
pturam, & fundatis in ea fi-
dem facis definitionibus CC:
Florent. in Decreto Eug. Con-
stant. ses. 13. Trid. ses. 14. Ni-
mirum hunc ritum judicia-
lem, quo Sacerdotes legitime
consecrati collata sibi à Chri-
sto Domino potestate absol-
vunt dignos, ligant indignos,
esse verum Sacramentum atq;
à Baptismo distinctum. Ejus
materiam remotam perspe-
ctam habes ex jam accommo-
dè dictis, quod sint peccata post
Baptismum commissa mortalia,
venialia, dubia & aliàs
confessa; materia proxima
sunt actus poenitentis *contri-
tio, confessio & satisfactio.*
Com-

Trid.
ses. 14.
c. 1. 2.
& 3. &
can. 1.
2. 3.

Componantur hæ partes in-
 trinsecè cum forma Sacramen-
 tum pœnitentiæ, cum bona
 pace Scotistarum, contra Sco-
 tum nihil loquimur, proble-
 ma sit, quo ad contritionem
 & confessionem. Sitne contri-
 tio perfecta vel solùm attritio
 ad effectum Sacramenti perin-
 dè est, quæcunque sufficiens
 pro una valida absolutione à
 peccatis, potest quoque suffi-
 cere mediante aliâ confesio-
 ne de iisdem confessis semel
 atque iterum pro altera valida
 absolutione, ut semper pro-
 cedat ex intentione formaliter
 vel virtualiter relata ad
 confessionem necesse non est;
 ejus defectu Sacramentum ne-
 quit esse informe, & tamen va-
 lidum. Omnino suadendum
 Chri-

untur
 is re-
 feri-
 ea fi-
 CC:
 Con-
 Ni-
 dicia-
 gitimè
 Chri-
 absol-
 gnos,
 n atq;
 Ejus
 erspe-
 mmo-
 ta post
 norta-
 z aliàs
 oxima
 contri-
 factio.
 Com-

Christianis, ut contritionem
 effectivè locient confessioni,
 quod altera alteram physicè
 diu præcedat (salvâ morali
 contritionis ad confessionem
 conjunctione) Sacramento
 nihil officit, quia confessio
 virtualiter manens elevatur
 per dolorem subsequenter,
 quò peccata prænarrata abso-
 lutioni sacramentaliter subji-
 ciuntur. *Forma absolutionis,*
 quæ absenti, vel scripto dari
 nequit, consistit in *absolve te,*
 cujus sensus adæquatus & ve-
 rus est veritate formali, quom-
 vis homo per contritionem
 vel confessionem justificatus
 esset: *ego potestate judiciali*
mihî commissâ, tibi, quantum
est ex me, remitto, seu condo-
no tibi peccata tua per hoc Sa-

cræ

cramentum, quod per se re-
 missivum est, mediante gra-
 tiâ, peccati. Porrò in praxi,
 cum pœnitentem absolvere
 voluerit Confessarius, sequen-
 tia, quæ Rituale Rom. præ-
 scribit exactè calleat & faciat
 oportet: injunctâ ei prius &
 ab eo acceptatâ salutarî pœni-
 tentiâ primò dicit: *Misereatur*
tui Omnipotens Deus; Et di-
missis peccatis tuis perducat te
ad vitam æternam, Amen. De-
 inde dextrâ versus pœniten-
 tem elevatâ dicit: *Indulgen-*
tiam, absolutionem Et remis-
sionem peccatorum tuorum tri-
buat tibi Omnipotens Et Miseri-
cors Dominus Amen. Dominus
noster Jesus Christus qui est
summus Pontifex te absolvat,
Et gratiam copiosam infundat;
 Et

onem
 sioni,
 hylicè
 norali
 onem
 nento
 fessio
 evatur
 item,
 abso-
 subji-
 tionis,
 o dari
 lvo re,
 & ve
 qu im-
 onem
 ficatus
 diciali
 antum
 condo-
 roc Sa-
 cra

Et ego auctoritate ipsius te ab-
 solvo ab omni vinculo excom-
 municationis, suspensionis, Et
 interdicti, in quantum possum
 Et tu indiges; Deinde eadem
 auctoritate ego te absolvo à pec-
 catis tuis, in nomine Patris Et
 Filii Et Spiritus Sancti, Amen.
 Si pœnitens sit laicus, omitti-
 tur verbum, suspensionis. Pas-
 sio Domini Nostri Jesu Christi,
 merita Beate Mariæ Virginis,
 Et Omnium Sanctorum: quid-
 quid boni feceris Et mali susti-
 nueris, sint tibi in remissionem
 peccatorum, augmentum gra-
 tia Et premium vite aeternæ,
 Amen. In Confessionibus
 autem frequentioribus & bre-
 vioribus omitti potest, mise-
 reatur &c. Satis erit dicere,
 Dominus Noster Jesus Christus
 Et c.

Ec. Ut supra usque ad illud,
Passio Domini Ec. Urgente
 verò aliquā gravi necessitate
 in periculo mortis, breviter
 dicere poterit: *Ego te absolvo*
ab omnibus censuris Ec
peccatis, in nomine Patris Ec
Filii Ec Spiritus S. Amen. Hæc
 ad praxin Rit. In pœnitenti-
 um concursu hac similive bre-
 vi formulâ uti potes: *Ego te*
absolvo ab omni censura quan-
tum possum, si quam incurristi,
deinde ego te absolvo à peccatis
tuis In nomine Patris Ec Filiū
Ec Spiritus Sancti, Amen.

RESERATIO TRIGE- SIMA.

Penitiūs reseratur, qualiter aque
pœnitentiales, mediante con-
fessione, jure divinò necessariâ
cete

cete

144
cetera grandia & reptilia in hoc
Sacramento producantur secun-
dum genus & suas species,
immò sigillatim & secundum
numerum perfectè, distinctè
atq; integrè integritate mate-
riali aut saltem formali.

Trid.
sess. 14.
c. 6.

SI quis negaverit Confessio-
nem Sacramentalem vel in-
stitutam, vel ad salutem neces-
sariam esse jure divino & c. Ana-
thema sit; anathema; quia
Dominus Noster Jesus Christus
è terris ascensurus ad coelos re-
liquit Sacerdotes sui ipsius Vica-
rios tanquam Praesides & Judi-
ces, ad quos omnia mortalia
crimina deferantur, in qua
Christi Fideles ceciderint, quo
pro potestate clavium remissio-
nis aut retentionis peccatorum
sententiam pronuncient. Con-
stat

stat enim Sacerdotes iudicium
 hoc incognitâ causâ exercere
 non potuisse, neq; equitatem qui-
 dem in pœnis injungendis serva-
 re potuisse, si in genere dunta-
 xat & non in specie ac sigillatim
 sua ipsi peccata declarassent. Er-
 gô de fide tenendum, confes-
 sionem Sacramentalem de o-
 mnibus peccatis mortalibus
 post baptismum commissis, &
 nondum legitimè confessis,
 quæ factò moraliter diligenti
 examine (quod requiritur)
 discutienti conscientia suæ si-
 nus & latebras occurrunt, fie-
 ri debere, non tantùm quo ad
 genus vel speciem, sed etiam
 quo ad numerum cum cir-
 cumstantiis mortalium, non
 solum ex præcepto divino, sed
 etiam ad valorem Sacramenti.

G

re-

in hoc
 secur-
 species,
 undum
 istincte
 e mate-
 i.
 nfectio-
 vel in-
 a neces-
 c. Ana-
 i quia
 bristus
 elos re-
 us Vica-
 i Judi-
 mortalia
 in qua
 re, quo
 remissio-
 atorum
 e. Con-
 stat

requiratur, faciatque, qui scienter in confessione unicum peccatum mortale reticeat confessionem sacrilegam & irritam.

Circumstantiæ speciem mutantem, aggravantes in infinitum, imò & aggravantes intra eandem speciem, quæ tamen notabiliter ad integritatem materiæ & malitiæ quædam extensionem substantialem spectant, five in quibus malitia ad objectorum pluralitatem se extendit, five tandem, quæ virtualiter, etsi non formaliter, disparatas omnino malitias continent, sunt in confessione explicandæ & à Confessario expendendæ; ceteræ quæ in mera circumstantia aggravant taceri possunt.

Qui

Qui numerum peccatorum,
 examine sufficienter præmisso
 certum & determinatum ex-
 plicare nequit, & putet veri-
 similiter, quod appropinquet
 numero certo per particulas
plus minusve, eas addendo satis-
 facit, nullatenus tamē adhiben-
 dae sunt. & quasi levi lingua
 quemvis numerū in genere di-
 vinando usurpanda, sed juxta
 J.C. qui in hoc sequendus, ad mi-
 nutā summam referri debent,
 quanta verō esse debeat, uni-
 versali regula nequit definiri;
 hæc usitata quorundam regu-
 la, *quo major est numerus, qui
 nominatur, major etiam nume-
 rus possit intelligi verbis illis,*
 PLUS MINUSVE, omnino ut
 jacet in terminis, secundum
 proportionem arithmetica

l. hæc
 adje-
 ctio.
 192. ff.
 de ver-
 borum
 signifi.

intellecta rejicienda est, secundum geometricam accipienda. Pœnitens, qui numerum ne quidem verisimilem cognoscere potest, aperire debet candidè in qualibet specie peccatorum, statum suum, malitiam, consuetudinem, inclinationes pravas, incentiva &c. frequentiam lapsus per diem, septimanam &c. durationem temporis, quo in peccatorum commissione, complacentia & volũtate permanferit &c. Ex his prudens Confessarius statum melius cognoscet, quam extorquendo numerum verisimilem vix benè perpensum, præsertim à rusticis, qui sæpè absque ullo iudicio & verisimilitudine, intra brevissimum tempus, quò

quò se examinant in ipso confessionali, per excessum quasi divinando dicunt: *feci plus centies, plus millies, millies millies & ultra ut verbis dici, nec millionum myriades numerum adquare non valeant.*

Hiscè misellis sanguine Christi redemptis, quorum nomina supra Reges & Principes, Doctos & Religiosos scripta sunt in libro vitæ; Confessarii non sint importuni, sed charitate & compassione pleni suaviter manducant hujusmodi parvulos bonæ voluntatis, quibus ante omnes Angeli pacem annunciarunt in terra; meminerint ergo Confessarii, non omnia, quæ juxta metaphysicam & scholasticam disputationem vera signifi-

cantur, debere eò ipso, aut
 posse in uniuersum ad praxin
 applicare, nam ad praxin hu-
 jus Sacramenti consideran-
 dum non solum est, quod ut-
 cunque verum quasi in abstra-
 cto sit; sed quod etiam huma-
 nò modo & moraliter fieri pos-
 sit & deceat, ita ut remedium
 hoc suauitate & dulcedine
 plenum, non fiat impossibile
 fragilitati humanæ, & velut
 carnificina, ut calunniantur
 hæretici. De dubiis dubiè
 loquuntur Theologi, si sit du-
 bium facti, inquirunt, an com-
 miserit peccatum nec ne, cum
sit melior conditio possidentis,
 dubitantius confiteri nō tene-
 tur, secus est, si de sola qualitate
 dubitet, ac proinde quedam
 dubia

dubia confitenda, quædam mi-
nimè: Contraria nihilominus
opinio, quæ universaliter o-
mnia dubia in confessione ex-
plicanda affirmat, & prope-
modum asserit id esse juris di-
vini, tenenda est; cessante
tandem dubietate eadem de-
nuo confiteri ut certa, nulla
est obligatio, cum sit directè,
directissimè ab illis absolutus;
idem dicimus de eo, qui se ac-
cusat peccati per *plus* vel *minus*
v. g. decies commissi, esto de-
inde videat se duodecies sive
octies fecisse. Certum est, in-
tegritatem materiale non
semper in confessione obser-
vandam, quin ab ea excusat
ignorantia sive obliuio, im-
potentia, grave damnum pœ-
nitentis aut tertii, adeo, ut se

quando rationem probabilius
 fit, complicem non esse reve-
 landum propter Confessionis
 integritatem; ad oblivionem
 reduci potest probabilis cre-
 dulitas de confessione facta,
 vel quod non sit mortale, im-
 mō in casu, quō damnum ani-
 mæ, verisimilis fractio sigilli,
 vel simile quidpiam obstet,
 cui ipse pœnitens præjudicare
 non valet, non solum potest,
 sed etiam tenetur non integrè
 confiteri. Moribundus po-
 test & debet absolvi, si absen-
 te confessariō coram aliis, vel
 etiam unico solo teste, prius-
 quam loquelam vel rationis
 usum amisit, confitendi desi-
 derium exhibuerit, etsi Con-
 fessario præsentem nullum am-
 plius exhibere valeat, imō
 sen-

sententia, quod Christianus Orthodoxus qui repentinò præventus morbò, adeo sensuum operatione destituitur, ut nequeat signa doloris dare, neque Confessarium postulare, si vitam catholicè peregerit, præsertim per Missæ & Sacramentorum frequentationem, sub conditione absolvendus sit, adeo probabilis est, atque Piorum Parochorum praxi usitata, ut contrariam doctrinam, quæ non solum *consequentias*, sed *animas* concludit, è Scholis Catholicorum procul deturbari ac proscribi desideremus.

Jure divinò non est determinatum tempus, quo peccator debeat confiteri post Baptismum, quare tempus ex iis

G § de-

determinandum legibus & circumstantiis, quibus sub peccato mortali, vel necessitate salutis tenetur esse in gratia v. g. in periculo mortis, naufragio, gravi morbo, quò Pius V. Medicis legem dixit, ne visitent infirmum ultra tertium diem, nisi constet de eius confessione. Omnes Fideles peccato mortali obnoxii tenentur jure Ecclesiastico semel in anno ad faciendam confessionem mortalium, (venialia nullò jure ad hoc Tribunal spectant;) confessione nullà & irrità non satis fit præcepto communionis paschalis distincto, neglectum unius anni de facienda confessione præceptum, annò sequenti probabiliter instaurari non potest

is & p
 sub
 cesfi
 i gra
 ortis,
 , quò
 dixit,
 ra ter
 de e
 es Fi
 noxi
 cò se
 ndam
 n, (ve
 e Tri
 sione
 t præ
 chalis
 unius
 sione
 uenti
 non
 potest

potest, cui tamen placet sen-
 tentia opposita, consequen-
 tia inde nata, quod tùm unâ
 confessione duplex obligatio
 pro anno videlicet præterito
 & præsentis extingatur, dis-
 plicere non debet. Porro,
 Sacramentalis confessio ex in-
 stitutione Christi quidem se-
 creta est, per interpretem ta-
 men fieri, scriptò, vel nutu
 nihil vetat. Qui scienter & à
 proposito committit menda-
 cium vel falsitatem in materia
 gravi & necessaria confessio-
 nis sacramentalis, peccat mor-
 taliter, & confessionem des-
 truit, de peccato veniali,
 quod quis negat commissum,
 aut falsò affirmat, aliter senti-
 as, & sequentes versus, 16. con-
 fessionis qualitates exprimen-
 tes ediscas: Sit

(Qua-)	Sit simplex, humil' s confessio, pu-
litares	ra, fidelis,
con-	Arq; frequens. nuda & discreta, li-
fessio-	bens, verecunda,
nis Sa	In egra, secreta, & lachrymabilis,
cra-	accelerata,
men-	Fortis & accusans, & sit parere pa-
(talis.)	rata.

Ex sedecim his, quarum plu-
res coincidunt, hæc 3. ad valo-
rem & substantiam faciunt;
nimirum ut confessio sit dolo-
rosa, vera atque integra.

RESERATIO TRIGESIMA PRIMA.

*Quemadmodum aqua Gen. 1.
tacente Deo steriles, loquente
Deo fecunda fuerunt, ita Sa-
cra-
mentum Penitentia si-
ne Deo, cujus vices in terra
gerunt Sacerdotes approba-
ti, & jurisdictionem haben-
tes,*

tes, sunt steriles, Deo per suos Vicarios loquente fiunt ad effectum remissionis peccatorum fecunda, agitur hic itaq; de Ministro presertim quo ad casus reservatos, & ejus approbatione.

EXtra controversiam est, Ministrum Sacramenti poenitentiae esse solum Sacerdotem; Trident. Si quis dixerit non solos Sacerdotes esse Ministros absolutionis, sed omnibus & singulis Christi Fidelibus esse dictum: Quaecumq; ligaveritis super terram, erunt ligata & in Caelo, & quaecumq; solveritis super terram, erunt soluta & in caelo. Item: quorum remiseritis peccata remittuntur eis, & quorum retinueritis retenta sunt.

Trid.
ses. 14.
c. 6.
can. 10.

Matth.
16. v. 11.

Joan.
20.

„sunt: quorum verborum vir-
 „tute quilibet absolvere possit
 „peccata, publica quidem per
 „correctionem duntaxat, si
 „corruptus acquieverit, secre-
 „ta verò per spontaneam con-
 „fessionem, anathema sit.

Quid clarius? ad licitè ta-
 men & validè absolvendum
 sæculares (Regulares non
 concernit) requiritur, ut Sa-
 cerdos ritè sit approbatus ab
 Episcopo vel Confessarii, vel,
 quod probabilius asseritur, ab
 Episcopo pœnitentis, in pra-
 xi tutissimum est, approbatio-
 nem procurare ab Ordinario
 Domicilii, & dum in alia Diœ-
 cesi versatur, similiter eam à
 Diœcesano obtineat, si ibi
 confessiones subditorum illi-
 us excipere velit, sententia
 quip-

quippe, quod qui approbatus
 ab uno Episcopo, censeatur
 approbatus in aliis Diocesi-
 bus, atque ubivis locorum ad
 confessiones audiendas post
 Bullam Urbani VIII, quæ inci-
 pit: *cum sicut accepimus* datam
 12. Septembris 1628. & post
 Breve Innocentii X. Alexan-
 dri VII, 1659, die 30. Januarii
 parum tuta, & in praxi Curia
 improbabilis, imò declaratio
 Congregationis Generalis
 Romanæ & Universalis Eccle-
 siæ in Palatio Apostolico
 Montis Quirinalis coram San-
 ctis. D. N. Alexandro VII, eo-
 que approbante, celebrata
 qualificavit eam falsam & ani-
 marum salutem perniciosam an-
 nò, die supercit. Approba-
 tio per modum justæ senten-
 tiæ

tia datur, proinde transit in rem judicatam, & absque rationabili causa suspendi non debet, approbatio petita, ab Episcopo negata nequaquam sufficit ad legitimandum Sacerdotem secularem pro ministerio hujus Sacramenti licito & valido, id quod asserunt non absque fundamento gravissimi Theologi de Regularibus etiam, si excipias Prædicatores & Minores ob Clementinam *Dudum de Sepulturis* juri canonico insertam, ut juxta formam ibi præscriptam præsentati, ac ab Episcopis rejecti habeantur ab ipsa Sede Apostolica pro approbatis.

In Ministro Sacramenti penitentia ultra potestatem Ordinis, Jurisdictionis ac appro-
ba.

bationem à jurisdictione sepa-
 rabiliter distinctam requirun-
 tur insuper quasi diversarum
 qualitates personarum, nimi-
 rum: *Judicis Docti; Medici ex-*
perti; Doctoris probati, ac de-
 nique *Pastoris ovem minantis*:
Docti Judicis quidem, ut sal-
 tem in habitu & virtualiter
 gravitatem, sive ex genere, si-
 ve ex circumstantiis ad sui anne-
 xam dijudicare, ad minimum
 prudenter in ordine ad con-
 sultationem & studium neces-
 sarium, dubitare sciat; scire
 etiam tenetur casus reserva-
 tos; qui habeant censuram
 annexam, casus contra præce-
 pta divina tam naturalia, quàm
 positiva, item contra Eccle-
 siastica utpote impedimenta,
 casus matrimonii, status cle-

ricalis &c. quare qui eligunt
 vel promovent scienter talem,
 qui huiusmodi scientiam non
 habet, imò & qui permittit se
 eligi aut promoveri, cum pos-
 sit impedire; peccant morta-
 liter, esto confessio talis bonâ
 fide facta pro valida cenfieri
 debeat. *Medici* qualitates in
 ministerio requiruntur, ut
 sauciatis conscientis mederi
 possit; *Doctores probati*, ut pru-
 denter dubia (salvâ pœnitentis
 opinione probabili, cui in hoc
 foro Confessarius etiam con-
 tra propriam se conformare
 debet) resolvat, ignorantias &
 errores in materia salutis ma-
 nifestet, parietem conscien-
 tiæ ingenuâ dexteritate fodi-
 at, ut abominationes, quæ in
 tenebris sunt ad lucem prodi-
 re

re faciat, attamen ob notitiam
 ex confessione alterius hau-
 stam non est alteri peccatum
 suum differenti neganda abso-
 lutio, cum tali non magis pro-
 se, quam contra se credere re-
 meatur; *Pastoris*, ut charita-
 te fervens oviculam infirmam
 suis quandoque humeris por-
 tet, & soletur, quandoque et-
 iam terrore feriat ad salutem.
 Curati tenentur audire con-
 fessiones subditorum per se,
 vel per alium, non solum in
 Paschate & articulo mortis, ut
 & quivis alius, sed quoties-
 cunq̄ aliàs necessarium est,
 aut ad pœnitentis spirituale
 augmentum valde utile &
 proficuum. *Fratres Minores*,
 & alii eorum privilegia parti-
 cipantes à suis superioribus
 de-

igunt
 alem,
 non
 ttit se
 n pos.
 norta-
 s bonâ
 enleri
 tes in
 , ut
 ederi
 t pru-
 tentis
 in hoc
 con-
 rmare
 tias &
 is ma-
 scien-
 fodi-
 quæ in
 prodi-
 re

deputati, & ab Episcopis approbati possunt audire confessiones omnium utriusque sexus Fidelium (sub quibus etiam intellige personas Religiosas, nisi per speciale statutum prohibeantur) non solum ad eorum Ecclesias recurrentes, sed etiam aliarum quarumcunq; Provinciarum, Civitatum & Dioceseon per universum Orbem, in domibus etiam privatis, tempore item Paschali iis confitendo satisfaciunt Canonis, *omnis utriusque sexus*, dummodo communionem paschalem sumant in propria Parochia. Indubitatum est, posse Praelatos, qui peccata reservant, atque eorum improporcionata jurisdictione Superiores, posse, inquam,

quam, directè & per se ordi-
nariâ potestate à casibus sibi re-
servatis absolvere. Episcopis
in Concilio Tridentino con-
ceditur facultas suos subditos
absolvendi à casibus occultis S.
Sedi reservatis per se, vel per
Vicarium ad id specialiter de-
putatum, absolutio ab hæresi
eis, non eorum Vicariis est
permiffa. Reservatio terminas-
tur & concluditur regimine
territorii & non Personis, un-
de peregrini, Scholastici, Mer-
catores propriam Diœcesim
habentes, absolvi possunt à
prædictis casibus ab alieno E-
piscopo, imò & à quocunq̃ue
Confessario in aliena Diœcesi,
in qua non reservantur, si bo-
nâ fide eam adierint. Si quis ur-
gente præcepto communio-

Ses. 24.
c. 6.

nis aut celebrandi missam non
 habeat copiam accedendi per
 se, vel per alium ad eum, qui
 possit absolvere à casibus re-
 servatis, quibus est obstrictus,
 licitè dimidiare potest confes-
 sionem, & ita confessus absol-
 vi directè à non reservatis in
 confessione expressis, indire-
 ctè à reservatis in confessione
 omisissis, cum onere confiten-
 di reservata habenti potesta-
 tem. Si potest adiri Superior,
 cui sunt peccata reservata, &
 ille non possit audire integrâ
 confessionem, velit tamen
 audire reservata, & tunc o-
 misissis cæteris potest superior
 tollere reservationem, vel a-
 lium delegare, cum potestate
 absolvendi, vel dare potesta-
 tem eligendi Confessariū, qui
 eum

non
 per
 qui
 re-
 ctus,
 nses-
 absol-
 tis in
 direc-
 sione
 fiten-
 testa-
 erior,
 ta, &
 tegrā
 amen
 nc o-
 perior
 vel a-
 testate
 otesta-
 ū, qui
 eum

eum absolvat; potest præterea Superior Confessario auctoritatem postulanti pœnitentiam secretam imponere, aut imponendam à Confessario taxare, quam & imponere tenebitur sub peccato mortali, & pœnitens acceptare, si à reservatis absolvi velit: Quicumque Superior voluerit audire Sacramentaliter peccata reservata, obligatur sub peccato mortali, cessante gravissimā necessitate, omnia peccata mortalia illius præter reservata audire, atque ab iisdem absolvere. Dummodo quis confitetur casum reservatum, probabilissimè cessat reservatio, etiamsi invalida sit, idem dicimus, si confessus fuerit alicui habenti potestatem

cum

cum intentione plenè confi-
 tendo & plenam absolutio-
 nem à reservatis accipiendi,
 proinde non nisi inculpabili-
 ter obliviscitur peccati alicu-
 jus reservati, talis potest postea
 à quocunque communi con-
 fessario ab isto reservato absol-
 vi. Regulares Praelati Fratrum
 Minorum, Generalis, Provin-
 ciales & eorum Vicarii possunt
 absolvere suos subditos, et-
 iam hospites ab omnibus ca-
 sibus à quibus possunt Ep-
 piscopi suos, imò ab omnibus
 commissis ante vel post in-
 gressum Religionis, & à qui-
 buscunque censuris à jure, vel
 à Judice generaliter promul-
 gatis, nisi tam enormes fo-
 rent, quod sint ad Sedem Apo-
 stolicam destinandæ. Super-
 rior

rior
 & e
 tate
 qui
 peti
 grav
 si ei
 quâ
 cede
 vole
 perf
 quin
 aut
 RES
 Reso
 sin
 &
 R
 ca
 re
 à
 po

rior ex justitia, ratione officii,
 & ex charitate tenetur facultatem concedere Confessario, qui nomine pœnitentis illam petit, quotiescunq̄ue credit graviter subdito obfuturum, si ei petita negetur facultas, quâ in re petens ita cautè procedere debet, ut Superior, si volet, in notitiam casus, non personæ, possit devenire, alioquin reus erit fractionis sigilli, aut secreti naturalis.

RESERVATIO TRIGESIMA SECUNDA.

Resolvitur quinam de jure possint casus reservare, item quot & qui, possint reservari à Regularibus, ubi referuntur casus pro Regul. à Clem. VIII. reservati, & Bulla Cœnae quæ à solo Summo Pontifice absolvi possunt.

H

Su-

Supremus Ecclesiæ Hierar-
 cha Pontifex Rom. plenis-
 simam possidet jurisdictionem
 reservandi casus respectu toti-
 us Ecclesiæ, Episcopi juxta ra-
 tionabilem voluntatem Pon-
 tificis respectu totius Diœce-
 sis, Generales item respectu
 Ordinum, Provinciales respec-
 tu Provinciarum quantum
 est ex natura rei, jam tamen
 Clemens VIII. per specialem
 Bull. anno 1593. eorum pote-
 statem restrinxit ad undecim
 casus sequentes in Bulla ex-
 pressos. 1. Veneficia, incan-
 tationes, sortilegia. 2. Apo-
 stasia à Religione sive habitu
 dimissio, sive retentio, quando
 eo pervenerit, ut extra septa
 Monasterii seu Conventus fi-
 at egressio. 3. Nocturna &
 fur.

furtiva è Monasterio egressio, etiam non animo apostatandi facta. 4. Proprietas contra votum paupertatis, quæ sit peccatum mortale. 5. Juramentum falsum in iudicio regulari seu legitimo. 6. Procuratio, auxilium seu consilium ad abortum faciendum, post animatum fœtum etiam effectu non secutõ. 7. Falsificatio manûs aut sigilli Officialium Monasterii seu Conventûs. 8. Furtum de rebus Monasterii seu Conventûs in ea quantitate, quæ sit peccatû mortale. 9. Lapsus carnis voluntarius, opere consummatus. 10. Occisio aut vulneratio, seu gravis percussio, enjuscunq; personæ. 11. Malitiosum impedimentum, aut retardatio, aut

H 2 aper.

apertio literarum à Superiori-
 bus ad inferiores, & ab infe-
 rioribus ad Superiores. Omnes
 hos casus vel singulos eorum
 possunt Prælati reservare: si
 aliud quodvis peccatum grave
 reservare voluerint, nequeunt
 nisi in Capitulo Generali pro
 toto ordine (quâ ratione præ-
 ter supradictos reservados in
 Franciscana Religione Capis-
 tulum Generale addidit, pol-
 lutionem voluntariam, & in-
 obedientiam contumacem.)
 vel in Provinciali pro tota Pro-
 vincia, & quidem præmissò
 maturò consiliò & plurium
 consensu: neque licet Supe-
 rioribus subditorum, nisi
 sponte se offerant, audire con-
 fessionem, nisi habeant casus
 de supradictis, aut aliàs reser-
 vatos

vatos, quales actus merè interni, quantumvis peccaminosi & graves, nisi prodeant in aliquem actum externum, qui reservatus sit, esse non solent: quando peccatum reservatur nulla facta mentione dubii nec certitudinis peccati, si dubium sit, an sit reservatum nec ne, censerì debet reservatum. Quando Papa aliquod peccatum reservat cum censura ei annexa, quam sibi reservatis semper annectit, reservatio immediate supra utrumq; cadit, talia vero sunt quæ continentur in Bulla Cœnæ, sic dicta, quod singulis annis feriâ quintâ Cœnæ Domini solemniter renovetur ac promulgetur, quam, quia sua Sanctitas mandat, ut omnes Confessarij tant

Regulares, quam Sæculares
habeant ejus copiam, ex va-
stioribus tomis brevi huic cla-
vi mysticæ pro meliori eorum
commoditate inferere volui
& sunt sequentes:

*Excommunicationes reservatis
Bulle cœna casibus annexa.*

Fertur primò excommuni-
catio in omnes, & singu-
los hæreticos, eorum creden-
tes, receptatores, fautores, &
generaliter quoslibet eorum
defensores, ac eorundem li-
bros hæresin continentes,
sive sedis Apostolicæ, aut al-
terius, qui eam dare possit,
licentiâ, legentes, retinen-
tes, imprimentes seu quomo-
dolibet defendentes: nec non
schismaticos, & eos qui se ab
obe-

ularis
 ex va-
 ric cla-
 eorum
 volui

 ervatis
 exa.
 munit-
 singu-
 reden-
 ores, &
 eorum
 dem li-
 nentes,
 aut al-
 posuit,
 etinen-
 quomo-
 nec non
 ui se ab
 obe-

obedientia summi Pontificis
 subtrahunt. 2. Contra ap-
 pellantes à Papâ ad futurum
 Concilium generale, & dan-
 tes ad id favorem, & consiliū.
 3. In Piratas, Cursarios, la-
 trunculos maritimos, eorum
 receptatores, & dantes auxili-
 um, & favorē. 4. In eos qui ra-
 piunt bona Christianorum
 naufragantium, aut scienter
 ab iis rapta accipientes. 5. In
 eos qui imponunt nova peda-
 gia, & gabellas, easque au-
 gent, quando ad id potesta-
 tem non habent, seu etiam
 imponi, vel augeri prohibita
 exigunt. 6. In falsificantes li-
 teras Apostolicas, aut Suppli-
 cationes signatas authoritate
 Apostolicâ, vel vice Cancel-
 larii Romanæ Ecclesiæ, vel
 ipsius

ipsius vices habentis. 7. In
 deferentes ad Saracenos, Tur-
 cas, & alios Christiani nomi-
 nis hostes & inimicos, arma,
 equos, ferrum, & alia metallo-
 rum genera, usui bellico ac-
 commoda, quibus Christianos
 & Catholicos impugnant; nec
 non illos qui per se, vel per a-
 lios de rebus statum Christia-
 næ reipublicæ concernentib⁹
 Turcas certiores faciunt, in
 Christianorum damnum, &
 perniciem, illisq; ad hoc con-
 silium, auxilium, vel favo-
 rem quomodolibet præstant,
 s. Contra impediētes, & in-
 vadentes, eos qui victualia,
 seu alia ad usum Romanæ Cu-
 riæ necessaria adducunt, vel
 pro eis solvere faciunt, ac et-
 iam in eos, qui talia fieri cu-
 rant

rant seu hæc facientes defendunt. 9. In eos, qui ex Proposito Romi petas, seu peregrinos, devotionis causâ, vel alio prætextu, ad urbem proficiscentes, vel ab eadem recedentes spoliant, lædunt, vel offendunt; & dantes illis auxilium, consilium & favorem: nec non illos omnes, qui nullam jurisdictionem ordinariam, vel delegatam habentes, illam sibi temerè vendicando, similia contrâ morantes in eadem Curia audent perpetrare. 10. In offendentes, interficientes, mutilantes, vel hostiliter insequentes Patriarchas, Cardinales, Archiepiscopos, Episcopos, Sedis Apostolicæ Legatos, vel Nuntios, aut eosdem exjicientes à suis diocesis,

H 5

fibus,

7. In
Tur-
nomin-
arma,
etallo-
co ac-
tianos
it; nec
per a-
ristia-
entib⁹
nt, in
m, &
c con-
favo-
stant,
& in-
ualia,
& Cu-
t, vel
ac et-
eri cu-
rant

sibus, territoriis, aut domi-
 niis, nec non talia mandan-
 tes, aut rata habentes, seu præ-
 stantes in eis auxilium &c. II.
 Contrà omnes illos, qui per
 se, vel per alios, personas Ec-
 clesiasticas, sive Sæculares ad
 Romanam Curiam pro nego-
 tiis suis recurrentes, ac illa in
 eadem curia prosequentes, aut
 procurantes, negotiorumq;
 Advocatos, Procuratores &
 agentes, vel etiam auditores,
 vel iudices super dictis causis
 vel negotiis deputatos, occa-
 sione huiusmodi negotiorum,
 occidunt, percutiunt, aut bo-
 nis spoliunt, aut quovis mo-
 do ad hæc concurrunt, dire-
 ctè, vel indirectè, auxilio &c.
 Nec non in eos, qui executionem
 literarum Apostolica-
 rum

rum, aut aliorum Decretorū
pontificiorum, seu nuncio-
rum, legatorum &c. impedi-
unt. 12. In Officiales Principi-
pum secularium, & Prælatos
Ecclesiasticos, qui causas Ec-
clesiasticas à iudicibus Aposto-
licis avocant, & actores ad re-
vocanda impetrata compel-
lunt. 13. Contrà eos qui per se
vel per alios propriâ auctorita-
te, ac de facto avocant ad se
causas Ecclesiasticas, vel ear-
um executionem, vel perso-
nas, capitula aut collegia, cau-
sas ipsas prosequi volentes im-
pediunt; ac se de illarum co-
gnitione tanquam iudices
prætextu exemptionum, aut
literarum Apostolicarum in-
terponunt, vel assensum, con-
siliū, aut favorem suum ad

id præstant, etiam prætextu
 violentiæ, vel aliarum præten-
 sionum; seu etiam donec, ipsi
 ad suos informandos, ut di-
 cunt, supplicaverint, nisi sup-
 plicationes hujusmodi coram
 Sede Apostolica legitimè pro-
 sequantur. 14. In eos qui præ-
 textu frivoliæ appellationis re-
 currunt ad curias sæculares in
 causis Ecclesiasticis, ad impe-
 diendam executionem litera-
 rum Apostolicarum. 15. In
 Judices sæculares, aut officia-
 les Principum sæcularium, qui
 vel ad instantiam partis, aut
 aliorum quorumcumq;, per-
 sonas Ecclesiasticas, Capitula,
 Conventus &c. coram se ad-
 suum Tribunal, Audientiam,
 Concilium, &c. præter juris
 Canonici dispositionem tra-
 hunt,

hunc, vel trahi faciunt, vel
 procurant directè vel indire-
 ctè, quovis quæsito colore; &
 contra eos, qui statuta, ordi-
 nationes, seu quævis alia de-
 creta in genere, vel in specie,
 ex quavis causa vel prætextu
 cujusvis consuetudinis; aut
 privilegii, vel alias quomodo-
 libet fecerint, ordinaverint,
 vel factis & ordinatis usi fue-
 rint, unde libertas Ecclesiasti-
 ca tollitur, vel in aliquo lædi-
 tur, aut juribus Ecclesiæ, vel
 Sedis Apostolicæ præjudicatur
 Neque tales sunt absolvendi,
 nisi talia statuta revocaverint
 & annullaverint, talisque an-
 nullatio Sedi Apostolicæ signi-
 ficetur. 16. Contra impedi-
 entes Prælatos Ecclesiasticos
 directè vel indirectè, nè luâ ju-

risdictione Ecclesiasticâ, contra quoscunque utantur, juxta canones & decreta Conciliorum generalium, præsertim Concilii Tridentini. 17. In usurpantes Sedis Apostolicæ & quarumcunque Ecclesiarum jurisdictiones, fructus, redditus, & proventus, aut eos sequestrantes ex quâvis causâ sine Romani Pontificis expressâ licentiâ. 18. Contrâ imponentes tributa, decimas, pensiones, & alia onera Clericis, Prælatiis, Monasteriis, aliisvè personis Ecclesiasticis, ac illorum bonis, fructibus, redditibus, & proventibus absque speciali, & expressa Romani Pontificis licentiâ. Imo & contra eos qui sic imposita, etiam à sponte dantibus & conceden-

cedentibus recipiunt, quales-
 cunque fuerint: & compre-
 henduntur etiam dantes ad
 hoc consilium, favorem, &c.
 19. In Judices sæculares, qui
 in causis criminalibus contra
 personas Ecclesiasticas se in-
 terponunt, contra illas pro-
 cessando, banniendo, capien-
 do, sententias proferendo,
 vel exequendo sine speciali,
 specifica & expressa sedis Apo-
 stolicæ licentiâ, qualescunq;
 illi fuerint. 20. In illos, qui
 directè vel indirectè sub quo-
 cumque titulo, vel colore
 præsumperint invadere, de-
 struere, occupare, ac detine-
 re, in totum vel in partem Al-
 mam Urbem, Regnum Siciliae,
 Insulas Sardiniae &c. aliasvè
 terras, seu jura ad ipsam Ro-
 ma-

ma-

manā Ecclesiā pertinentia, dis-
 ctāq; Romanæ Ecclesiæ media-
 tē vel immediatē subjecta: nec
 nō in eos, qui jurisdictionē su-
 premā in illis Sedi Apostolicæ
 competentem de facto usurpa-
 re, perturbare, aut retinere
 præsumunt; & ad id faventes,
 consulentes, &c. 21. In Ra-
 ptores supellectilium, libro-
 rum, scripturarum, vel bono-
 rum Camerae & Palatii Apo-
 stolici ex eodem palatio, tem-
 pore infirmitatis Pontificis,
 aut Sede Apostolicā vacante,
 22. Omnes hæc censuræ, & pec-
 cata propter quæ incurruntur,
 sunt reservata Sedi Apostolicæ.
 Et si aliqui Confessarii teme-
 rè ab illis absolvere præsum-
 pserint, præterquam quod ni-
 hil efficiant, ipso facto incur-
 rant

rant excommunicationem.
Hæc tamen non continetur
sub reservatis, sed potest Ordini-
narius ab illâ absolvere.

An alii casus summo Ponti-
fici & Episcopis reservati ad-
huc à Regularibus possint ab-
solvi, acriter decertatur; stant
Auctores pro & contra in ma-
gna copia, Diana placet: nolo,
inquit, suscitare tragedias inter
Regulares & Episcopos: ideo
non discedo à negativa senten-
tia: legatur R. P. noster Petrus
Marchantius rerum Curiaæ ex-
pertissimus in suis Fundamen-
tis Alexandro VII. dedicatis,
fundamento XI. tit. XI. per totum,
ubi de hac controversia.
**RESERATIO TRIGESIMA
TERTIA.**

*Explicatur an requiratur &
quid*

quid operetur, & quomodo obliget satisfactio, Itē necessitas sigilli, & quæ sub illud cadat

Satisfactio Sacramentalis est opus aliquod bonum pœnale à Confessario impositum ad pœnæ temporalis peccatis confessis debitæ compensationem sive solutionem, impleta in peccato mortali non caret effectu pœnæ remissivò, ex opere operato, nam gratiam habitualement, quæ in tali casu obstaculum inveniret, non attingit; Confessarius regulariter & per se loquendo eam tenetur, & quidem proportionatam peccatis, tam quoad illorum castigationem, quàm quò ad medelam, imponere, relinquitur autem quantitas Confessarii arbitrio, quantum

Spi-

Spiritus & prudentia suggeste-
rit, præstat enim sæpe dissi-
 mulatè minores pœnitentias
 injungere, quam nimiâ auste-
 ritate homines deterrere. An
 teneatur autem pœnitens ac-
 ceptare impositam à sacerdote
 pœnitentiam, quâ est merè sa-
 tisfactoria solò fine & effectu
 Sacramenti spectatò disce-
 ptant Scotistæ Magistrum su-
 um inæquali interpretantes
 calamò, stet cuius sua veritas,
 nos dicimus Scotum communi
 affirmantium sententiæ non
 adversari, neque enim docet
 sacerdotem non posse pœni-
 tentem adstringere ad acce-
 ptandam pœnitentiam, aut
 obligari ex justitia ad pœni-
 tentem tali casu absolven-
 dum, sed charitati esse con-
 for.

d. 15. q.
 1. n. 14.

formius, ut absolvat pœnitentem, qui ex nimia animi fragilitate & difficultatis apprehensione nollet ullam pœnitentiam peccato condignam acceptare, & allegat d. c. illud Isaia, *arundinem quassatam non confringet & linum fumigans non extinguet.* Satisfactionem tandem legitimè acceptatam tenetur pœnitens implere sub peccato mortali, si sit materia gravis, per se ipsum, nisi sit illi facta impossibilis ratione paupertatis infirmitatis &c, Vel nisi sit, quæ injuncta erat, ab alio Confessario rationabiliter & justè, pro ut fieri potest etiam ab inferiore, commutata in aliam, tunc enim absque prioris confessarii, etiam Episcopi auctoritate, omitti potest

est

Isa. 42.
v. 3.

arundinem quassatam non confringet & linum fumigans non extinguet.

est à pœnitente, vel tota, si consistat in actu indivisibili, vel pro ea parte, quâ justè ab altero alterata fuerit.

Maxima & strictissima servandi sigillum confessionis obligatio oritur ex jure naturali justitiæ, quo tenetur quisque consulere famæ proximi & secretum promissum servare; ex jure humano Ecclesiastico; tertio & potissimum ex jure divino naturali, vel ut alii, etiam positivo, gravissimū itaq; frangens sigillū confessionis Sacramentalis committit sacrilegium contra Religionem, idq; juxta DD. communiter, quamvis peccatum sit leve, cum semper grave sit revelare Confessionem, committit insuper peccatū detractio-
nis

nitentem
fragilem
prehe-
tentem
acce-
Isaiæ,
et con-
es non
n tan-
m te-
e sub
nate-
, nisi
ratio-
is &c,
erat,
nabi-
oteft
nuta-
sque
Epi-
pot-
est

nis ad restitutionē famæ obligans, ac iniustitiæ contra pactum secreti grave vel leve, pro ut res revelata cedit in grave vel leve detrimentum famæ aut revelationis proximi. Porrò sub sigillum cadunt peccata mortalia, etiam in genere tantum expressa; item venialia, saltem in specie aut etiam certo seu determinato genere expressa; insuper eorum circumstantiæ, quatenus re ipsa sunt, aut saltē existimantur necessariæ ad explicationē peccati; hæc intelligēda sunt, de peccatis etiam publicis, imò dispositio pœnitentis, ut si careat dolore, proposito emendationis &c. defectus naturales, qui dicuntur à pœnitente in ordine ad confessionem ac ex-
 plis

plicationem suorum peccatorum, & communicandum statum suae conscientiae, peccatum complicitis, sive iuste, sive iniuste revelet in confessione ad explicationem sui peccati &c. sub sigillum cadunt. Probabile item est non licere, etiam de licentia poenitentis, audita in confessione aliis revelare, ubi tamen nullum est periculum divulgationis, nec poenitenti obvenit aliquis pudor aut damnum, potest Confessarius uti confessionali scientia ad sui directionem: idque sive ipse poenitens advertat hunc usum notitiae confessionalis, sive non: hinc confessarius potest pro ipso orare, atque in casu, quo aliqui in confessarii mortem conspirassent,

sent,

obli-
a pa-
leve,
it in
atum
roxi-
dunt
n ge-
item
e aut
inato
r co-
enus
imã-
ionẽ
sunt,
imõ
si ca-
men-
ales,
e in
cex-
plis

fent, & de nocte dormientem
occiderent, aut venenum in
vino consecrando miscuis-
sent, & Confessarius ex unius
illorum confessione audivisset
absq; sigilli fractione sine li-
centia pœnitentis fugere, & aut
â consecratione potest abstinere.
Etsi probabile sit ob
cognitam ex Confessione Sac-
ramentali pœnitentis indis-
gnitatem posse quantum est
ex natura rei negari suffragi-
um ad aliquod officium vel be-
neficium, item negari ob no-
titiam sacramentalem exeu-
di licentia, amoveri ab officio
eum, quem ad nutum potest
amovere; probabilissimum
nihilominus est Christum
in institutione Confessionis
eas generaliter inhibuisse, sic
ut

ut enim humanarum rerum regimen ab hoc Sacramento longissimè distat, ita nullatenus ab eo pendere debet.

RESERATIO TRIGESIMA
QUARTA.

De

MAGNO MATRIMONII SACRAMENTO.

*Ex senario dierum numero abstractè sumpto ænigmaticè per artem mysticam demonstratur Matrimonium, ex senario autem concretè intellecto, id est, ex ipsa hexameri die sextâ idem demonstratur epidi-
eticè, quâ contractus est, & qua ad ejus essentiam substantialiter requirantur.*

Matrimonium à Matre dicitur, eò quòd mulier

I

nu-

Aug 1.
19. con.
tra Fau.
stum c.
26.

Scotus
d. 26.
num.
17.

Scot.
ibid.

nubat, ut mater fiat juxta Au-
gustinum, & quia præcipuus
conjunctionis maris & fœmi-
næ effectus, qui est proles, est
matri ante partum onerosus,
in partu dolorosus, post par-
tum laboriosus, ut matrimo-
nium sit revera quasi *matris o-*
mnium. Tria autem in Matrimo-
nio considerata sunt. Pri-
mò, ipse contractus matrimo-
nialis; qui à Scoto definitur:
Maris & fœminæ mutua trans-
latio corporum suorum pro usu
perpetuo ad procreandam pro-
lem, debite educandam. Secun-
dò, vinculum stabile ex con-
tractu resultans, quod Doctor
subtilis ibidem describit: Vin-
culum indissolubile inter marem
& fœminam ex mutua transla-
tione potestatis corporum suo-
rum

rum ex se invicem facta ad pro-
 creandam prolem, debite edu-
 candam: Seu ut alii: est con-
 junctio maritalis viri & foeminae
 & c. individuum vitæ societatem
 retinens. Quod quidem vin-
 culum est mera denominatio
 extrinseca moralis, à contra-
 ctu, quo legitimæ Personæ
 mutua corpora cum quodam
 dominio sibi mutuò obliga-
 runt, juxta illud Pauli: muli-
 er sui corporis potestatem non
 habet, sed vir; similiter autem
 & vir sui corporis potestatem
 non habet, sed mulier. Ter-
 tiò, Spectanda est copula sub-
 sequens: ad quam vi Matri-
 monii datur petendi potestas,
 & reddendi obligatio, quæ ta-
 men potest per pactum exclu-
 di, & multò magis ipsa actua-

1. ad
 Cor. 7.
 v. 4.

Iis copula potest separari à Ma-
 trimonio, ut ipsa istud nun-
 quam sequatur; ab hac verò
 dicitur Matrimonium con-
 summatum, uti ante copulam
 solùm ratum. Matrimonium,
quò est contractus, ut ad no-
 strum redeamus hexameron,
 ex *senario* dierum numero
 mysteriosè contemplamur,
 contemplare & tu; verunata-
 men bis ænigma legis, si dis-
 cöoperta cöopertè pertransis,
 quin aut pudorem subeas, aut
 Pythagoram ratiocinando
 Doctor Christiane vincas; *se-*
narius, inquit, *genitalis nume-*
rus fecundum subaudio, exem-
 platur *conjugium*: benè dixit,
 qui sine Christo malè vixit;
 benè dixit, quia homo, qui
 nunquam vixit, è *senario* in
 Mundum genitaliter surrexit,
 apage.

Ricci-
 ard. in
 Simb.
 comm.
 voce
 Sena-
 rius.

apagesis evagatio mentis, non
 fertit qui vigilat, ergo bene
 est, si non ad insipientiam tibi,
 qua legis, intelligas: Primus
 homo sine masculino & foemina,
 ut *Adam*: Secundus de mascu-
 lo sine foemina ut *Eva* de *Adā*:
 Tertius de masculino & foemina,
 ut *Abel* de *Adam* & *Eva* conju-
 galiter procreatus: in primo
 principium numeri, 1. bina-
 rius in secundo, 2. ternarius
 in tertio, 3. ergo stant simul
 1. 2. 3. qui sex continent, ne-
 cessum enim est, ut ternarius
 alterum generet ternarium e-
 umq; generando mirā fecundi-
 tate in *senarium* se exonerans
 hominē progenerat, creat, for-
 marq; *Abel* tertius homo, cum
 non sit de nullo uti *Adam* pri-
 mus homo, neque de uno solo

uti Eva, nequit reduci ad *dici*
de nullo vel *uno solo* sed ad *dici*
versus duo, ternarium in filio
complementia, ternarium vero in
 Abele completum, atque in
 seipsum ductum reductum ab
 Abele in sui referendo princi-
 pia (1. 2. 3. 3. 2. 1.) *senarium*
 et torqueri qui ex paribus vi &
 virtute ternarii circulares ha-
 bet radices, est manifestum,
 autumo proinde, quod, nisi
 fungo hebetior sis, videas, qui
 ternarius parallelè in se redi-
 ens hominem filium mediante
senario à Patre & Matre con-
 jugaliter natum indigitet &
 designet, quod altiori penicil-
 ló Divinus Noster Hexamero-
 graphus depingit dicens: *Fa-*
ciamus Nos Archetypus Divi-
 narum Personarum Ternari-
 us,

Gen. 1.
v. 26.

us, alterum ternarium, scilicet hominem ad imaginem & similitudinem nostram: & creavit Deus Trinus & Unus hominem ad imaginem suam, ad imaginem Dei Unius & Trini, verè alterum ternarium creavit illud; masculinum ternarium primum, & feminam ternarium alterum, creavit eos, unde senarius (in quo foecundum & perfectum relucet conjugium,) genitalis resultat numerus, sed hactenus de ænigmate senarii, quare ænigma desero, ad Moysen redeo: *Ad e verò*, inquit, *non inveniebatur similis. Immit- sit ergo Dominus Deus soporem in Adam: cumq; obdormisset, tulit unam de costis ejus, & replevit carnem pro ea. Et edificavit Dominus Deus costam, quam*

Gen. 1.
à versu
20. ad
25.

tulerat de Adam in mulierem:
Et adduxit eam ad Adam. Di-
xitq; Adam: hoc nunc os ex ossi-
bus meis, Et caro de carne mea,
hac vocabitur virago, quoniam
de viro sumpta est. Quamobrem
relinquet homo Patrem suum &
matrem, Et adhaerebit uxori
sue: Et erunt duo in carne una.
 Ecce manifestum fit, matrimonium ut officium & subsidi-
 dium naturæ, referendum ad
 Deum Auctorem, quæ immē-
 diatè est Auctor naturæ, ita, ut
 cōveniat hominibus ex natura
 rei, supposità solùm maris &
 fœminæ creatione independē-
 dente ab alia voluntate, aut
 ordinatione superaddita, quò
 ad contrahendi facultatem in
 natione officii naturæ ad ne-
 cessitatem propagandi speci-
 em

em humanam, sic de facto
Gen. secundò, mutuo inter se
 consensu matrimonium cele-
 brarunt inspirati ac supra na-
 turam elevati à Spritu S. non
 quò ad procreationis humanæ
 officium in substantia!, sed
 quò ad modum & executio-
 nem benè ordinatam, indissol-
 ubilitatem &c. *Juxta id: hoc*
nunc os ossibus meis, & caro
de carne mea: quam obrem relin-
quet homo Patrē suū & matrē
& adharebit uxori sue. Pro-
 pter divinam hanc Dei legi na-
 turæ superadditam volunta-
 tem, quam Protoplastes mirò
 plenus enthusiasmo eructat,
 Matrimonii contractus est
 mutuus, liber maris & fœminæ
 consensus, ex quo matrimo-
 niale vinculum sive matrimo-

Gen. 16.

v. 23.

24.

ibid.

Carp-
zovius.

nium pro statu permanenti,
 ultrò citroq; oritur; De con-
 sensu parentum frustra fatiga-
 tur Carpzovius hoc tempore,
 quo scripsit sua Consistorialia,
 scilicet anno 1655. quia licet
 antiquitus ad Matrimonii va-
 lorem fuerit requisitus, uti
 colligitur ex Cap. *aliter* 30.
 q. 5. hodie non requiri mani-
 festum est ex juribus recentio-
 ribus ut cap. *sufficiat* 27. q. 2.
sufficiat, secundum leges, solus
eorum consensus, de quorum
conjunctionibus agitur. Qui
consensus, si in nuptiis solus for-
te defuerit, cætera omnia etiam
cum ipso cõitu celebrata frustan-
tur. & Trident. sess. 24. cap. 1.
de Reform. Eos S. Synodus a-
nathemate damnat, qui falso
affirmant matrimonia à filiis
fami-

*familias, sine consensu parentum
 contracta, irrita esse, & paren-
 tes ea rata, vel irrita facere pos-
 se. Imò licet reverentia de-
 bita Parentibus & constitutio
 Philippi IV. anni 1623. jure
 successionis, donationis &c.
 privans Minores 25. annis,
 matrimoniū contrahentes sine
 consensu Parentum, suadeat
 ab illis consilium petendū, nō
 sequi tamen, si prudentius oc-
 curratur, nullū est peccatum.
 Consensus conditionatus cō-
 ditione ex natura rei notabili-
 ter intrinseca, ut consentio, si
 consentias, si sis fœmina, imò
 etiam ex juris dispositione (si
 in juris sensu sistatur) v. g. se
 non sis consanguinea, si impe-
 dimentum canonicum non
 sublit &c, non suspendit ma-*

trimonium; conditionatus autem
 conditione extrinseca de
 futuro contingenti, matri-
 monium suspendit ad condi-
 tionis eventum: secus condi-
 tionatus de praterito, presentis
 aut futuro necessario; con-
 ditio impossibilis & de re tur-
 pi quando dubitatur, an sint se-
 riô vel jocô adjectæ, pro *non*
adjectis habetur. Sponsus si-
 ve sponsa limitans consensum
 suum, nolendo contrahere
 nisi cum oppositione proprie-
 tatum ipsi inseparabilium nul-
 liter contrahit, omnis quippe
 intentio efficax contraria ma-
 trimonii bonis (quæ sunt
 perpetuitas, proles & fidelitas
 secundum radicalem obliga-
 tionem accepta) ex conse-
 quenti contractum substantia-
 liter

liter evertit. Contractus
 conditione positâ sine no-
 vo consensu validus est, et-
 iam si, metu justô incussô ce-
 lebratus esset, *justô*, dico, nam
 metus injustè incussus, haud
 secus ac cöactio vel physica
 necessitas jure divinô valo-
 rem pessundat, & nequaquam
 convalescit per sequentem co-
 pulam, nisi fiat affectu conju-
 gali & liberè alterò in jugi
 consensu perseverante. Quan-
 do consensus internus defuit,
 sive ob illius internam fictio-
 nem, sive ob retractationem,
 sive ob cöactionem, certum
 est adhiberi debere novum
 & liberum consensum, sine
 quo essentia Matrimonii non
 consistit, ac proinde, si utrin-
 que defuerit, debet utrimque
 suppleri; quando defectus fuit

ex parte unius tantum, sufficit, quod ex parte hujus compleatur, cum non requiratur simultas physica utriusque consensus, neque fit ab altero pro tempore tantum praesenti, sed & pro futuro cum perseverantia in finem, donec revocetur. Porro de consensu libertate lege summarium & referat: seq.

RESERATIO TRIGESIMA QUINTA.

Tantum ad contractum matrimonialem Deus & Ecclesia requirit deliberationem, ac consensus discussionem, ut non immediatè mas & foemina ad matrimonium transeant, sed per sponsalia, ut ordinarium contractus matrimonialis praeambulum, id primò sibi promittant; quare hic agitur de

de natura sponsalium & huius occasione de matrimonio hermaphroditorum, item de obligatione & dissolutione sponsaliorum.

NE quis temerè & secundū impetum concupiscentiæ Matrimonio se jungat, usitatum ac ordinarium huic contractui adeoque Sacramento Matrimonii præmitti solet præambulum, nimirum sponsalia, quæ sunt sponsio futuri matrimonii, seu promissio maris & fœminæ, quæ sit mutua, ne sponsalia claudicent; nō ficta, ne de obligationē pariāt; externa, à promissario acceptata; uni⁹ cū una determinata, sive per se, sive per alium, sive directè, sive indirectè, sive expressè, sive tacitè, sive per
lite-

literas, sive per nutus, deli-
 berata cum libertate indiffe-
 rentiæ in materia proportio-
 nata sufficiens ad mortaliter
 peccandum, facta post septen-
 nium physicè probabiliter
 complendum. *Dixi maris &*
faemina, nam ad matrimoni es-
 sentiam, consequenter ad
 sponsalium valorem sexûs di-
 versitas adeo necessaria est, ut
 ipse finis, aliter obtineri ne-
 quea; hermaphroditus sita-
 que, in quo prævalet sexus
 fœmineus, uxorem ducere
 nequit, nisi fortè in eo præva-
 leat sexus virilis, quod mascu-
 lus reputetur, si verò neuter
 sexus prævaleat, utroque post
 probationes & Medicorum
 aut Matronarum peritarum
 testimonia æqualiter apparen-
 te

re hermaphroditus decernere
 debet, quò sexu uti velit, &
 juramento se obstringere, se
 alterò sexu non usurum, &
 tunc poterit juxta sexum à se
 electum, matrimonium con-
 trahere; nequaquam suscipere
 Ordines Sacros validè pot-
 est, cum sit vere fœmina; dato
 per possibile vel impossibile,
 quod hermaphroditus, in quo
 prævalebat sexus virilis, &
 contraxerit ideò matrimoni-
 um cum fœmina, postea inci-
 peret in eo prævaleare sexus fœ-
 mineus, in quo statu non po-
 tuisset denuò matrimonium
 cum fœmina contrahere, con-
 sequenter dicendum, quod
 contractus matrimonii dissol-
 veretur, quia sicut non potu-
 isset incipere, ita nec posset

CON-

consistere verum matrimonium inter duas fœminas, qui casus facilius posset contingere, si hermaphroditus, in quo prævalebat sexus fœmineus, contraxisset matrimonium cum viro, & postea inciperet in ipso prævaleare sexus virilis, (sicut in aliquibus fœminis teste Portel *in suis casibus Regul.* à paucis annis in Hispania contigit) tunc procul dubio dissolveretur prius matrimonium, eò quod non possit consistere inter duos viros, & consequenter, si post dissolutum hac occasione matrimonium, hermaphrodita, vel fœmina illa, quæ transierat in virum, rediret ad sexum fœmineum, non convalescet prius matrimonium, nisi de-
nuò

Portel
verbo
Hermaphro-
dita.

nuò celebraretur, nisi fortè
 maritus cum alia jam legi-
 timè contraxisset. Genera-
 tim omne impedimentum
 perpetuò dirimens ipsum Ma-
 trimonium, error sive dolus
 afficiens substantiam contra-
 ctûs irritat sponsalia, sicut &
 ipsum matrimonium, cæte-
 rosque contractus; sin' autem
 circa qualitatem versetur, hic
 & nunc penes deceptum ma-
 net sponsalia rescindēdi facul-
 tas. Præterea, præterquam
 quod certum sit, sponsalia pa-
 rere matrimonii contrahendi
 obligationem, nisi rationabi-
 le supervenerit impedimen-
 tum, quia sunt mutua pro-
 missio acceptata, docemus
 obligationem illam, supple,
inpuberibus, nam impuberum,
 re-

renunciacione post adeptam
 pubertatem factâ, dissolvi pos-
 sunt pro libitu, alterâ parte
 etiam invitâ, modo illico fiat,
 quod intra triduum fit, *obliga-
 tionem illam*, inquam, esse sub
 mortali, & si in contractu, ad
 cuius finem tenentur sub mor-
 tali se aptos conservare, præ-
 fixerint certum tempus, non
 possunt ultra illud differre, ni-
 si ex mutuo consensu & justâ
 causâ, quæ intercedat, si nul-
 lum tempus præfiniverint,
 censebuntur teneri, maximè
 si pars debitum exigat, post a-
 liquod tempus juxta morem
 Regionis. Sponsalia, an for-
 nicationi specie distinctam in-
 justitiæ malitiam adjiciant; e-
 lige. Qui defloravit virginem
 sub spe matrimonii factè pro-
 missi

nisi non obligatur ad ineun-
 dum matrimoniū. Si in spon-
 salibus arrhæ tradantur, ut
 possunt ex jure Civili ac Pon-
 tificiō amittuntur à dante in-
 justè resiliēte, cujuscunque
 rei sint, mobilis, ut pecuniæ,
 vel immobilis, ut fundi; si au-
 tem resiliat recipiens, restituit
 illam, & insuper æquivalens
 aut etiam si ita conventum sit
 in triplum aut quadruplum
 computatâ ipsâ arrhâ, & non
 ultra: nisi minorennis sit, qui
 tantum debet restituere ipsam
 arrham, ex l. *mulier* 5. c. de
 sponsal. quâ cavetur, uti & le-
 ge Titia ff. de verb. oblig. &
 jure Canonico, ne pœnæ
 conventionales apponantur
 sponsalibus, nisi sint correctæ
 & revocatæ per Novellas Leo-
 nis

l. arrhis
 & ex fi-
 nali C.
 de spō-
 sal.

cap. si
 quis u-
 xorem
 cum se-
 quenti
 27. q. 2.
 cap. No-
 strates
 & cap.
 fœmi-
 næ 20.
 q. 5.

cap.
 Gem-
 ma.

Novell
 18.

nis

nis Augusti, quæ tamen an
obligent dubium est, negat
Interpres in præmio, & alii,
ne quidem tempore ipsius Le-
onis fuisse receptas. Injustè
refiliens potest etiam ad spon-
salia compelli negatione Sa-
cramentorum, cum nolit à
mortali abstinere, imò per
carcerem, excommunicatio-
nem, aliasque censuras, simo-
nitus complere nolit. Pu-
blica honestas, quæ est propin-
quitas quædam ex sponsalibus
validis & certis jure Ecclesia-
stico orta v. g. inter sponsum
& sponsæ sororem, est impe-
dimentum dirimens matrimo-
nium cum sponsi vel sponsæ
consanguineis in primo gra-
du. Sponsalia etiam jurata,
cum ex mutuo consensu con-
tra-

trahentium nascantur, sic *primò* per eundem (excipe impuberum sive jurata sunt, sive non) dissolvuntur. *Secundò*, si inter compartes aliquod impedimentum oriatur v. g. si sponsus carnaliter cognoverit sororem sponsæ aut illius consanguineam in secundo gradu, imò ad ea dissolvenda sufficere publicam de substante impedimento canonico acclamationem, si aliter sopiri nequit, haud improbabiler tenetur. *Tertiò*, dissolvuntur sponsalia, per professionem in Religione approbata, eò ipsò, quò aliquis ingreditur in Religionem, sponsalia ex parte manētis in sæculo claudicant, manere obligatione in Novitio. *Quartò* solvuntur

vun-

vuntur sponsalia per susceptio-
 nē Ordinis S., quod immeritō
 quidam asserunt de voto susci-
 piendi Ordines SS. & voto
 simplicis castitatis post spon-
 salia, cū ne quidem post il-
 la licitē suscipiatur Sacer Or-
 do, potest tamen taliter vo-
 vens prius licitē cōtrahere ma-
 trimonium, & ante consum-
 mationē votum adimplere de
 ingressu in Religionem. *Quin-*
idō, solvuntur, vel potius sus-
 spenduntur sponsalia per Ma-
 trimonium subsequens cum
 alia Persona validē contractū
 pro eo solū tempore, quo il-
 la vivit cum illo, qui ex ini-
 quitate sua commodum re-
 portare non debet: an subse-
 cutā copulā cum posteriori, re-
 laxentur sponsalia cum virgi-
 pro-

ne celebrata, si deflorata, sub
 promissione conjugii fuerit i-
 gnara priorū sponsalium, du-
 bium est, verisimilius est, nisi
 sit æquitas causæ & charitas
 prioris sponsæ suffragetur,
 non dissolvi. *Sextò*, Si spon-
 sa fornicetur, post sponsalia
 etiam jurata, potest sponsus re-
 silire, id amplia, si vel solūm
 permittat se turpiter tangi;
 non autem econtrâ, si fortè
 rarò idem permittat sponsus,
 non ideò mox potest resilire
 sponsa. Sponsi fornicatio ra-
 rò commissa, (quia si frequens
 fuerit, scortator reputatur,
 cui nubere periculosum est &
 ignominiosum) ante sponsa-
 lia, sed ipsi sponsæ post nota-
 tantūm, non dirimit sponsa-
 lia, quia cum sponsus propriæ

K

spon-

sponsæ fidem non fregerit, ne-
 que probrosum sit tali nubere,
 se illi viliozem non reddit: se-
 cus fornicatio una sponsæ,
 quia sicut prudenter magni fit
 virginem ducere; ita & igno-
 miniosum valdè reputatur
 cum corrupta contrahere, ac a-
 liundè per fictionem juris
 sponsus fit bigamus ac inhabi-
 lis ad SS. Ordines, quod est no-
 tabile damnum. *Septimo*,
 quando supervenit quodcun-
 que grave vitium contractui
 sponsalizio, etiam jurato, sive
 mutatio tam notabilis, ut ea
 cognitâ pars nolisset contra-
 here, ut si sponsa fiat leprosa,
 epileptica, paralytica, nasum
 vel oculum &c. perdiderit.
 Quod si ex dissolutione subsit
 periculum scandali, ut si v. g.
 spon-

sponsalia sunt publica, & causa dissolutionis occulta, sponsa est monenda, ut in dissolutionem consentiat: si ipsa renuit, monendi sunt parentes, vel alii pii viri, ut ad hoc ipsam perducant; si denique non audeat, occultum impedimentum cum ipsius infamia coram Judice probari potest: si tamen coram illo sufficienter probari nequeat, & resiliēti de eo constet, spontē resilire potest, & uti jure suo, in dubio, melior est conditio alterius jus sponsalium certum possidentis.

RESERATIO TRIGESIMA SEXTA.

In senario dierum numero, non solum conjugii, quā contra-

Etus est, simulacrum, ut supra ostensum, reperimus, sed & mira mysteria, fideiq; Sacramenta, ac deniq; quod matrimonium, quâ contractus ad dignitatem Sacramenti, & que huc concurrunt, non obscurâ contemplatione reserata legimus.

ITaque in *senario*, quia Deus *sextâ die perfecit omnia*, stat perfectio totius fabricæ Mundi, cui nec deest aliquid nec superest; neque deficit, neque excedit quidquam; sed æqualis semper, paribus disparibusque, sicut ab initio persistit, nititur atque consistit; partes quoque ejus similes, id est, microcosmum gignendo, genitum perfectè genitori, imò, quod honorabilissimum est,

Crea-

Creatori, etsi aliter, similem
 reddit; attamen, eheu! ipso
 eodem *sexto die*, id est, primo
 suæ creationis per culpam su-
 am tantum honorem, perfe-
 ctionisque dignitatem amisit;
 quare, quia proprium Opifi-
 cis opus, quod fecerit, si defi-
 ciat, reformare est, eadem die,
 qua homo cecidit, Deus refor-
 mavit teste Beda & Theophi-
 lacto relatis à P. Brugenfi: *sex-*
tâ die homo conditus est, qui &
sexta hora de ligno comedit: quâ
igitur Dominus hominem con-
didit, eadem & lapsum curavit.
 Eadem exinde ætate, & *sexta*
die hebdomadæ & sexta hora
 diei (scilicet vigesimo quinto
 Martii, ut Nicephorus Calix-
 tus, Cedrenus & alii referunt)
 Divinum conjugium, ma-

in cap.
 27.
 Matths

1. 12. c.
 32.
 Cedre-
 nus in
 Camp,
 hyft.

K 3 gnum-

ut supra
 sed &
 Sacra-
 od ma-
 tractus
 enti, &
 non ob-
 e rese-
 ia Deus
 ia, stat
 e Mun-
 uid nec
 neque
 aqua-
 aribus
 rfsistit
 partes
 est, mi-
 geni-
 imo
 m est
 Crea-

Gen. 1.
& in
iortio
2.

gnumque Sacramentum cum
humana natura in visceribus
immaculatis Beatissimæ Ma-
tris & Virginis Mariæ, quæ *se-
narii* reparationis extitit exor-
dium, celebravit JESUS CHRI-
STUS Salvator ac Redemptor
noster, *sexto* tandem die & *sex-
to* horâ munus suum salvandi
nos, (& ita factum est vespere &
mane dies sextus,) per Crucem
adimplevit. Jam audio, di-
cis, *senarius* numerus est pror-
sus entheus & divinus, rectè
judicasti, quin & congruum
fuit, ut dierum *senarius* con-
jugii humani Ephemeris Di-
vini quoque conjugii cum
Natura humana; Christi cum
Ecclesia signum *sexto* eodem
die prognosticum, imò epidem-
ticum esset, quâ veritate ma-
tri-

trimonium à sui institutione
 significavit concentricam
 conjunctionem Christi cum
 Ecclesia, quò se Gentium Do-
 ctor, quasi alter entheatus A-
 dam in persona Domini con-
 jugatos affatur: *sicut Ecclesia* ad Eph.
subjecta est Christo, ita & mulie- v. 24.
res viris suis in omnibus: Viri di-
ligite uxores vestras sicut &
Christus Ecclesiam, & seipsum v. 25.
tradidit pro ea, ut illam sanctifi-
caret & c. & infra: nemo enim
unquam carnem suam odio ba-
buit, sed nutrit & fovet eam, v. 30.
sicut Christus Ecclesiam: quia
membra sumus corporis ejus, de v. 31.
carne ejus (adverte mysteri-
um) & de ossibus ejus: propter
hoc relinquet homo patrem &
matrem suam, & adhaerebit u- v. 32.
xori suae, & erunt duo in carne

una. SACRAMENTUM HOC
 MAGNUM EST, EGO AU-
 TEM DICO IN CHRISTO
 ET ECCLESIA. quid clarius,
 ut videas ex hoc loco & ex
 Matthæi 19. v. 4. 5. 6. 7. *Sex-*
tâ die, sextâ ætate Christum
 Dominum elevasse contractû
 matrimonialem ad dignita-
 tem Sacramenti, & expressis
 verbis Trident. *Matrimonium*
meritò inter nove legis Sacra-
menta annumerandum SS. Pa-
Patres, Concilia & Universalis
Ecclesie traditio semper docue-
runt, subaudi, inter Fideles,
 qui non possunt probabiliter
 legitimum matrimonium ini-
 re in ratione contractûs, quin
 simul legitimum ineant in ra-
 tione Sacramenti; An quando
 baptizantur infideles fiat sta-
 tim

Trid.
 f. ff. 24.
 de re-
 form.

tim Sacramentum sub iudice
 lis est, constat materiâ & for-
 mâ: materia remota sunt cor-
 pora contrahentium sexu di-
 varicata; proxima, actus mu-
 tuæ translationis & acceptati-
 onis; forma verò, sunt illa a-
 lia, per quæ contractus con-
 formiter ad legem, & regulam
 exteriùs expressa legitimatur.
 Legitimi hujus Sacramenti mi-
 nistri sunt ipsi contrahentes,
 sive per se; sive per procura-
 torem; Epistolæ matrimonii
 contractus probabiliter ir-
 ritus est, cum absque volun-
 tate actuali, aut saltem virtua-
 li administrari nequit, neque
 recipi cum sola merè habitua-
 li. Ubi vigent Tridentini con-
 stitutiones, requiritur ad va-
 lorem Sacramenti Matrimo-

K S

nii

Hoc
 O Au-
 RISTO
 clarius,
 & ex
 Sex-
 ristum
 tractu
 gnita-
 prestis
 onium
 Sacra-
 SS. Pa-
 versalis
 docue-
 deles,
 biliter
 mini-
 quin
 in ra-
 ando
 at sta-
 tim

in præsentia Parochi & testes ad minimum duo, prædicti ratione & testificari potentes. Matrimonium occultâ nullitate irritum, clandestinè renovatum tenet. Nisi ponant contrahentes obicem, confert conjugibus sanctitatem, quâ sobrie usum Matrimonii honestent, à quo intra bimestre à matrimonio rato excusantur & à potiori, si ambo voverunt castitatem, vel alter de licentia conjugis, professus est solemniter Religionem, ratum quippe matrimonium Fidelium nondum consummatum dirimitur, quo ad vinculum per solemnem professionem ab altero conjugè in Religione factam. Contractum inter infideles, etiam post consum-
 matione

mationē & unitatē carnis dissolvi potest eō casu, si alter conjugum baptizetur, alterō nolente converti, vel pacificē cohabitare absque injuria aut blasphemia Creatoris. Innocens conjux potest partem adulteram, à toro dimittere, manente vinculo, nam qui dimissam duxerit, adulterat, ut tamen fiat separatio, quo ad habitationem, ordinariè opus est auctoritate Judicis. Adulterium occultum & incestuosum intra secundum gradum cum consanguinea alterius partis potestatem in corpus conjugis, eā non petente debitum, interdicit & illicitat.

RESERATIO TRIGESIMA
SEPTIMA.

K 6

Re-

Referuntur tam *impedientia*,
quam *dirimētia* in lege veteri
& Evangelica *impedimenta*,
in quibus pro diverso eorum
ortu & occasu fit vespere &
mane dies sextus.

PRæceptum Matrimonii
collectivè totum obligat
Genus humanum, nequaquã
singulos homines distributivè
sumptos, in specie multi per
legitima impedimenta inha-
bilitantur, ne licitè matrimo-
nium valeant celebrare, &
sunt *merè prohibentia*, vel ut
ajunt, *impedientia*; aut etiam
ne validè quidem, & dicuntur
dirimentia, quæ statuendi po-
testas, quod spectet ad forum
fori, nō *poli* qui asserit, ita ut
cujus sit Regio, ejusdem sit et-
iam Religio, sed de religione
dispo-

Trid.
sess. 24.
can. 4.
& 12.

dispositio, anathema est ei in
Ecclesia. Impedimenta *merè*
prohibentia olim erant 12, his
versibus expressa:

Ecclesie veritum, nec non tempus
feriatum

Atque Catechismus, sponsalia,
jungitò votum,

Incestus, raptus sponsatae, mors
muliebris,

Susceptus propriae sobolis, mors
presbyteralis,

Vel si poeniteat solemniter, aut mo-
nialem

Accipias: prohibent hæc conjugi-
um sociandum.

Veruntamen omnia (præter
Ecclesie interdictum, votum
simplex castitatis, non nubendi
Ordinis S. & sponsalia &c.)
videntur consuetudine, seu
usu abrogata, sic ut pro illis
nulla hodie peti soleat dispen-
satio, Posterioris generis, seu
di-

dirimentia, quorum efficacia locum habet etiam in ignorantibus cum aliquo dirimente contrahentibus, jure antiquo similiter sunt 12. his versibus comprehensa.

Error, conditio, votum, cognatio,
crimen,

Cultus disparitas, vis, Ordo, ligamen,
honestas,

Si sis affinis, si forte coire nequibus.

Hæc socianda vetant conjugia facta retractant.

at his jure novò Trid. sess. 24. de Matrim. c. 1. duo sunt adjuncta; videlicet: *absentia Parochi & duorum testium.* Item *mulieris raptus* his 2. versibus signata:

Si parochi & duplicis defit presentia testis,

Raptaq; sit mulier, nec parti reddita tutæ.

Error,

Error, personæ, vel substantialis, esto sit vincibilis: jure naturæ & positivô matrimonium dirimit, quod verum est, etsi quis ita sit dispositus habitualiter, ut si sciret esse aliam personam, equidem contraheret, qui dicitur error concomitans & à Juristis error non dans causam contractui; secus est de errore qualitatis personæ, & accidentalis vocatur, qualis est v. g. si quæ putabatur dives, nobilis, pulchra &c. fit pauper, plebeia, turpis &c. hic per se matrimonium non cassat, etenim jure naturæ vel saltem positivô conditio servilis, puta quando liber contrahit cum serva ignoranter, & econversò, dissipat valorem matrimonii. *Votum ca-*
stita-

stitatis solemne emissum in
 Professione Religionis appro-
 batae, etiam votum simplex
 castitatis, quò aliquis in So-
 cietate JESU fit Religiosus,
 dirimunt jure ecclesiastico
 Matrimonium contrahen-
 dum, aut postea contractum.
 Maritus potest uxoris votum
 constante Matrimonio factum,
 de non reddendo debitum, aut
 à venereis delectationibus ab-
 stinendo, dum illud reddet,
 non solum quò ad effectum
 suspendere, sed ita absolutè ir-
 ritare, ut solutio Matrimonio
 non reviviscat, sed ejus obli-
 gatio totaliter cesset, quasi
 nunquam fuisset.

*Cognatio, quæ sonat simul na-
 tionē, (uti cognati cōsequenter
 simul nati & consanguinitas,
 san-*

sanguinis unitas, & consanguinei sanguine uni) triplex est: carnalis, quæ oritur ex generatione carnali ab uno stipite, ut illam ab Adamo & Eva excludas: secunda est Spiritualis, quæ nascitur ex conjunctione Sacramentali per Baptismum & Confirmationem: tertia est legalis ex conjunctione adoptionis. Cognatio carnalis, pro ut dividitur in consanguinitatem & affinitatem olim *Levitici* 18. jure divinò ad contrahendum matrimonium inhabilitabat personas, quæ in his versibus clarent: Levit.
18. v. 7.
& seq.

Nata, soror, neptis, matertera, fratris & uxor,

Et Patris conjux, mater, privigna, noverca,

Uxorisq; soror, privigni nata, nurusq;

Atq;

Atq; soror Patris conjungi lege ve-
tantur.

Trid.

Quæ in lege nova non habent
locum, nisi in quantum ali-
qua sunt juris naturæ, vel, quæ
etsi essent juris Divini positivi,
tamen sunt ab Ecclesia resum-
pta ob morales congruentias.
Et Trid. *sess. 24. can. 3.* agens
de gradibus in Levitico ex-
pressis dicit anathema asseren-
ti *non posse Ecclesiam in nonnul-
lis*, utpote nunc juris eccle-
siastici, *dispensare*. Consan-
guinitas, ut est attinentia &
proximitas personarum ex eo
proveniens, *quod una descen-
dit ab altera*, quo tangitur con-
sanguinitas in linea recta
ascendentium; *vel amba ab u-
na tertia*, quo tangitur con-
sanguinitas collateralium, re-
ctè,

ctè, ut vides, per lineas & gra-
 dus distinguitur. *Linea* est
 collectio personarum ab eo-
 dem stipite mediatè vel imme-
 diatè descendentium gradus
 continens & numeros gradu-
 um, & dividitur in *rectam* &
transversam: *Linea recta* est,
 qua una persona directè trahit
 sanguinem ab alia mediatè, vel
 immediatè; immediatè ut fili⁹
 à Patre; mediatè ut nepos à
 Patre, & juxta habitudinem
 principiati ad principia est a-
 scendentium, pergendo au-
 tem à principio ad principiatū
 est descendentium. *Linea* verò
collateralis, sive transversalis
 est, in qua una persona non
 sic sanguinem trahit ab alia,
 sed una stat alteri ad latus, ut
 2, fratres vel sorores & ab eis
 de-

descendentes, & talis iterū est
duplex, scilicet *aqualis* ubi
duæ personæ laterales in sua li-
nea æqualiter distant in gradu
à communi stipite, ut 2. fratres
& eorum filii: & *inaqualis*; u-
bi personæ collaterales inæ-
qualiter distant, inspice sce-
ma subiectum.

Pater

237.
Pater

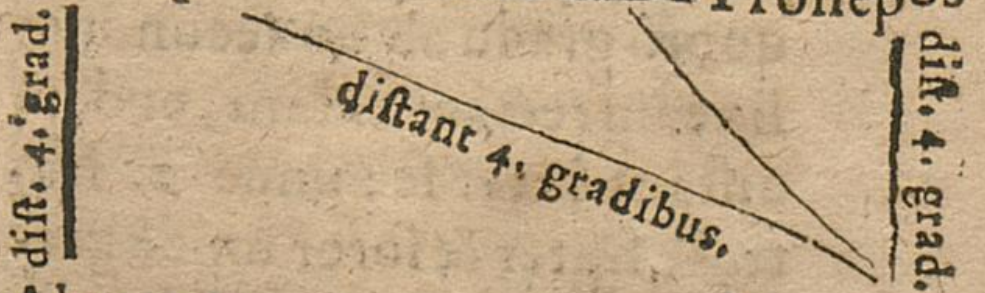

Filius ————— Filius
distant 1. grad.

Nepos ————— Nepos
dist. 2. grad.   dist. 3. grad.

Pronepos ————— Pronepos
dist. 3. grad.   dist. 4. grad.

Abnepos ————— Abnepos,
distant 4. gradibus.

Per-

ū est
ubi
ta li-
radu
atres
; u-
inæ-
sce-

ater

Personæ consanguineæ
 in linea recta, tot gradibus
 inter se distant, quot genera-
 tiones à stipite ad ipsas factæ
 sunt, unâ demptâ, videlicet
 stipitis; quia cum tali genera-
 tioni supponatur, per se gra-
 dum non constituit, sed per
 ordinem gradus ad ipsum con-
 stituitur; unde filius à matre,
 Patre unico gradu, eoque pri-
 mo distat, nepos ab avo 2. &c.

Personæ consanguineæ
 in linea transversa, si à com-
 muni stipite æqualiter distent,
 quotò gradu ab eo secundum
 lineam rectam distant, eodem
 distant inter se: unde 2. fra-
 tres, frater & soror unicò gra-
 du eoque primò inter se di-
 stant, uti à stipite: si verò inæ-
 qualiter à communi stipite di-
 stent,

stant, quotò gradu remotior distat à stipite, eodem distant inter se; unde filius Patris & nepos ejusdem filii sive patruus & nepos, duobus gradibus inter se distant; quia nepos à patre communi stipite, duobus distat, & addenditur gradus remotior, qui ad se trahit propinquiorem.

In linea recta, quilibet gradus dirimit matrimonium jure naturæ, ita, ut si hodie Adam viveret uxorem de sua posteritate ducere non posset. Consanguinitas in linea transversa & affinitas, (quæ est proximitas personarum proveniens ex carnali conjunctione inter cognoscentem & consanguineps personæ carnaliter cognitæ, non verò inter

ter

ter consanguineos viri & consanguineos mulieris, cum 2. fratres, pater & filius possunt ducere duas sorores aut matrem & filiam) dirimit matrimonium usque ad 4. gradum inclusivè tam in linea transversa quam recta; affinitas verò ex capula illicita, usque ad secundum inclusivè duxat. Primus consanguinitatis gradus in linea transversa probabilissimè jure naturæ dirimit matrimonium, secus est primus gradus affinitatis, aut secundus consanguinitatis, sed solo jure ecclesiasticò.

Cognatio spiritualis solo jure ecclesiasticò impedit matrimonium, & dirimit contractum inter baptizantem & suscipientem, vel suspicientes
ex

ex una parte, & baptizatum, ejusque Patrem & matrem ex altera parte. *Cognatio legalis*, quæ est propinquitas quædam, orta ex adoptione, dirimit matrimonium contractum inter adoptantem & adoptatum, ejusque descendentes, qui tempore adoptionis sunt sub potestate adoptati, usque ad 4. gradum; item inter uxorem adoptantis & adoptati: Tertio in linea transversa inter adoptatum & filios legitimos adoptantis, quamdiu utriusque sunt sub potestate adoptantis. His intellectualiter ponderatis, quidam de quodam dixit Comite habente 12. milites: 4. erant sui filii, 4. sui sororii, reliqui 4. sui generi, & omnes de una matre legitime nati.

et. Item est mulier quædam juvenis, ultimæ æfermè senectutis virum habens, stans illa coram sex juvenibus dicit: *duo sunt fratres Patris mei, duo sunt fratres matris meæ, duo verò filii mei, & omnes de illo senecæ unico patre legitimè juxta canonum decreta, & Ecclesie statuta matrimonialiter geniti.* Item, *salve nepos frater dicebat filio suo mater, verum dicebant, qui possunt solvere solvant.*

Publica Honestas orta ex matrimonio rato, siue valido, si aliter fuerit invalidum, quam ex defectu consensûs, dirimit juxta communem sententiam, matrimonium usq; ad 4. gradum. *Disparitas cultûs*, quando fidelis contrahit cû infidelis, & *impedimentum criminis*, quod

quod triplex est. *Primò* machinatio mortis mariti, vel e contra mortis uxoris, ab utroque contrahentiū post illius mortem, sub intentione simul contrahendi, morte illius inde secutā. *Secundò* adulterium sub promissione & fide data de matrimonio simul contrahendo, post alterius conjugis mortem. *Tertio*, Machinatio mortis conjugis ab altera conjugē tantum sine conspiratione mutua, sed cum adulterio cū desponsanda post conjugis mortem, hæc inquam impedimenta matrimonium validum per *ligamen* sive infidelium, sive fidelium supervivente conjugē semper inducit monogamiam, & dirimit polygamiam, quare hæc in lege

L 2 nova

edam
lectu-
s illa
dicit:
i, duo
uo ve-
lo sene
cano-
Patuta
Item,
at filio
nt, qui
ex ma-
ido, si
quam
dirimit
ntiam,
4. gra-
quan-
infides
imnis,
quod

nova damnosa est, in lege an-
 tiqua, an ex dispensatione fu-
 erit licita, dubitamus, probabi-
 lius illicita fuit. Si *impotentia*
 antecedens matrimonium, sit
 perpetua, sive absolute sive
 respectivè ad alteram compar-
 tem undecunquè proveniat,
 matrimonium dirimit, tem-
 poralis minimè: quare matri-
 monia contracta à quibusdam
 spadonib⁹ seu Eynuchis perfe-
 ctis, ac utroque testiculò ca-
 rentibus simpliciter sunt inva-
 lida, senectus, sterilitas, aut
 partum vivum emittendi inca-
 pacitas, valorem contractus
 conjugalis non distrahunt. *Æ-*
tas jure positivo requisita ad
 matrimonium validè contra-
 hendum est pubertatis, id est
 12. annus in puella, & 14. in ado-
 ado-

adolescente. Porro nec ipse
Deus dispensare potest in im-
pedimentis ex intrinseca con-
tractus natura dirimentibus
v. g. in defectu veri consensus,
impotentia, quæ autem diri-
munt jure divinó aut naturali
largè v. g. gradu primo con-
sanguinitatis solus Deus di-
spensat, Pontifex, quæ jure
Ecclesiastico introducta sunt,
relaxat, ac in hisce *fit vesperè*
de matrimonio & *manè dies*
sextus.

RESERATIO ULTIMA.

*Extrema unctio denotatur per
diem septimum, quò DEUS
complevit mysticè numerum
septenarium Sacramentorum,
ac deinde cessavit ab opere &
quievit quiete sempiternâ.*

L. 3

Pro-

PROgrediamur tandem, ad
 ad egregium imaginis & si-
 militudinis Dei ectypum, à la-
 bore ad requiem gratiæ & pul-
 chritudinem, deflexum; nam
 si placidum mare ex aspero,
 cœlumq; ex nubilo ferenum,
 hilari aspectu sentitur, labo-
 ris & operis deposita moles,
 candidâ relatione, celebranda
 est: dicit itaque noster hexa-

Gen. 2.
 v. 1. & 2. *merographus: Igitur perfecti
 sunt Cœli & Terra & omnis or-
 natus eorum, complevitq; Deus
 die septimò opus suum, quod fe-
 cerat; mysticè, septimò die Sa-
 cramentorum numerum ter-
 minans in Sacra & Extrema
 Unctione complevit, quam ces-
 satio operis ejusq; completio
 significat & congruè quidem,
 cum per Sacramentum Extre-*

me

*ma unctio*nis hebdomada vitæ
 & sanctificationis nostræ per-
 fecta sit, & ex omni parte bea-
 ta, plena requie, plena pace,
 gratiâ, & veritate, indeque
 septenarius numerus ipsum
 Creatorem, & omnem ejus
 Creaturam in felicitate consti-
 tutam demonstrat, sicque se-
 ptimò die vocatus est Moyfes
 ad Montem, ubi gloria Do-
 mini habitabat, sic septimò
 die, id est novissimò operum
 Dei mysticè intellectorum, sc.
 Extremæ unctioⁿis Sacramen-
 tò in termino vitæ existentes,
 ad æternitatem abituri per
 sanctificationem & corrobo-
 rationem animæ contra dia-
 boli conflictum ad montem
*qui preparatus est Domus Domi-
 ni in vertice montium* ex hac la-

Exod.

24. v.

16.

Isaiæ
cap. 2.
v. 2.

L 4

chri-

chrymarum valle vocantur;
 vides ergo, omnem ab omni
 malo liberationem, & præser-
 vationem septinarius osten-
 dit; ut in oratione Dominica,
 in qua 7. petitiones sunt, se-
 ptima, quo liberemur à malo,
 tanquam, ut consummatà per-
 fectione, requiescere possi-
 mus, orare docemur. Itaque
 Divina Sapiencia Domum,
 quam sibi, ut in eo peractò
 summò & septimò opere re-
 quiescere posset, adificavit;
 ab omni malo præservatam,
 & septem infinitæ gratiæ suæ
 Sacramentis velut fortissimis
 columnis præservatam, præ-
 paravit, inter quæ septimum
 in mystica notione Extrema
 sit Unctio, quæ sola miseris
 hujus sæculi coronidem & vi-

tæ futuræ coronam imponit,
 necesse est: hujus autem Sa-
 cramenti materia remota est
 oleum olivarum ab Episcopo
 benedictum; proxima est un-
 ctio in quinque sensibus; *ocu-
 lis*, propter visum; in *auribus*
 propter auditum; *naribus* pro-
 pter odoratum; *ore* propter
 gustum, vel locutionem; *ma-
 nibus* propter tactum; *renibus*
 propter delectationē, (quæ in
 fœminis semper omittenda
 est, imò & in viris propter pe-
 riculum &c.) tandem in *pedi-
 bus* propter gressum, imò lici-
 tè & validè posse conferri hoc
 Sacramentum in extrema ne-
 cessitate per unicam unctio-
 nem sub una forma singulas
 actiones exprimente, adeò
 tutum est, & in praxi rece-
 ptum

ptum

ptum, ut peccati arguendus sit, qui, cum aliter non posset, huiusmodi Unctionem omitteret in fideli realiter infirmo & rationis aliquando compositae, neque aliunde Extremae unctionis incapace; unde à potiori valebit, si dum accelerandum est, omnes sensus, sed biformes, in una tantum parte, inungat. Forma unctionibus singulis respondens, est ista solemnis precatio, quam Sacerdos, (qui huius solus est minister de necessitate Sacramenti, Parochus vel eius subdelegatus de necessitate precepti) adhibet, cum ait: *per istam sanctam Unctionem, & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Deus, quidquid deliquisti per visam &c. Repe-*
 ten-

tenda ad singulas unctiones
 cum proportione singulos ex-
 primendo sensus, seu membra
 inungenda, vel si forte quis
 aliquo careat, partem proxi-
 mam. Sacramentum *Extremae*
Unctionis reiterari potest in eo-
 dem homine, sed non in eo-
 dem morbo, ita ut ipsum in-
 validè in eodem moraliter
 morbo daretur, nisi forte in-
 firmus evaserit periculum
 mortis manente etiam eadem
 infirmitate, seu quod ita remi-
 serit vis morbi, ut evasisse ju-
 dicetur infirmus, licet non sit
 omnino sanatus, iterumque
 incidat in vicinum periculū,
 post aliquod tempus, vel si
 contingeret in periculo acce-
 dere novum, non tanquam
 accessorium prioris morbi,
 sed

ndus
 offlet,
 omitt-
 firmo
 mpo-
 reme
 ide à
 acce-
 nsus,
 ntum
 rebio-
 ns, est
 quam
 lus est
 Sacra-
 is sub-
 e præ-
 t. per
 m, &
 diam,
 idquid
 Repe-
 ten-

sed tanquam planè disparatum v. g. si inunctus ob phtysin corripitur peste, apoplexia &c. infirmus denuo inungi potest, ut Doctores passim.

F I N I S

*Totius hebdomadae. Cedat ad
Majorem Dei gloriam & hono-
rem Virginis semper Immacu-
late & Universe Curie
Triumphantis.*

Amen.

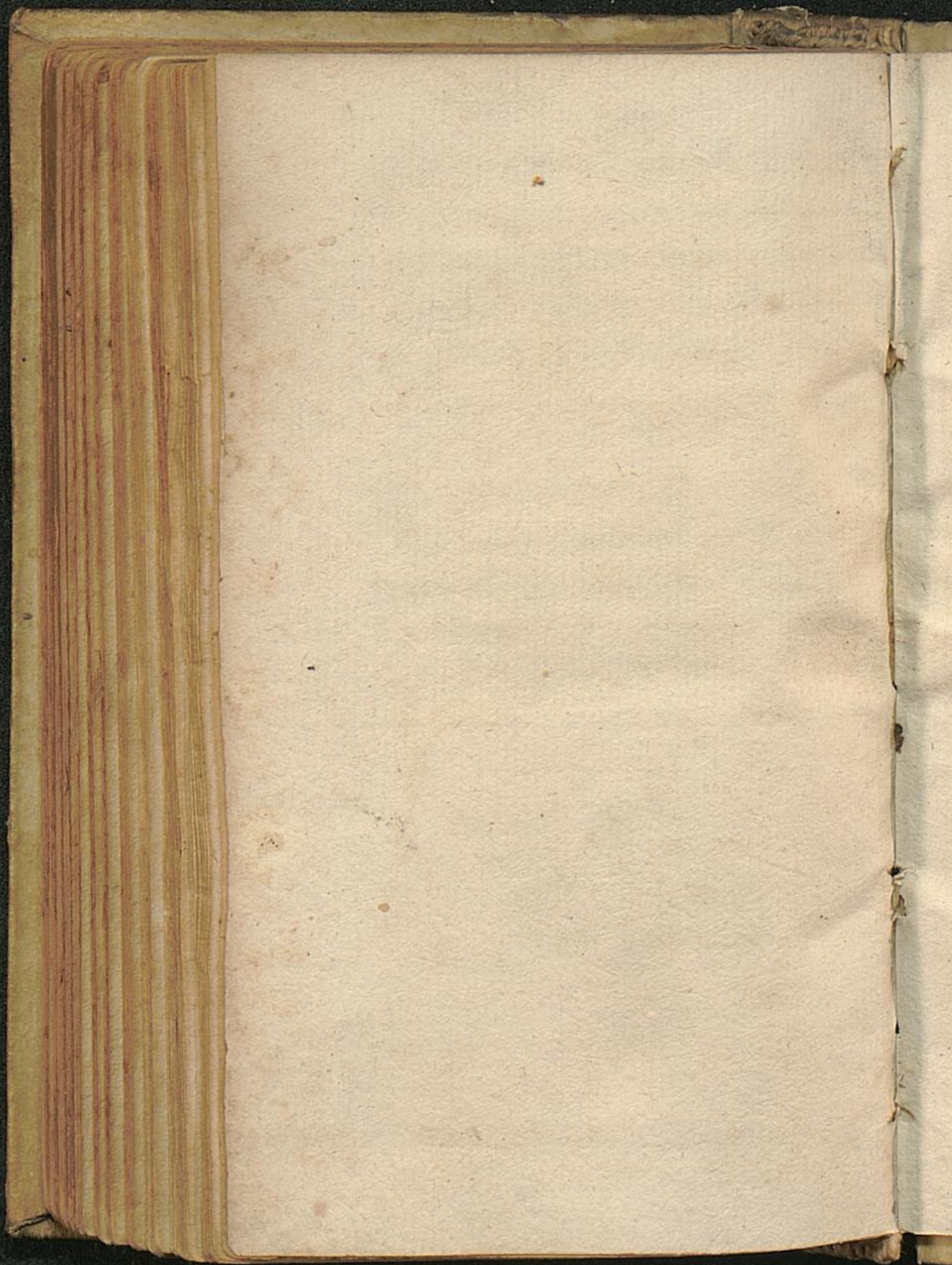

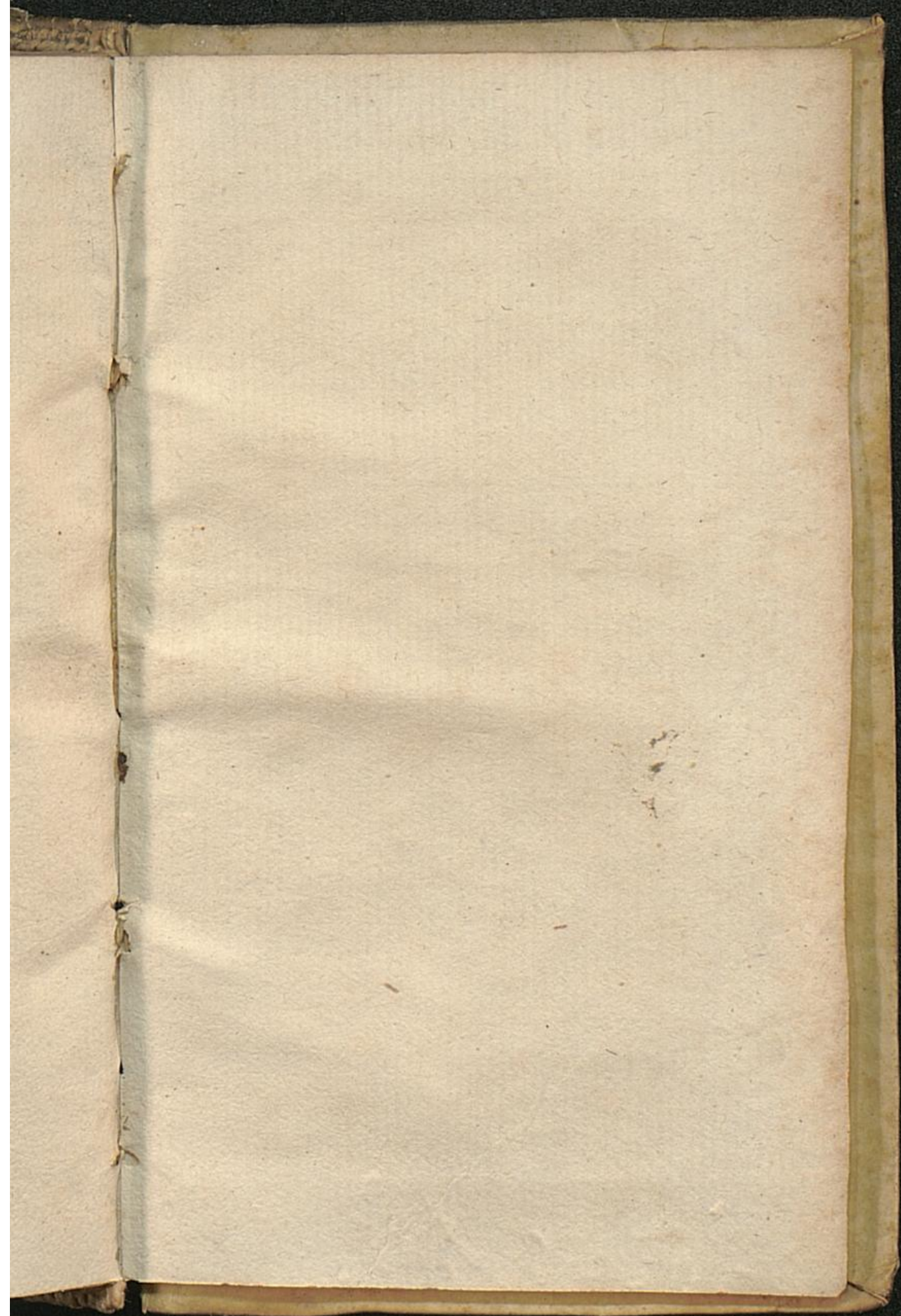
para-
phty-
ople-
nun-
asfim.

lat ad
bono-
macu-
ria

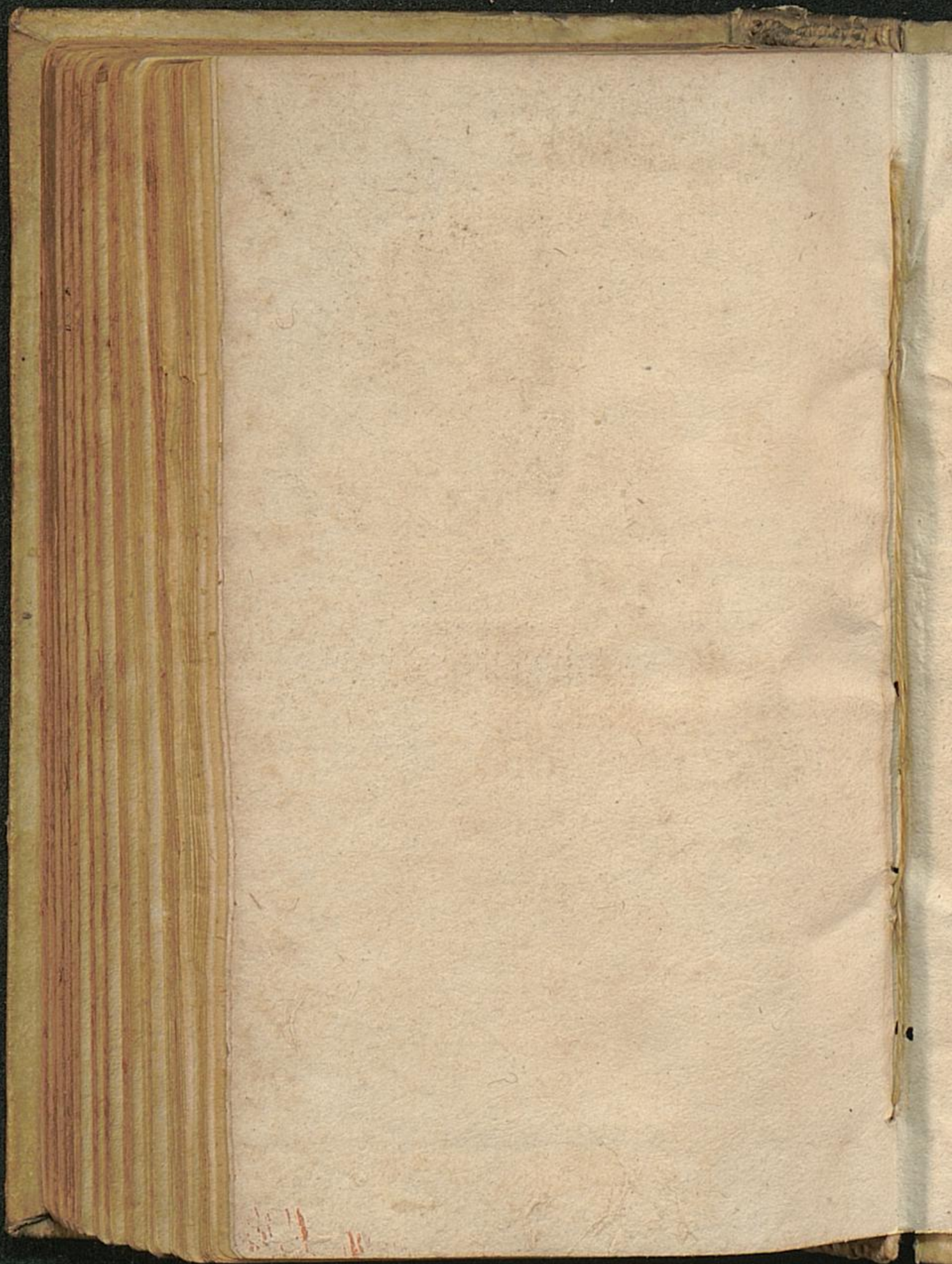

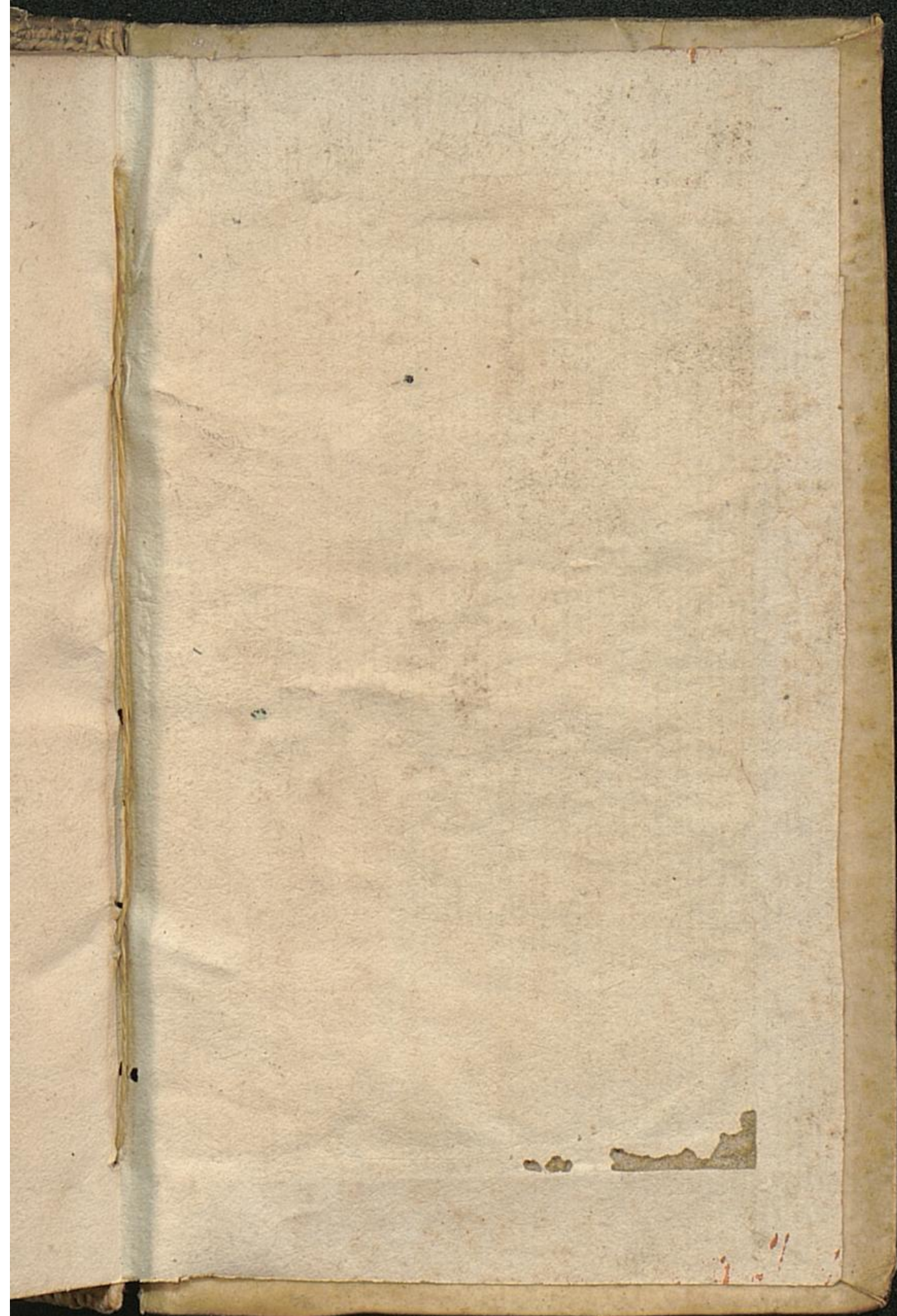

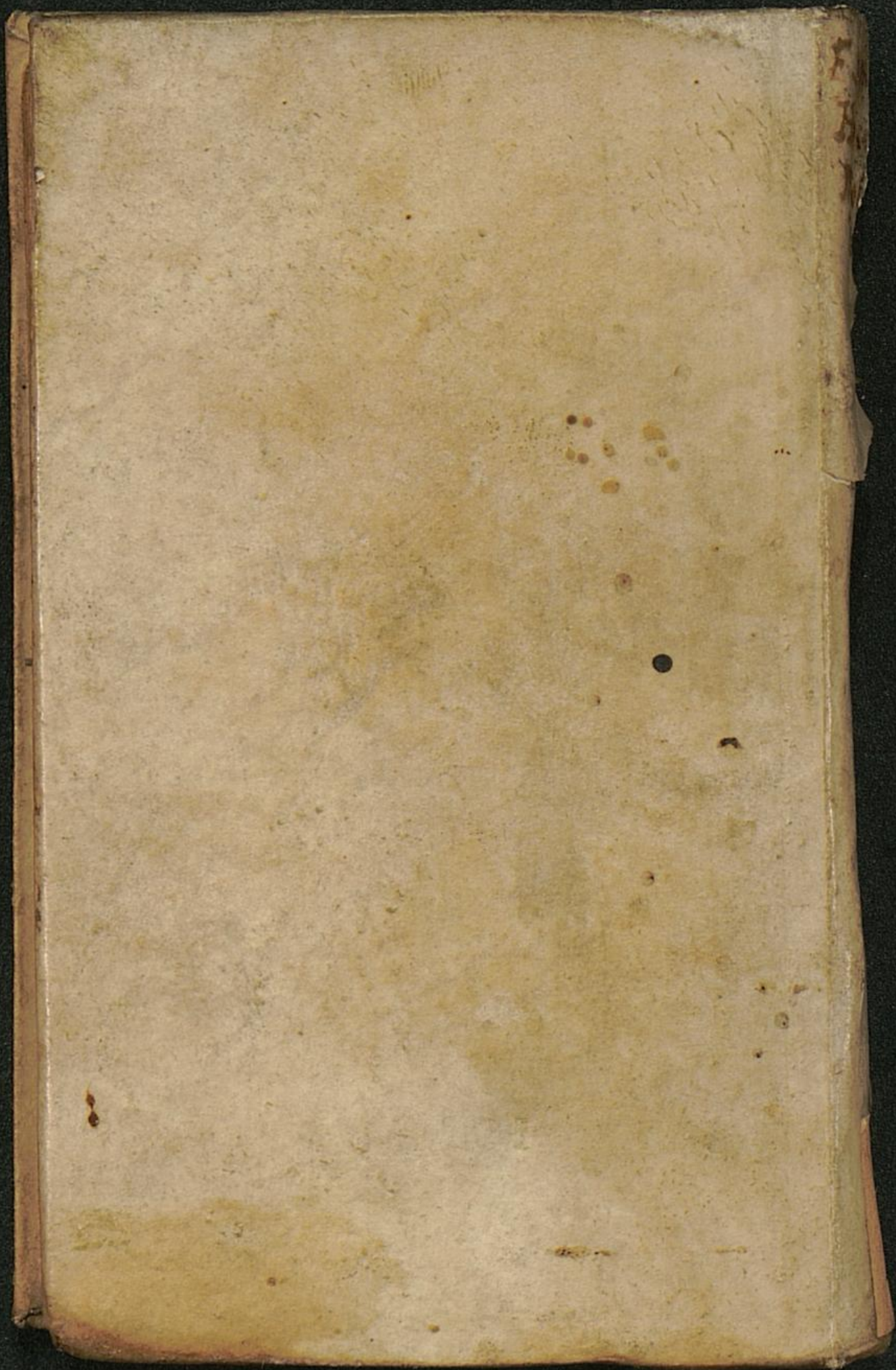

F. Summ
Hexamer
Mysterio
cum

Th

Th
429